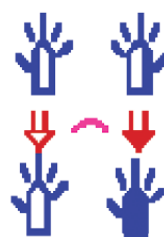
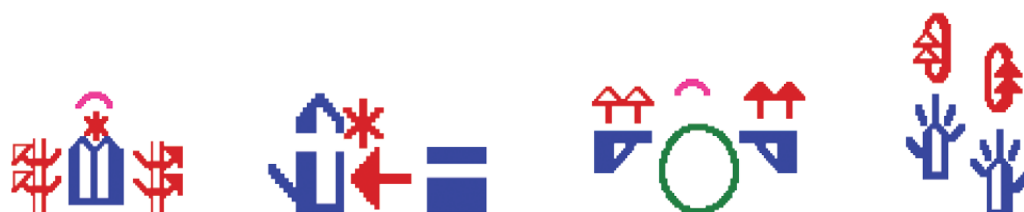

Człowiek - najlepsza inwestycja

PI Zapisać ciszę

Podręcznik do nauki języka migowego
z wykorzystaniem zapisu SignWriting

Nowy Sącz, 2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

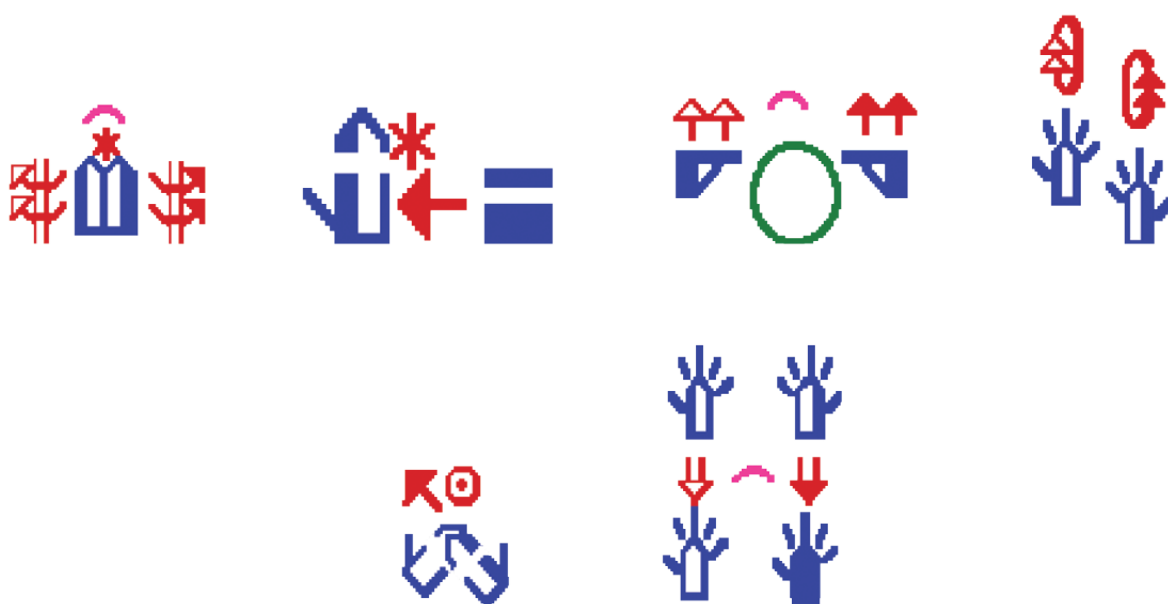
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PI Zapisać ciszę

Podręcznik do nauki języka migowego
z wykorzystaniem zapisu SignWriting

AUTORZY

dr Monika Grabowska-Orządała
mgr inż. Jakub Józefiak
mgr Joanna Lemirowska-Wronka
mgr Katarzyna Podgórn

OPIEKUN NAUKOWY

dr inż. Wojciech Żurowicz

Modele – uczniowie II klasy LO w SOSWdN w Krakowie

Katarzyna Bek
Bettina Bujak
Paulina Szwed
Kamil Świerkosz

Zdjęcia: Marcin Gimiński

Projekt graficzny, skład, łamanie: Paulina Załęska

W niniejszej pracy zostały wykorzystane rysunki Jacka Sochy.
Część rozdziału 3. Podstawy SignWritingu pochodzą z podręcznika
„Pismo migowe. Podręcznik do nauki SignWriting”
autorstwa M. Chronowskiej, M. Grabowskiej-Orządała, J. Józefiak,
E. Mazurek i K. Podgórn.

Podręcznik (treść i rysunki) są chronione prawem.
Każdorazowe ich wykorzystanie w innych niż zastrzeżone prawem przypadkach
wymaga pisemnego zezwolenia.

Spis treści

Wstęp	7
1. Założenia programowe nauczania języka migowego z wykorzystaniem zapisu SignWriting	9
1.1. Cele nauczania	9
1.2. Metody i formy pracy oraz środki dydaktyczne.....	11
1.3. Ramowy program kursu.....	13
1.4. Metody sprawdzania osiągnięć i ewaluacja.....	19
2. Edukacja Niesłyszących	21
2.1. Cele i założenia programowe.....	21
2.2. Historia edukacji niesłyszących.....	23
2.3. Sposoby komunikacji niesłyszących	30
2.4. Potrzeby osób niesłyszących i sposoby ich realizacji.....	36
2.5. Podstawowe różnice między Polskim Językiem Migowym a Systemem Językowo – Migowym.....	41
3. Podstawy SignWritingu	45
3.1. Cele i założenia programowe.....	45
3.2. SignWriting – pismo migowe	48
3.3. Opis gramatyki języka migowego	49
3.4. Perspektywa i podstawowe symbole SignWriting	52
3.5. Pozycja ręki w pionie.....	54
3.6. Pozycja ręki w poziomie.....	59
3.7. Symbole ruchu	61
3.8. Symbole kontaktu.....	70
3.9. Symbole niemanualne.....	73
3.10. Znaki interpunkcyjne i dynamika w SW.....	76
3.11. Alfabet palcowy zapisany w SW	77

3.12 Liczebniki główne w zapisane w SW	79
3.13. Test kontrolny.....	80
4. Nauczanie języka migowego poprzez zapis SignWriting	85
4.1. Legenda opisu znaków migowych.....	85
4.2. Metody, formy pracy i środki dydaktyczne	86
4.3. DZIAŁ I Nauczanie przedmiotowe-założenia programowe.....	88
4.3.1. PRZEDMIOTY.....	90
4.3.2. JEZYKI OBCE.....	95
4.3.3. PISMO	101
4.3.4. NAUKA	107
4.3.5. GRAMATYKA	112
4.3.6. RODZAJE LITERACKIE.....	116
4.3.7. Test kontrolny.....	122
4.4. DZIAŁ II Kształcenie zawodowe-założenia programowe.....	125
4.4.1. NAZWY ZAWODÓW I.....	127
4.4.2. NAZWY ZAWODÓW II.....	135
4.4.3. NAZWY ZAWODÓW III	143
4.4.4. NAZWY ZAWODÓW IV	149
4.4.5. SERWIS SAMOCHODOWY	157
4.4.6. PRZEMYSŁ	161
4.4.7. SZKOLENIE.....	166
4.4.8. PALIWA.....	171
4.4.9. SPRZĘT.....	176
4.4.10. PRACOWNICY, SUROWCE.....	181
4.4.11. Test kontrolny	185
4.5. DZIAŁ III Usługi gastronomiczne - założenia programowe.....	189
4.5.1. LOKALE GASTRONOMICZNE	191
4.5.2. POSIŁKI.....	196
4.5.3. NAPOJE.....	200
4.5.4. CZYNNOŚCI, PRODUKTY	204
4.5.5. PRODUKTY.....	209
4.5.6. PRODUKTY, NACZYNIA	213

4.5.7. NACZYNNIA.....	218
4.5.8. WARZYWA I OWOCE.....	222
4.5.9. Test kontrolny.....	227
4.6. DZIAŁ IV Technologia informacyjna-założenia programowe	233
4.6.1. SPRZĘT	235
4.6.2. E-KOMUNIKACJA	241
4.6.3. PORTALE INTERNETOWE.....	248
4.6.4. FOTOGRAFIA	254
4.6.5. POLIGRAFIA.....	259
4.6.6. Test kontrolny.....	264
4.7. DZIAŁ V Ekonomia-założenia programowe	267
4.7.1. PIENIĄDZ.....	269
4.7.2. BANK	274
4.7.3. HANDEL.....	281
4.7.4. OPERACJE BANKOWE	285
4.7.5. Test kontrolny.....	290
4.8. DZIAŁ VI Urzędy publiczne-założenia programowe	295
4.8.1. DOKUMENTY	297
4.8.2. PISMA.....	302
4.8.3. DECYZJE.....	306
4.8.4. Test kontrolny.....	311
5. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości	315
5.1. Powtórka znaków migowych.....	315
5.1. Test końcowy sprawdzający wiadomości z całości materiału nauczania.....	320
6. Słowniczek	325
7. Bibliografia	331

Wstęp

„Pozwólmy tej ciszy żyć swoim życiem, wypełnionym pięknym gestem otwartego w przestrzeni słowa, malowanego palcami i radością, uśmiechniętych dłoni i gorących oczu.....

Pozwólmy zapisać ciszę na kartce papieru własnym znakiem, aby czytać ją ustami naszych myśli.....”

Stanisław Sumowski (2007)

Zawarty w niniejszym podręczniku sposób poszerzania zasobu leksykalnego poprzez zapis znaków języka migowego w notacji SignWriting stanowi innowacyjną metodę nauczania języka migowego młodzieży z dysfunkcją słuchu w szkołach ponadgimnazjalnych i policealnych.

Proponowany program jest narzędziem mającym na celu zwiększenie efektywności i skuteczności nauczania znaków migowych poszerzających słownictwo zawodowe. Efektywna nauka ma zwiększyć szanse na poprawę dostępu do rynku pracy osobom niesłyszącym oraz wpłynąć na poprawę ich sytuacji zawodowej, między innymi przez usprawnienie komunikacji ze słyszącymi. Ma również umożliwić uzyskanie lepszego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych tej grupy społecznej. Umiejętność pisania w SignWritingu daje szansę na wczesną integrację ze światem słyszących a także ułatwia opanowanie języka migowego, co zostało potwierdzone w czasie trwania warsztatów na studiach podyplomowych Polskiego Języka Migowego na Uniwersytecie Warszawskim (Grzesiak, Długołęcka 2006, 2007) oraz na warsztatach prowadzonych z młodzieżą i nauczycielami w Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych dla Niesłyszących w Krakowie i Tarnowie (2011/2012)

Dla osób głuchych język migowy jest podstawową formą komunikacyjną, a dla słabosłyszących uzupełnieniem komunikacji werbalnej. W dalszym ciągu poszukuje się bardziej skutecznych metod nauczania języka głuchych i podnoszenia poziomu ich kształcenia. Naturalnym dla tych ludzi jest język migowy, stanowi on bazę do dalszego ich rozwoju. Szczególnie ważną kwestią jest kształcenie zawodowe

i przygotowanie młodzieży głuchej do podjęcia pracy zawodowej. Obecnie w Polsce szkoły specjalne dla niesłyszących oferują naukę w różnych kierunkach: przemysłowych, rzemieślniczych, usługowych i artystycznych. Wybór zawodu związany jest z ogólnymi tendencjami na rynku pracy, zapotrzebowaniem na konkretnych specjalistów, a przede wszystkim z indywidualnymi predyspozycjami ucznia. Proponowany program nauczania i podręcznik mają na celu pomóc w prowadzeniu zajęć praktycznych i warsztatowych poprzez wzbogacenie słownictwa specjalistycznego.

Podręcznik obejmuje najważniejsze cele główne, operacyjne, treści i metody nauczania, formy pracy oraz środki dydaktyczne. Materiał nauczania podzielony jest na trzy działy. Pierwszy dział to treści teoretyczne związane z wyjaśnieniem najistotniejszych pojęć oraz z nauczaniem dwujęzycznym w szkolnictwie dla niesłyszących. Drugi dział to opanowanie podstaw notacji SignWriting wraz z ćwiczeniami. Ostatnia część – najobszerniejsza – to jednostki lekcyjne, stanowiące bazę do nauki znaków PJM poprzez zapis SW z różnych dziedzin zawodowych oraz z języka polskiego i języków obcych.

Nauka w oparciu o niniejszy podręcznik jest wprowadzeniem do uzyskania płynności i swobody komunikacyjnej na poziomie specjalistycznym – zawodowym.

PJM jest językiem na tyle niezbadanym, że może występować niejednorodność w znakach migowych, wynikająca z regionalnych i środowiskowych różnic. Przy tworzeniu zasobu słownikowego niniejszego podręcznika korzystano ze słownika internetowego SignPuddle, znaków używanych przez młodzież w SOSW w Krakowie oraz z konsultacji z niesłyszącymi przedstawicielami krakowskich środowisk akademickich.

Proponowany system nauczania języka migowego z wykorzystaniem notacji SignWriting wspomaga nauczanie przedmiotowe i zawodowe, dzięki czemu zmniejszy się obszar wykluczenia społecznego niesłyszących oraz poprawi się ich pozycja zawodowa i zdolności komunikacyjne w szkole, miejscu pracy, w domu a także w funkcjonowaniu w życiu publicznym.

Autorzy

1. Założenia programowe nauczania języka migowego z wykorzystaniem zapisu SignWriting

1.1. Cele nauczania

Cele ogólne

Celem nadrzędnym nauczania ujętego w przedstawionym programie jest zwiększenie efektywności i skuteczności nauczania języka migowego, a przez to zwiększenie szansy na poprawę dostępu do rynku pracy osób niesłyszących zagrożonych wykluczeniem społecznym. Efektem tego będzie poprawienie sytuacji zawodowej tej grupy społecznej, między innymi przez usprawnienie komunikacji i uzyskania lepszego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Celem ogólnym jest również propagowanie idei SignWritingu wśród osób z dysfunkcją słuchu i środowisk surdopedagogicznych. Istotne jest także kształcenie umiejętności umożliwiających lepsze przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej oraz podnoszenia kwalifikacji specjalistycznych, co wzmocni poczucie własnej wartości i kulturę środowisk Głuchych.

Cele szczegółowe językowo-komunikacyjne

Celem szczegółowym jest nauka znaków migowych z zakresu słownictwa zawodowego z różnych dziedzin: przemysłowej, rzemieślniczej, usługowej, handlowej i informatycznej. Nauka znaków migowych ma polegać na przyswajaniu ich poprzez zapis w notacji SignWriting, co w efekcie zwiększy ilość i skuteczność podawanych treści nauczania.

Ze względu na konstrukcję niniejszego programu, cele operacyjne zostały przyporządkowane do poszczególnych rozdziałów nauczania.

Wiadomości teoretyczne

Uczeń/kursant:

- zapozna się z historią edukacji niesłyszących
- zapozna się ze sposobami komunikacji niesłyszących
- zapozna się z potrzebami niesłyszących
- porówna PJM i SJM

Podstawy SignWritingu

Uczeń /kursant:

- zapozna się z historią powstania SignWritingu
- zapozna się z zapisem znaków migowych w SW
- zapozna się z podstawowymi regułami gramatyki PJM
- opanuje podstawowe ułożenia dłoni i ich zapis w SW
- opanuje symbole ruchu, kontaktu i ich zapis w SW
- zrozumie znaczenie ekspresji twarzy, dynamiki oraz ułożenia ciała w przestrzeni
- zapozna się z symbolami znaków interpunkcyjnych
- opanuje zapis wszystkich liter alfabetu palcowego notacji SW
- zapisze i odczyta liczebniki główne w notacji SW

Nauczanie znaków języka migowego poprzez zapis SignWriting

Uczeń /kursant

- zapozna się ze słownictwem przedmiotowym i słownictwem dotyczących języków obcych
- słownictwem z zakresu kształcenia zawodowego: nazewnictwo zawodów, narzędzi i czynności specjalistycznych
- wzbogaci zasób pojęć z dziedziny: usługi gastronomiczne, technologia informacyjna, ekonomia, urzędy publiczne
- opanuje zapis znaków migowych w notacji SW
- opanuje zapis prostych zdań w SW typowych dla sytuacji na rynku pracy

- opanuje prowadzenie krótkich dialogów w PJM i ich zapis w SW dotyczących załatwiania spraw urzędowych, zawodowych
- zapozna się z pisaniem w SW i przekazem w PJM krótkich tekstów i opowiadań na tematy szkolne i zawodowe
- opanuje przekaz i zapis w SW krótkich informacji na temat swojego wykształcenia umiejętności zawodowych typu CV czy list motywacyjny

1.2. Metody i formy pracy oraz środki dydaktyczne

Wybór odpowiednich metod nauczania oraz form pracy zależy od wielu czynników.

Najważniejsze z nich to:

- specyfika przedmiotu nauczania,
- cele operacyjne lekcji,
- wiek uczniów/kursantów (15-19lat),
- zakres posiadanej przez uczniów/kursantów wiedzy i umiejętności,
- środki dydaktyczne jakimi dysponujemy,
- warunki pracy

Proces nauczania nie opiera się jedynie na wysiłkach i przekazywaniu wiedzy przez nauczyciela. W tym oddziaływaniu ważna jest również aktywność ucznia/kursanta, czyli gotowość i chęć do uczenia się. Bardzo istotny w tym procesie jest dobór modelu nauczania i uczenia się dostosowany do możliwości i poziomu uczniów/kursantów. To, jaki sposób przekazu materiału nauczania, wybierze lektor zależy od jego indywidualnych predyspozycji, a także od uczniów/kursantów, z którymi ma do czynienia (słyszący/niesłyszący, młodzież/dorośli). Warto pamiętać również o indywidualnych różnicach w procesie uczenia się u każdego człowieka.

Powodzenie procesu dydaktycznego zależy w znacznej mierze od prawidłowego doboru metod, technik i form pracy z uczniami niesłyszającymi. Rozwiązania metodyczne stosowane w pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych (tak jak w pracy z ich słyszającymi rówieśnikami) powinny sprowadzać się do pobudzenia zainteresowania ucznia nauką języka, uwrażliwienia ucznia na ten język i wykształcenia zachowań sprzyjających przyswajaniu języka.

Nie można zapominać, że nauczanie jest procesem możliwym, pod warunkiem, że oba podmioty w nim uczestniczące – nauczyciel i uczeń, w równym stopniu zainteresowane są osiągnięciem wyznaczonego celu końcowego.

Ze względu na specyfikę niniejszego przedmiotu – nauczanie znaków migowych w notacji SW - dobór odpowiednich metod nauczania oraz form pracy może okazać się nie tyle trudny, co ograniczony, a w szczególności, kiedy mamy do czynienia ze słownictwem specjalistycznym.

W niniejszym programie nauczania proponujemy następujące metody:

- metoda pokazu (prezentująca),
- metoda ćwiczeniowa (utrwalająca),
- metoda programowa (z użyciem komputera do ćwiczeń),
- pogadanka, rozmowa,
- metoda projektu (np. opracowanie krótkiego tekstu w SW na wybrany temat i przekaz w PJM).

Ćwiczenia przedmiotowe polegają na wielokrotnym wykonywaniu pewnych czynności dla nabycia wprawy i uzyskania coraz wyższej sprawności w danym działaniu (tu: odręczny zapis SW oraz utrwalanie znaków migowych z zakresu zawodowego).

Ćwiczenia produkcyjne sprowadzają się do bezpośredniej realizacji zadań wytwórczych.

W ramach jednej jednostki lekcyjnej zalecana jest różnorodność **form pracy**:

- praca indywidualna,
- praca w grupach,
- praca w parach zamkniętych.

Lektor oraz uczniowie/kursanci powinni mieć do dyspozycji następujące **środki dydaktyczne**:

- tablica
- komputer i rzutnik
- etykiety
- rekwizyty (figurki, kolorowe rękawice)
- rekwizyty przedmiotów wykorzystywanych w różnych zawodach
- zeszyty ćwiczeń
- podręcznik
- ilustracje SW
- ilustracje dotyczące zawodów

1.3. Ramowy program kursu

lp	Materiał nauczania	Forma zajęć	Liczba godzin
I	Edukacja niesłyszących (historia edukacji niesłyszących, sposoby komunikacji i potrzeby niesłyszących, porównanie PJM i SJM)	wykład	4
II	Podstawy SignWritingu (wiadomości o SignWritingu i jego twórczyni – Valerie Sutton, zasady gramatyki wizualno-przestrzennej, ułożenie i ruch dłoni oraz głowy, symbole kontaktu, ekspresja twarzy, przestrzeń, dynamika, alfabet palcowy, znaki liczebników głównych 1-10, znaki interpunkcyjne)	wykład pokaz ćwiczenia test	12
III	Nauczanie języka migowego poprzez zapis SignWriting (nauczanie przedmiotowe, kształcenie zawodowe, usługi gastronomiczne, technologia informacyjna, ekonomia, urzędy publiczne)	wykład pokaz ćwiczenia test	42
IV	Powtórzenie i utrwalenie wiadomości	ćwiczenia test	2
RAZEM			60

Podział na bloki i jednostki lekcyjne:

Edukacja niesłyszących (4 jednostki lekcyjne)

- Historia edukacji niesłyszących
- Sposoby komunikacji niesłyszących
- Potrzeby osób niesłyszących i sposoby ich realizacji
- Podstawowe różnice między Polskim Językiem Migowym a Systemem Językowo-Migowym

Podstawy SignWritingu (12 jednostek lekcyjnych)

- SignWriting – pismo migowe
- Opis gramatyki języka migowego
- Perspektywa i podstawowe symbole SignWriting
- Pozycja ręki w pionie

- Pozycja ręki w poziomie
- Symbole ruchu
- Symbole kontaktu
- Symbole niemanualne
- Znaki interpunkcyjne i dynamika w SW
- Alfabet palcowy zapisany w SW
- Liczebniki główne zapisane w SW
- Test kontrolny

Nauczanie języka migowego poprzez zapis SignWriting (42 jednostki lekcyjne)

Nauczanie przedmiotowe

Przedmioty	Języki obce	Pismo
język polski matematyka język migowy historia biologia chemia fizyka religia geografia wf	język angielski język niemiecki język rosyjski język francuski język hiszpański język włoski język japoński język grecki język arabski Międzynarodowy Język Migowy	pisać czytać rozumieć nie rozumieć PJM SignWriting SJM tłumaczyć przekład zapisać
Nauka	Gramatyka	Rodzaje literackie
nauka/uczyć się rozwój książka zeszyt długopis ołówki szybko wolno wzór opowiadanie	wypracowanie referat gramatyka zasada słowo wyraz zdanie notacja/zapisać symbol znak	poezja powieść proza literatura dramat tragedia wiersz klasówka/egzamin komunikacja międzyludzka matura /dyplom

Kształcenie zawodowe

Nazwy zawodów I	Nazwy zawodów II	Nazwy zawodów III
nauczyciel wychowawca bibliotekarka sędzia pedagog przewodnik opiekun dzieci lekarz laryngolog pielęgniarka	cukiernik piekarz kucharz ogrodnik krawiec sprzedawca fryzjer kosmetyczka kaletnik tkacz	policjant kierowca projektant kreślarz architekt pracownik biurowy sekretarka handlowiec drukarz elektronik
Nazwy zawodów III	Serwis samochodowy	Przemysł
fotograf informatyk pisarz aktor reżyser bankowiec ślusarz budowlaniec mechanik blacharz samochodowy	narzędzie silnik olej silnikowy samochód naprawa zepsuty jechać możliwość łączyć blacha	przemysł obowiązek działalność gospodarcza element konstrukcja kontakt klient/osoba stan techniczny materiał wykonać
Szkolenie	Paliwa	Sprzęt
warsztat kwalifikacje zamówienie zdolny założyć sklep termin mistrz uczeń kolejka	paliwo ropa benzyna tani drogi usuwać/likwidować zabezpieczenie alarm niebezpieczny ochrona	maszyna elektryka/prąd przybory kreślarskie stanowisko włączać wyłączać klucz zamek do drzwi lampa drzewo

Pracownicy i surowce		
metal żelazo tworzywo sztuczny indywidualny grupowy zespół brygadzista zmiana doba		

Usługi gastronomiczne

Lokale gastronomiczne	Posiłki	Napoje
bar restauracja gospodarstwo stołówka KFC McDonald's pizzeria/pizza pub frytki zapiekanka	jeść/jedzenie/potrawa żywność pić pragnienie głodny śniadanie obiad kolacja impreza dekoracja	woda napój coca cola alkohol wódka wino piwo koniak drink likier
Czynności, produkty	Produkty	Produkty, naczynia
gotować piec/pieczeń smażyć dusić mięso wędlina ser masło olej/oliwa smalec	chleb bułka ciasto/ciastko tort mąka cukier sól przyprawy/dodatki smak/smaczny kanapka	stół krzesło kubek szklanka talerz kieliszek menu/jadłospis podawać polewać napiwek/ TIP

Naczynia	Warzywa i owoce	
garnek	warzywa	
patelnia	sałata	
nóż	kapusta	
widelec	ziemniaki	
łyżka	marchewka	
zupa	pomidor	
czajnik	ogórek	
herbata	owoce	
kawa	jabłko	
mleko	cytryna	

Technologia informacyjna

Sprzęt	E-komunikacja	Portale internetowe
komputer	informacja	GG
laptop	matryca	e-mail
faks	płyta CD	sms
telefon	płyta DVD	Skype
telefon komórkowy	światło	facebook
nawigacja/GPS	WWW/portał	allegro
drukarka	Internet	you tube
rzutnik/projektor	strona internetowa	Onsi
myszka komputerowa	adres internetowy	camfrog
pendrive/USB	film	oovoo
Fotografia	Poligrafia	
aparat fotograficzny	płaski	
zdjęcie	wypukły	
fotografia	wklęsły	
aparat cyfrowy	forma/kształt	
aparat analogowy	poligrafia	
obróbka/robić	ksero	
negatyw	obraz	
grafika	odwzorowanie	
szkic	rysunek	
program	druk/drukować	

Ekonomia

Pieniądz	Bank	Handel
pieniądze złoty grosz euro waluta płacić wypłacić wpłacić zarabiać gotówka	ekonomia bank bank centralny konto budżet kredyt rata bankomat karta kredytowa karta płatnicza	kupić sprzedać jakość pawilon cena zysk popyt podaż leasing oszczędności
Operacje bankowe		
termin/ cel firma instytucja paragraf zwrot debet przelew prezes lokata PIN		

Urzędy publiczne

Dokumenty	Pisma	Decyzje
oryginał dokument ubezpieczenie dowód osobisty paszport legitymacja regulamin lista zasiłek rehabilitacja	podanie wniosek świadcstwo/ certyfikat odpis kopia CV życiorys oferta/propozycja renta emerytura	umowa przyjęcie odmowa odwołanie wypowiedzenie rozwiązanie zwolnienie podpis porozumienie ulga

Test kontrolny po każdym dziale (łącznie 6)

Powtórzenie i utrwalenie wiadomości (2 jednostki lekcyjne)

1.4. Metody sprawdzania osiągnięć i ewaluacja

Kontrola osiągnięć uczniów/kursantów stanowi bardzo ważny element pracy lektora. Pozwala ona ustalić czy materiał, metody nauczania oraz tempo nauczania są odpowiednie do danej grupy uczniów/kursantów, a także pomaga dokonać ewentualnych zmian w sposobie pracy, których celem będzie przezwyciężenie trudności uczniów/kursantów w uczeniu się.

Ponadto, regularne kontrolowanie osiągnięć skłania uczniów/ kursantów do systematycznej pracy i przygotowywania się na zajęcia. Program zakłada, że sprawdzanie osiągnięć ucznia odbywa się systematycznie i w różnorodny sposób. Uczniowie/kursanci powinni odczuwać, iż ich wysiłki prowadzące do opanowania zasobu leksykalnego z różnych dziedzin zawodowych oraz umiejętność ich zapisu w notacji SW są doraźnie doceniane i przyszłościowo ważne dla społeczności Głuchych.

Ewaluacja programu nauczania jest badaniem oraz oceną samego programu, jak również efektów jego realizacji.

W pierwszym etapie ewaluacji, który nastąpi jeszcze w trakcie realizacji programu, dokonana zostanie bieżąca analiza procesu kształcenia, tj. dostosowywanie metod nauczania do konkretnych zadań, dobranie środków dydaktycznych i rozwiązań organizacyjnych oraz przygotowywanie narzędzi pomiaru osiągnięć uczniów. Jako narzędzia do tej fazy ewaluacji proponuje się obserwację, wywiad lub ankietę oraz na bieżąco testy po każdym rozdziale.

Po zakończeniu cyklu kształcenia dokonana zostanie analiza końcowych efektów realizacji programu, jego ocena, jako całości oraz pomiar osiągnięć uczniów w formie testu sprawdzającego wiedzę i umiejętności zawarte w treściach nauczania programu. Wyniki całego procesu ewaluacji posłużą do podjęcia decyzji o dokonaniu ewentualnych zmian w programie.

2. Edukacja Niesłyszących

2.1. Cele i założenia programowe

Jednostki lekcyjne: 4

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Opis :

Tematyka lekcji obejmuje zarówno zapoznanie słuchacza z ogólnymi wiadomościami o historii edukacji niesłyszących, sposobami komunikacji, potrzebami niesłyszących.

Omawiana jest historia powstania pierwszych szkół dla Głuchych na świecie i w Polsce, omawiane są sposoby komunikacji z osobami niesłyszącymi i przedstawione potrzeby dotyczące życia społecznego, zawodowego i prywatnego osób Głuchych oraz omawiane są podstawowe różnice między Polskim Językiem Migowym, a Systemem Językowo-Miganym. Zajęcia wykładowe są podparte licznymi przykładami i ćwiczeniami. Wykonywanych jest również szereg pokazów i ćwiczeń z udziałem słuchaczy.

Cele operacyjne :

- zapoznanie z historią szkolnictwa niesłyszących
- zapoznanie ze sposobami komunikacji niesłyszących: fonogesty, daktylografia, ideografia, PJM, SJM, totalna komunikacja
- zapoznanie z potrzebami osób niesłyszących dotyczącymi życia społecznego, zawodowego i prywatnego
- zapoznanie z podstawowymi różnicami między PJM i SJM
- opanowanie przez słuchaczy wiadomości na temat historii edukacji niesłyszących
- opanowanie przez słuchaczy wiadomości na temat sposobów komunikacji

niesłyszących

kształtowanie umiejętności prawidłowego rozumienia swoich potrzeb

- kształtowanie umiejętności realizowania swoich potrzeb osobistych i społecznych, a przede wszystkim zawodowych

kształtowanie umiejętności odczytywania różnic w gramatyce PJM i SJM

- doskonalenie umiejętności użycia odpowiednich znaków migowych w określonym środowisku (tzn. PJM wśród osób głuchych, SJM wśród osób np. słabosłyszących)

rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM

Metody pracy:

- pokaz połączony z wykładem
- pogadanka
- dyskusja
- ćwiczenia w rozumieniu treści poszczególnych lekcji
- zadania wyboru

Formy pracy:

W ramach każdej jednostki lekcyjnej wprowadza się różnorodność form pracy:

- praca ogólna
- praca indywidualna
- praca w grupach
- praca w parach

Środki dydaktyczne:

- Tablica
- Etykiety
- Podręcznik
- Komputer i rzutnik
- DVD
- Ilustracje
- Zeszyty ćwiczeń

2.2. Historia edukacji niesłyszących

Czasy od około 400 lat p.n.e. do upadku cesarstwa rzymskiego w 476 r. n.e. (V w. n.e.)

- Zakaz karmienia i utrzymywania przy życiu głuchoniemych.
- Głuche noworodki były często zrzucane ze skał lub topione (nakaz zabijania głuchych dzieci w Sparcie).
- Pogląd Arystotelesa: głusi nie są zdolni do uczenia się.
- Brak zainteresowania tworzeniem metod nauczania głuchych.

Czasy od V do XV wieku

- Według świętego Augustyna głuchoniemi nie byli zdolni (nie mogli) do przyjęcia i zrozumienia prawd wiary chrześcijańskiej.
- Uważano, że urodzenie dziecka głuchego to kara, którą Bóg zesłał za grzechy rodziców.
- Sądzono, że głusi pochodzą od samego diabła.

- Osoby niesłyszące uznawane za opętane przez „siły nieczyste”, były skazywane przez Inkwizycję (sąd Kościoła katolickiego) na śmierć.
- Próbowano „leczyć” głuchotę za pomocą podcinania języka, przykładania pijawek do szyi, przecinanie błon bębenkowych ucha.
- Wyjątkiem była działalność angielskiego biskupa, **Jana z Beverley** (VIII w.), który uczył osobę głuchoniemą mówienia.

ŚW. JAN BEVERLEY

Czasy od XVI do początku XVIII wieku

- **Cardano z Mediolanu** (XVI w.), włoski filozof, matematyk i lekarz stwierdził, iż głuchy może przekazywać informacje za pomocą pisania, (czyli może mówić), a odbierać informacje, czyli słyszeć, może za pomocą czytania (może słyszeć)

CARDANO Z MEDIOLANU

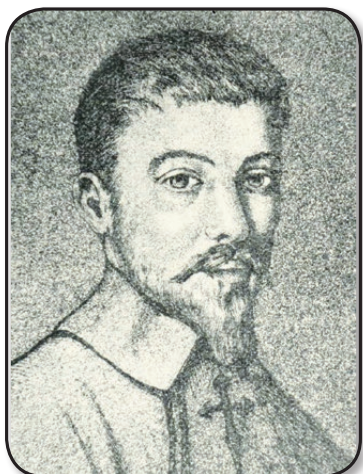
- Rozwój indywidualnego nauczania osób z wadą słuchu.

- **Pedro de Ponce (XVII w.)** - mnich z Hiszpanii był jednym z pierwszych prywatnych nauczycieli osób głuchych. Uczył mowy ustnej, czytania, pisania, liczenia, modlitwy, a nawet łaciny, greki i włoskiego.

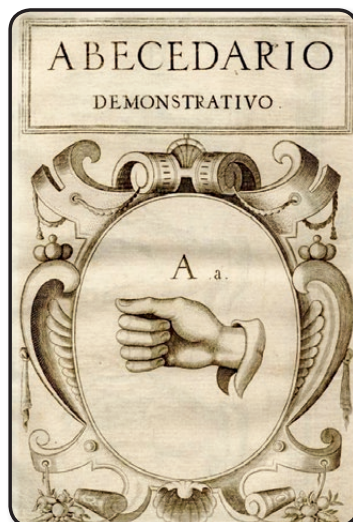

PEDRO DE PONCE

- **Pablo Bonet** w swojej książce (1620) podał informacje na temat metod nauczania głuchych. Według niego niesłyszący uczniowie najpierw muszą nauczyć się znaków alfabetu pokazywanych za pomocą układów jednej ręki, następnie artykulacji, a dopiero później mowy i czytania oraz pisania.

POABLO BONET

Czasy od początku XVIII wieku do lat 80 XVIII wieku

- **Etienne de Fay** – głuchy zakonnik (mnich), który uznawany jest za pierwszego nauczyciela dzieci niesłyszących we Francji (1720 – 1725). Będąc w klasztorze uczył dzieci niesłyszące za pomocą stworzonego przez siebie języka migowego.
- Przełom, wielkie zmiany w opiece nad niesłyszącymi.
- **Abbe de L'Epee** (XVIII w.) – francuski ksiądz, który w Paryżu założył pierwszą szkołę dla głuchych (do której mogły chodzić dzieci ze wszystkich środowisk (grup społecznych). Uważany jest za twórcę metody migowej (inaczej zwanej metodą francuską). Uczył mowy za pomocą gestów,

alfabetu migowego i pisma. Uważał, że język migowy to ojczysty język głuchych i nie widział potrzeby uczenia ich artykulacji. Za naturalny sposób porozumiewania się głuchoniemych uznawał gesty i znaki języka migowego, czyli poszczególne litery alfabetu pokazane za pomocą palców i całe słowa.

ABBE DE L'ÉPÉE

THOMAS BRAIDWOOD

- **Thomas Braidwood** (XVIII w.) założył w Edynburgu (Wielka Brytania) szkołę dla głuchych (1760). Pierwszego głuchego ucznia ćwiczył w mówieniu, czytaniu, rozumieniu języka i liczeniu. Swoje metody nauczania zachowywał w tajemnicy.

- **Samuel Heinicke** (XVIII w.) założył w Lipsku (Niemcy) szkołę dla głuchych (1778). Uważał, że jedynym środkiem komunikowania się z niesłyszącymi było czytanie z ust i wykorzystywanie mowy werbalnej. Ta metoda nauczania nazwana była ustną lub czystą niemiecką

SAMUEL HEINICKE

XIX wiek

- Powstawały w Europie kolejne szkoły dla niesłyszących.

- **Ksiądz Jakub Falkowski** założył pierwszą w Polsce szkołę dla niesłyszących. W 1817 r. zorganizował powstanie Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie. W swoim nauczaniu wykorzystywał niemiecką metodę Heinickego, ucząc swych podopiecznych „czytania z ruchu ust”.

KSIĄDZ JAKUB FALKOWSKI

- Powstają kolejne szkoły: Galicyjski Zakład dla Głuchoniemych we Lwowie (1830r.), Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Poznaniu (1832).
- W sumie, do końca XIX wieku na ziemiach polskich powstało pięć placówek kształcących dzieci niesłyszące (na świecie było już około 400).

XX – XXI wiek

- Po II wojnie światowej nastąpił w Polsce rozwój kształcenia zawodowego. Powstawały nowe szkoły: w Lublińcu (1946), w Wejherowie (1947),

w Krakowie i Łodzi (1950), w Raciborzu i Wrocławiu (1951).

- Z kolei w 1976 roku powstały dwie pierwsze szkoły średnie dla głuchych – liceum zawodowe w Warszawie i technikum zawodowe w Wejherowie, a później w innych miastach Polski. Powstanie szkół średnich dało możliwość dalszego kształcenia się przez niesłyszących na poziomie wyższym.
- Obecnie w Polsce system edukacyjny dzieci z wadami słuchu obejmuje: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły średnie oraz policealne.
- Jest bardzo wiele szkół kształcących dzieci i młodzież z wadą słuchu. Również w szkołach dla słyszących organizowane są oddziały klasowe dla grupy uczniów niesłyszących, bądź integracyjne, w których uczniowie niesłyszący uczą się razem ze słyszącymi.
- Wiele już uczelni prowadzi program integracyjnego kształcenia. Najliczniejsze grupy niesłyszących studiuje w Akademii Podlaskiej w Siedlcach, Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie, na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

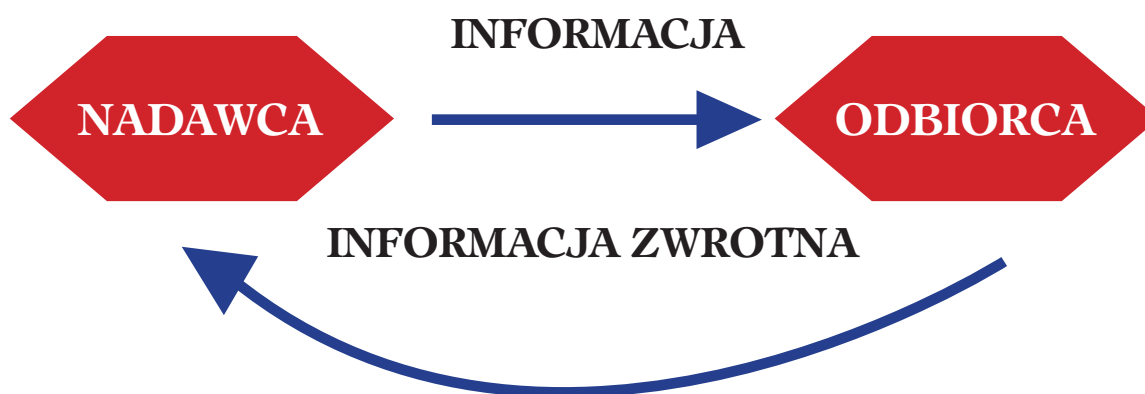
ZADANIE

Przeczytaj uważnie zdania w ramkach. Ponumeruj w dobrej kolejności informacje związane z historią nauczania niesłyszących.

Zakaz karmienia i utrzymywania przy życiu głuchoniemych.	1
Ksiądz Abbe de L’epée zakłada w Paryżu szkołę dla głuchych. Uczy za pomocą gestów, alfabetu migowego i pisma.	
Ksiądz Jakub Falkowski zakłada w Polsce Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych. W nauczaniu wykorzystuje niemiecką metodę „czytania z ruchu ust” i mówienia.	
Angielski biskup Jan z Beverley uczy mówić osobę głuchoniemą.	
Thomas Braidwood otwiera w Edynburgu szkołę dla głuchych. Uczył mowy, czytania, rozumienia języka i liczenia.	
Etienne de Fay był głuchym zakonnikiem, który nauczał dzieci niesłyszące za pomocą języka migowego.	
Samuel Heinicke stworzył szkołę dla głuchych w Lipsku Podstawowym sposobem nauczania była mowa dźwiękowa i czytanie z ust.	
Liczne powstawanie przedszkoli, szkół i uczelni kształcących osoby z wadą słuchu	
Girolamo Cardano głosił pogląd, że głuchy może mówić za pomocą pisania i słyszeć za pomocą czytania.	

2.3. Sposoby komunikacji niesłyszących

Komunikacja to wymiana informacji między nadawcą a odbiorcą lub odbiorcami. Prawidłowy proces komunikacji przebiega w dwóch kierunkach: nadawca, czyli osoba pierwsza, przekazuje pewne informacje odbiorcy, czyli drugiej osobie, która odbiera wiadomość, stara się zrozumieć i przekazuje informację zwrotną do osoby pierwszej.

Komunikacja stanowi bardzo ważną potrzebę psychiczną każdego człowieka. Pozwala poznawać otaczający świat oraz umożliwia relacje między ludźmi, a także pozwala człowiekowi wyrażać samego siebie.

Aby komunikacja była zrozumiała, informacje muszą być przekazywane w sposób zrozumiały dla obu stron.

Wśród sposobów komunikacji wyróżniamy werbalną i niewerbalną. Werbalna, czyli komunikacja z użyciem języka naturalnego w postaci mowy dźwiękowej. Niewerbalna, czyli mowa ciała – gesty, mimika twarzy, postawa całego ciała. Wspomaga komunikację słowną, a czasami nawet ją zastępuje.

Komunikacja niewerbalna często jest podstawą porozumiewania się osób niesłyszących, gdyż w wielu przypadkach język foniczny nie jest możliwy do pełnego opanowania przez te osoby. Do tego dochodzą problemy w rozumieniu mowy i odczytywaniu z ust lub niewystarczająca znajomość języka polskiego.

Istnieją różne sposoby komunikacji osób niesłyszących.

MOWA DŹWIĘKOWA

Porozumiewanie się za pomocą mowy dźwiękowej. Wykorzystanie różnych dróg kontaktu prowadzących do opanowania mowy ustnej. Ten sposób komunikacji nazywany również bywa oralnym i jest zazwyczaj trudny do opanowania przez niesłyszących.

CZYTANIE Z UST

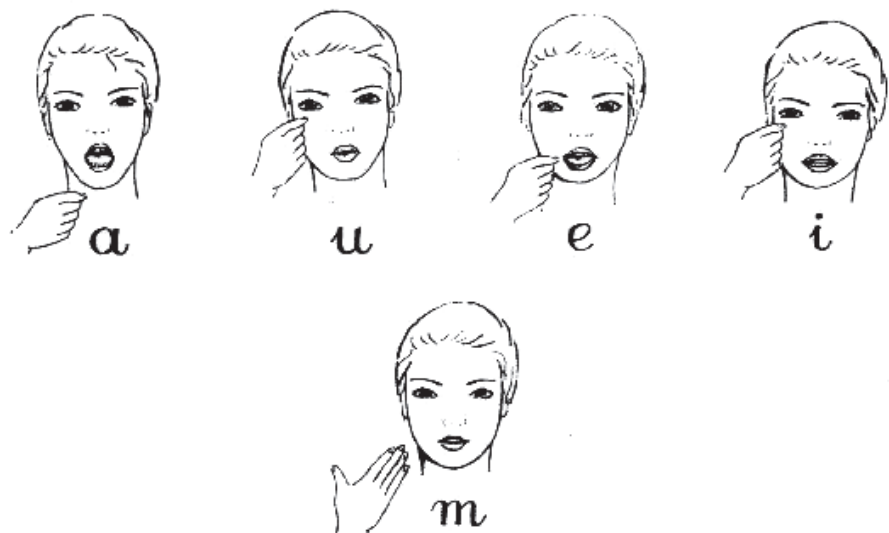
Najczęściej ma miejsce w czasie porozumiewania się głuchych ze słyszącymi. Jest to odbiór mowy za pomocą czytania z ust podczas procesu komunikacji. Polega na obserwacji ruchów ust rozmówcy. Umiejętność ta nie jest łatwa do opanowania, gdyż wiele polskich głosek ma podobne układy artykulacyjne – usta układają się w podobny sposób przy wielu głoskach i trudno je odróżnić bez odbioru dźwięku. Wiele rzeczy trzeba się domyślać na podstawie kontekstu informacji, czyli całości wypowiedzi. Czytanie z ust nie jest w stanie całkowicie zastąpić słuchu.

CZYTANIE Z UST WSPOMAGANE SŁUCHEM

Jest to odbiór mowy wykorzystujący umiejętność czytania z ust oraz resztek słuchu, nawet przy uszkodzeniu głębokiego (dużego) stopnia. Wzajemna współpraca wzroku i słuchu w odbiorze informacji znacznie poprawia skuteczność tego odbioru. Narząd słuchu może być wspomagany różnego rodzaju środkami technicznymi, np. aparatem słuchowym bądź implantem, co poprawia jakość odbioru dźwięków mowy.

FONOGESTY

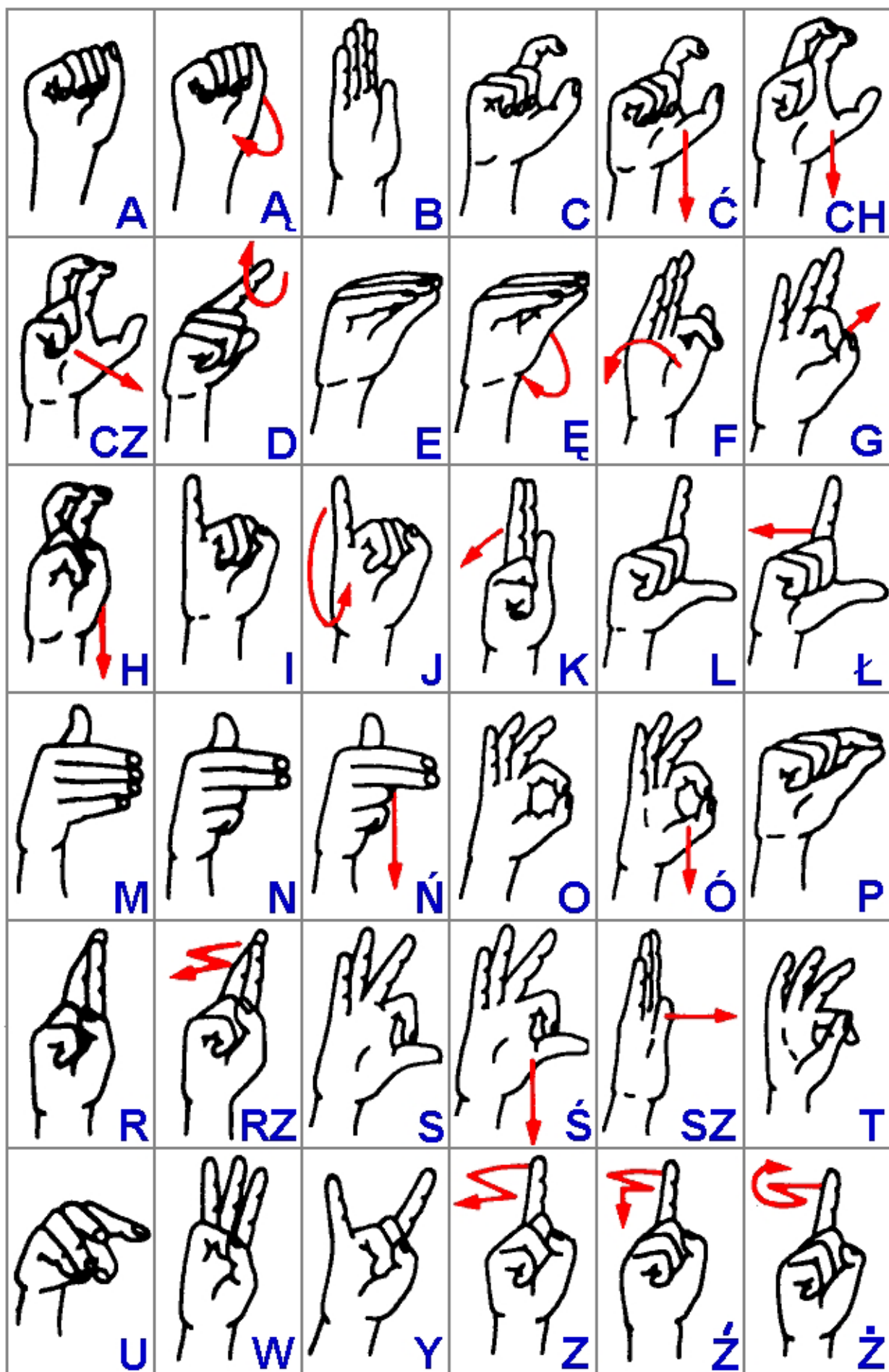
Są to umowne układy prawej lub lewej dłoni, wykonywane na wysokości twarzy osoby mówiącej, w określonych miejscach. Fonogesty uzupełniają niewidoczne

ruchy artykulacyjne. Nie zastępują one mówienia, ale pomagają w mówieniu i w odczytywaniu mowy z ust nadawcy. Polski system fonogestów zawiera 9 układów spółgłoskowych oraz 5 różnych pozycji (miejsc) samogłoskowych. Jest to bardzo dobra metoda nauczania, gdyż umożliwia niesłyszącemu poznać język ojczysty, czyli ten, którym posługują się osoby słyszące.

DAKTYLOGRAFIA

Jest to forma porozumiewania się za pomocą alfabetu palcowego, czyli odpowiednich układów palców dłoni. Każda litera i liczba ma przypisany jeden znak daktylograficzny.

IDEOGRAFIA

Jest to forma porozumiewania się za pomocą zestawu znaków migowych odpowiadających poszczególnym wyrazom lub krótkim zwrotom typu „nie mam”, „nie wiem”.

JĘZYK MIGOWY

Ten sposób komunikacji łączy w sobie znaki ideograficzne i daktylograficzne. Język migowy jest to zespół środków stosowanych przez osoby niesłyszące w porozumiewaniu się pomiędzy sobą i z osobami słyszącymi, obejmujący słownictwo właściwe danym środowiskom – zbiór społecznie wytworzonych i obowiązujących znaków migowych oraz reguły określające ich użycie.

KOMBINOWANY SPOSÓB POROZUMIEWANIA SIĘ

Składa się z mowy ustnej w formie graficznej lub dźwiękowej, alfabetu palcowego i znaków migowych.

SYSTEM JEZYKOWO- MIGOWY

Polega na połączeniu elementów języka polskiego i języka migowego. Informacja w procesie komunikacyjnym przekazywana jest za pomocą wypowiedzi dźwiękowo – artykulacyjnej wspomaganą znakami migowymi i alfabetem palcowym. Zachowana jest gramatyka języka polskiego, a znaki migowe pochodzą ze zbioru sztucznie stworzonych i ujednoliconych gestów przypisywanych różnym pojęciom.

TOTALNA KOMUNIKACJA

To sposób porozumiewania się polegający na wykorzystywaniu wszystkich dostępnych środków komunikacyjnych. Zalicza się do nich: ekspresja słowna, wzrokowa percepcja wypowiedzi, systemy językowo-migowe, mimika i pantomima,

systemy ustno-manualne, daktylografia, fonogesty, pismo, rysunek, piktogramy. Ta metoda pozwala na spontaniczność i umożliwia wzajemne rozumienie w procesie komunikacyjnym.

POLSKI JĘZYK MIGOWY

Jest to naturalny język niesłyszących w Polsce i stanowi podstawowy środek komunikacyjny między osobami głuchymi. Jest pierwszym językiem dzieci rodziców głuchych. Ważne są tutaj nie tylko naturalne znaki migowe, ale mowa ciała: położenie tułowia i głowy (odchylenia, zwroty) oraz mimika (wyraz twarzy). Ten sposób przekazywania informacji między osobami niesłyszącymi pozwala na prawidłowy proces komunikacyjny.

ZADANIE

Przeczytaj poniższe zdania. Zaznacz, które zdanie jest prawdziwe **(P)**, a które fałszywe **(F)**.

W Polsce głusi komunikują się tylko przy pomocy mowy dźwiękowej.	F
Komunikacja to wymiana informacji między nadawcą a odbiorcą.	
Wyróżnia się komunikację werbalną i niewerbalną.	
Jest tylko jeden sposób komunikacji głuchych.	
Czytanie z ust jest umiejętnością, którą można łatwo się nauczyć.	
Fonogesty uzupełniają niewidoczne ruchy artykulacyjne.	
Fonogesty to układy dłoni ustawionej na wysokości kolan.	
Daktylografia to pismo ręczne.	
W daktylografii ważny jest układ palców i dłoni.	
Ideografia to znaki migowe.	
Język migowy to system znaków jednej dłoni.	
Wykorzystywanie w komunikacji wszystkich dostępnych środków przekazu to totalna komunikacja.	
Język, którego podstawą są naturalne znaki migowe i mimika twarzy to polski język migowy.	

2.4. Potrzeby osób niesłyszących i sposoby ich realizacji

Potrzeba, to odczuwanie przez człowieka braku czegoś, np. gdy jest głodny, potrzebuje pokarmu. Aby żyć musi mieć jedzenie i możliwość zaspokojenia tej potrzeby (zaspokojenia głodu).

Istnieje wiele potrzeb:

- wewnętrzne, które zależą od organizmu człowieka
- zewnętrzne, które zależą od otoczenia, w którym człowiek żyje.

Potrzeby wpływają na sposób naszego życia, systemy wartości i relacje z innymi ludźmi.

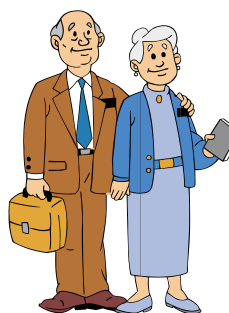
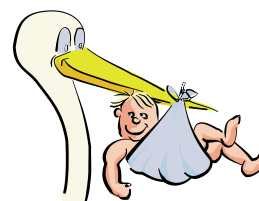
Potrzeby człowieka można ułożyć w postaci piramidy. Najważniejsze są potrzeby fizjologiczne, następnie potrzeby bezpieczeństwa, afiliacji (dążenia do nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, dających jednostce poczucie więzi z innymi), uznania i szacunku oraz samorealizacji.

PIRAMIDA POTRZEB MASŁOWA

1. Potrzeby fizjologiczne, to:

- pożywienie
- mieszkanie
- odzież
- prokreacja (= reprodukcja, rozmnażanie)

2. Potrzeby bezpieczeństwa, to zabezpieczenie przed:

- chorobą
- bezrobociem
- niezdolnością do pracy w późnym wieku

3. Potrzeba afiliacji, to potrzeba:

- akceptacji
- miłości
- przyjaźni
- przynależności do jakiejś grupy społecznej

4. Potrzeba szacunku i uznania, to:

- pragnienie sukcesu
- znaczenia dla innych

5. Potrzeba samorealizacji, to rozwój:

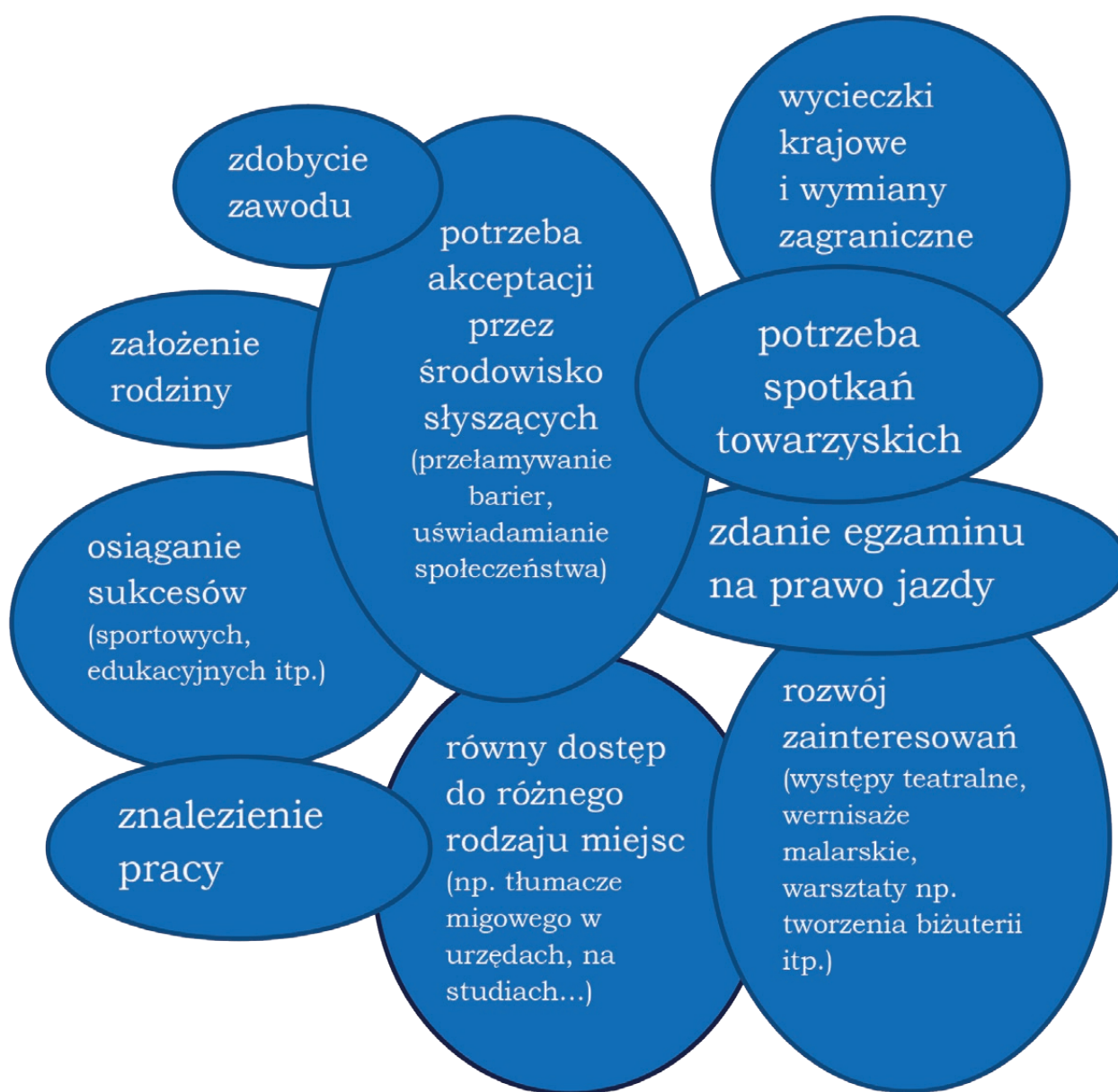
- samego siebie
- zdolności
- talentów
- zainteresowań
- własnego wnętrza duchowego

Brak możliwości zaspokojenia (realizacji) potrzeb prowadzi do frustracji, złego samopoczucia psychicznego.

Potrzeby, na które szczególnie zwracają uwagę osoby niesłyszące to:

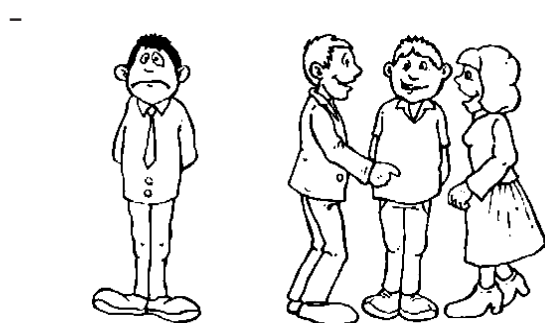

Niesłyszący mają takie same potrzeby życiowe, jak słyszący. Napotykają jednak więcej trudności w ich realizacji, ze względu na barierę komunikacyjną, która jest wynikiem różnego stopnia uszkodzenia słuchu. Trudności w realizacji

potrzeb wynikają również z niezrozumienia przez słyszących istoty głuchoty i funkcjonowania osób głuchych w społeczeństwie.

Trudności w realizowaniu potrzeb niesłyszących wynikają, przede wszystkim, z:

- **bariery komunikacyjnej** – niedostatecznie ukształtowana umiejętność mowy dźwiękowej u niesłyszących lub brak rozumienia języka migowego u słyszących, np. człowiek niesłyszący w grupie osób słyszących nie jest w stanie zrealizować potrzeb towarzyskich, gdyż przeszkadza temu brak porozumienia, brak właściwego procesu komunikacyjnego, a to prowadzi do izolacji.

Trudności w realizowaniu **potrzeby miłości i kontaktu z rodziną** w przypadku dzieci głuchych rodziców słyszących (rozwiązaniem byłaby edukacja rodziców poprzez prowadzenie kursów migowych (SJM, PJM), naukę bobo-migów, a także udzielanie im wsparcia psychologicznego, żeby nie bali się „odmienności” swoich dzieci).

- **Trudności w procesie samorealizacji**, między innymi w zakresie zainteresowań, gdyż utrudnione jest pełne zrozumienie niektórych dziedzin kultury, zwłaszcza kina, teatru (brak tłumaczeń uniemożliwia pełny odbiór kultury).
- Trudności w realizowaniu **potrzeby zdobycia wykształcenia, zawodu i ukończeniu szkoły**. Egzaminy zawodowe nie są dostosowane do możliwości i umiejętności uczniów z wadą słuchu. Część praktyczna nie sprawia większych problemów, gdyż zazwyczaj głusi bardzo dobrze wykonują czynności zawodowe. Duże trudności sprawia strona teoretyczna z powodu braku odpowiedniego zasobu słownictwa zawodowego i rozumienia pojęć zawodowych. Problem ten mogłoby rozwiązać wprowadzenie zajęć nauki PJM z wykorzystaniem pisma migowego, które przyspiesza naukę pojęć, zwrotów i wyrazów.

Wniosek ogólny:

Trudno jest niesłyszącym zaistnieć w społeczeństwie.

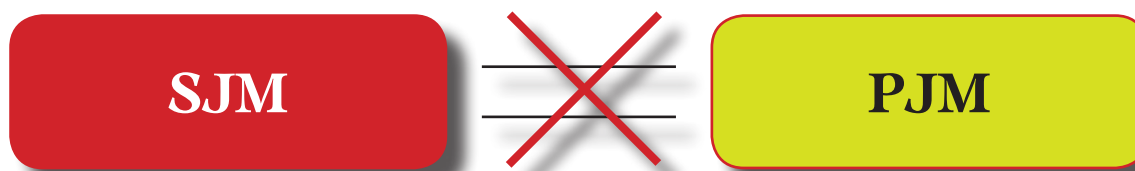
ZADANIE

Podkreśl właściwą odpowiedź.

1. Potrzeba to:
 - a) odczuwanie braku czegoś
 - b) odczuwanie zazdrości
 - c) odczuwanie zmian
2. Wyróżniamy potrzeby:
 - a) prywatne i społeczne
 - b) duże i małe
 - c) wewnętrzne i zewnętrzne
3. Potrzeby można ułożyć w postaci:
 - a) piramidy
 - b) okręgu
 - c) drzewa
4. Najważniejsze są potrzeby:
 - a) potrzeba fizjologiczna oraz szacunku i uznania
 - b) potrzeba bezpieczeństwa i samorealizacji
 - c) potrzeba fizjologiczna i potrzeba bezpieczeństwa
5. Potrzebujemy przede wszystkim:
 - a) jedzenia, mieszkanie, miłości
 - b) samochodów, ładnych ubrań i wypoczynku
 - c) owoców, warzyw i mleka.
6. Trudności w zaspakajaniu potrzeb:
 - a) nie wpływają na psychikę człowieka
 - b) wpływają na ludzką psychikę i prowadzą do frustracji
 - c) wpływają na ludzką psychikę, ale nie prowadzą do żadnych zaburzeń
7. Trudności w realizacji wielu potrzeb wynikają przede wszystkim z:
 - a) bariery psychicznej
 - b) bariery komunikacyjnej
 - c) bariery architektonicznej
8. Niesłyszący mają problemy w zdobywaniu zawodu i pracy, ponieważ:
 - a) nie znają zawodowego słownictwa
 - b) nie znają języka angielskiego
 - c) obie odpowiedzi są prawdziwe

2.5. Podstawowe różnice między Polskim Językiem Migowym a Systemem Językowo – Migowym

Polski Język Migowy i System Językowo – Migowy wydaje się być tym samym, gdyż w jednym i drugim występują znaki idiograficzne (określające słowa, zwroty) oraz znaki daktylograficzne (określające poszczególne litery alfabetu). Nie jest to jednak prawdą.

Różnice między sjm i pjm

Podstawowa różnica: System Językowo-Migowy to sztucznie wymyślony system znaków migowych, a Polski Język Migowy to zbiór NATURALNYCH znaków migowych, którymi posługują się głusi w Polsce.

Między znakami obu systemów są istotne różnice.

SJM	PJM
Był stworzony w celu ułatwienia dzieciom niesłyszącym osiągnięcia kompetencji językowych w języku polskim.	Jest pierwszym i podstawowym językiem dzieci, których obydwój rodzice są głusi.
Podporządkowany jest gramatyce języka polskiego.	Nie ma odmian znaków migowych przez przypadki, rodzaje, liczby, osoby; opiera się na gramatyce wizualno - przestrzennej.
Tekst przekazywany w SJM nie wymaga tłumaczenia na język polski, gdyż jest taki sam.	Wymaga przekładu, czyli tłumaczenia z języka migowego na język polski i odwrotnie, zachowując przy tym zasady gramatyki języka migowego.
Równocześnie ze znakami migowymi pojawia się głośna, wyraźna mowa.	Organizacja przestrzenna wypowiedzi-zespół uzupełniający znaki migowe, tj. mimika, pantomimika, gesty wtrącone niebędące znakami migowymi oraz zachowania kinetyczne)

SJM	PJM
Porozumiewanie się odbywa za pomocą ruchu ciała, rąk i głosu, czyli znaki migowe są tej samej treści, co mowa, są używane równocześnie z mową.	Porozumienie odbywa się za pomocą ruchów rąk i ciała.
Do budowania komunikatów używa się wszystkich części mowy, zgodnie z fonicznym językiem polskim.	Objętość komunikatów w języku migowym jest inna niż w fonicznym (dźwiękowym), gdyż używa się głównie rzeczowników, czasowników i przymiotników z pominięciem przyimków, spójników, partykuł.
Łatwo przedstawić wydarzenie za pomocą języka fonicznego wspomaganego migami.	W czasie budowania wypowiedzi wykorzystywane są dokładne opisy z podawaniem dużej ilości szczegółów dotyczących opisywanego wydarzenia.
Relacje czasowe, osobowe są tworzone za pomocą znaków i słów fonicznych.	Relacje czasowe, osobowe są tworzone przy pomocy linii czasowych, znajdujących się przy ciele migającego
Jedno słowo ma swoje konkretne jedno znaczenie w zależności od kontekstu wypowiedzi, czasowniki i rzeczowniki są migane oddzielnie. Co powoduje wydłużenie czasu trwania wypowiedzi.	Jedne słowa mogą być wbudowane w drugie, połączone z nimi, co powoduje skrócenie czasu przekazu, np. za pomocą jednego migu można przekazać dwie informacje, np. mała książeczka. Czasownik i rzeczownik mogą być migane tym samym znakiem, różniąc się między sobą dynamiką. Powoduje to skrócenie czasu trwania wypowiedzi.
Szyk, czyli kolejność wyrazów w zdaniu, zależy od kontekstu zdania i jest zgodny z gramatyką języka polskiego, łącznie z dodawaniem końcówek fleksyjnych za pomocą alfabetu palcowego.	Kolejność znaków zależy w zdaniu od charakteru danej części mowy, np. czasownik oznaczający czynność wpływania na kogoś lub coś jest migany po rzeczowniku, natomiast przed rzeczownikiem – migany jest czasownik sprawiający, że coś powstaje.
Pytania, przeczenia, wykrzyknienia przekazywane są za pomocą intonacji głosu i odpowiedniego znaku migowego.	Pytania, przeczenia, wykrzyknienia przekazywane są za pomocą mimiki twarzy, ruchu głowy bądź tułowia.
Właściwe zrozumienie treści przekazu bywa często niewłaściwa, gdyż do każdego słowa przyporządkowuje się konkretny mig, oznaczający dane pojęcie, które nie zawsze jest zgodne z rzeczywistością.	Zwroty pojęcia są migane zgodnie z ich właściwym znaczeniem.

ZADANIE

Przeczytaj poniższe zdania. Zaznacz, które zdanie jest prawdziwe **(P)**, a które fałszywe **(F)**.

PJM to połączenie gramatyki języka polskiego i znaków migowych.	F
Nie ma różnic między PJM i SJM.	
PJM to podstawowy, naturalny język dzieci rodziców niesłyszących.	
PJM nie wymaga przekładu ani tłumaczenia, ponieważ nie różni się niczym od języka polskiego.	
W SJM czas trwania wypowiedzi jest dłuższy od czasu trwania takiej samej wypowiedzi w PJM.	
W przypadku SJM łatwo przedstawić wydarzenie za pomocą języka fonicznego wspomaganego migami.	
W PJM kolejność znaków w zdaniu zależy od charakteru danej części mowy.	
Pytania w SJM przekazywane są tylko za pomocą mimiki twarzy.	
Układ gramatyczny PJM i SJM jest taki sam.	
Cechą charakterystyczną PJM jest wykorzystywanie dokładnych opisów z podawaniem dużej ilości szczegółów dotyczących opisywanego wydarzenia.	
SJM został stworzony, aby ułatwić dzieciom opanowanie umiejętności językowych w języku polskim.	

3. Podstawy SignWritingu

3.1. Cele i założenia programowe

Jednostki lekcyjne: 12

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Opis:

Tematyka lekcji obejmuje zarówno zapoznanie słuchacza z ogólnymi wiadomościami o SignWritingu, wybranymi elementami gramatyki wizualno-przestrzennej języka migowego, oraz podstawami zapisu SW, zapisu alfabetu i liczebników głównych w SW.

Omawiana jest perspektywa odbiorcy i nadawcy, następnie wprowadza się podstawowych pięć symboli pozycji ręki, zasady ułożenia dłoni w dwóch płaszczyznach – pionowej i poziomej. Zajęcia wykładowe są podparte licznymi przykładami i ćwiczeniami. Omawiane są również symbole opisu tzn.: rodzaj ruchu, rodzaj kontaktu, znaki interpunkcyjne, symbole niemanualne. Wykonywanych jest też szereg pokazów i ćwiczeń z udziałem słuchaczy. Ostatnia jednostka lekcyjna ma na celu powtórzenie materiału nauczania o notacji SignWritingu i przeprowadzenie testu kontrolnego z tego rozdziału.

Cele operacyjne :

- zapoznanie z pojęciem gramatyka wizualno-przestrzenną
- zapoznanie z możliwością zastosowania SW w praktyce
- zapoznanie z notacją znaków migowych w SignWritingu
- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW
- zapoznanie z perspektywą w SW
- zapoznanie z podstawowymi pozycjami ręki
- zapoznanie z płaszczyznami ułożenia ręki

- zapoznanie z symbolami ruchu, kontaktu symbolami nie manualnymi
- zapoznanie ze znakami interpunkcyjnymi w zapisie SW
- zapoznanie z zapisem SW alfabetu palcowego i liczebników głównych
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SignPuddle
- opanowanie przez słuchaczy wiadomości na temat różnych notacji
- opanowanie przez słuchaczy wiadomości na temat notacji SW
- opanowanie przez słuchaczy umiejętności odszukania właściwej perspektywy
- opanowanie przez słuchaczy umiejętności ułożenia ręki w pięciu pozycjach
- opanowanie przez słuchaczy umiejętności ułożenia ręki w dwóch płaszczyznach
- opanowanie przez słuchaczy symboli ruchu, kontaktu, symboli niemanualnych
- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- kształtowanie umiejętności poprawnego zapisu ortograficznego znaków
- kształtowanie umiejętności pisania prostych symboli i znaków SW
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

Metody pracy:

- pokaz połączony z wykładem
- pogadanka
- ćwiczenia w ułożeniu ręki
- ćwiczenia w użyciu właściwych symboli ruchu, kontaktu
- ćwiczenia w czytaniu i rozumieniu znaków PJM w zapisie SW
- metoda programowa z wykorzystaniem komputera
- metoda projektu –opracowanie samodzielnych ćwiczeń z układem rąk

Formy pracy

W ramach każdej jednostki lekcyjnej wprowadza się różnorodność form pracy:

- praca ogólna
- praca indywidualna
- praca w grupach
- praca w parach

Środki dydaktyczne :

- tablica
- etykiety
- podręcznik
- komputer i rzutnik
- DVD
- ilustracje
- zeszyty ćwiczeń
- program komputerowy SignPuddle
- rekwizyty (dwukolorowe rękawice, figurki itp.)

3.2. SignWriting – pismo migowe

SignWriting jest metodą zapisu znaków języka migowego. Powstał w 1974 roku – wymyśliła go Amerykanka Valerie Sutton (na potrzeby baletu) i szybko okazało się, że jest szansą na stworzenie własnego pisma niesłyszących, które umożliwi i rozszerzy ich komunikację, kształcenie, a także da większe możliwości integracji ze światem słyszących.

Język migowy, jako język naturalny, jest tyle samo wart, co języki foniczne. Ze względu na to, że przekaz migowy jest wizualno-przestrzenny, a nie linearny, standardowe techniki opisu lingwistycznego słabo się do języków migowych nadają (Marek Świdziński 2007), dlatego notacja SignWriting daje ogromne możliwości zapisu tego języka.

SW zyskuje coraz większą popularność, został wprowadzony do szkół dla głuchych w wielu krajach świata. Opiera się na systemie elementów graficznych (kreski, strzałki itp.), prostych do opanowania zwłaszcza przez dzieci, oddaje mimikę twarzy i zmiany postawy osoby mówiącej; jego zaletą jest właśnie ikoniczność.

Niesłyszący stanowią wspólnotę opartą na własnym języku –pełnoprawnym i pełnowartościowym, dlatego nauka zapisu PJM w notacji SW dla tych właśnie ludzi niesie wiele korzyści, podnosi wśród nich poczucie własnej godności, przynależność do kultury Głuchych. Umożliwia również wczesną integrację ze światem słyszących. Zapis znaków migowych w SW poszerza zakres zarówno słownika ogólnego, jak i zawodowego, co może przyczynić się do lepszego funkcjonowania osób niesłyszących na rynku pracy.

3.3. Opis gramatyki języka migowego

PJM jest pierwszym językiem dzieci rodziców głuchych. Ma własną strukturę gramatyczną, odmienną od języka polskiego oraz posiada własny słownik.

Język migowy jest językiem wizualno-przestrzennym. Myśli, słowa migowe, zdania nabierają wyrazu dzięki układom dłoni, ruchom, lokacjom, ruchom sygnałom niemanualnym przekazywanym w przestrzeni. Za pomocą takiego połączenia jest możliwa komunikacja.

Wybrane reguły gramatyczne języka migowego, które można zapisać w notacji SW:

- a) **pytania ogólne** typu „czy”, na które można odpowiedzieć „tak” lub „nie”, tworzy się przez dodanie funkcji niemanualnej tj. uniesienia brwi i rozszerzenia oczu, które najczęściej występują na końcu zdania.

W zapisie SW wykorzystamy symbol niemanualny „głowa z brwiami”

- b) **pytania szczegółowe**, które w języku polskim rozpoczynają się pytajnikami: co? kto? kiedy? gdzie? dlaczego? który? czyj? kogo? na które nie można odpowiedzieć „tak” lub „nie”. W PJM pytajniki znajdują swoje miejsce na końcu zdania z krótkim przytrzymaniem, którym towarzyszą sygnały niemanualne tj. ściągnięcie brwi, lekkie pochylenie do przodu.

Odpowiednikiem tego gestu jest zapis SW

- c) **negacja** jest konstrukcją gramatyczną, która wykorzystuje: poprzeczne ruchy głowy, ekspresję twarzy (przymrużanie oczu), znaki negacji.

W zapisie SW wykorzystuje się symbol „głowy”

- d) **potwierdzenie** podobnie jak negacja wykorzystuje sygnały niemanualne tzn. ruch głową góra-dół,

zapis SW to

- e) **stopniowanie przymiotników** wyrażane jest za pomocą mimiki. Stopień zwykły charakteryzuje się mimiką normalną, stopień wyższy bardziej intensywna mimiką, przymiotniki w stopniu najwyższym określane są bardzo zintensyfikowana mimiką. Na przykład znak „jasny” wyraża się promienistością, uniesionymi brwiami, szeroko otwartymi oczami, lekko otwartymi ustami. Natomiast mimika w znaku „ciemny” wyraża się ściągniętymi brwiami i przymrużonymi oczami.

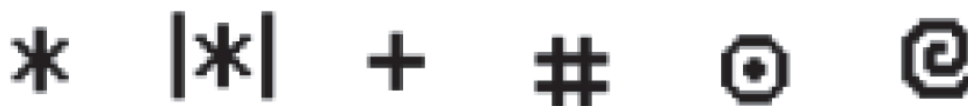
- f) **znak migowy „dlaczego”** stawiany jest na końcu zdania i nie występuje bez mimiki określającej pytania szczegółowe: np. TY KURS MIGOWY UCZĘSZCZAĆ DLACZEGO?

- g) **zdania kontrastowe** wyrażane są za pomocą bocznych ruchów ciała i głowy, są to zdania wyrażające przeciwieństwo.

- h) **znaki kierunkowe** odnoszą się do słów o charakterze czasownikowym, w których ruch pełni funkcję gramatyczną. Ruch wykorzystuje w języku migowym przestrzeń, która może być opisywana, jako: pionowa (do góry, w dół), pozioma (w prawo, w lewo lub do przodu, do tyłu), po skosie lub po krzywej. Ten element języka migowego w pełni można zapisać w notacji SW – służą do tego strzałki, np.:

- i) **symbole kontaktu** w notacji SW są uzupełnieniem cech znaków migowych, wyraża się za ich pomocą min: dynamikę kontaktu, miejsce kontaktu porównywalne z miejscem artykulacji oraz szybkość wykonywanego gestu:

Niestyszący z całą pewnością powinni dorastać, uczyć i realizować się w swoim własnym języku, ale nie jest to możliwe, bowiem język migowy ciągle nie jest usankcjonowany prawnie. Głuchota jest także zjawiskiem kulturowo – społecznym, m.in. dlatego, że podstawowym narzędziem komunikacji jest język migowy – język mniejszości, specyficzny i nieznanym przeciętnemu człowiekowi.

3.4. Perspektywa i podstawowe symbole SignWriting

Perspektywa w zapisie SignWriting jest bardzo ważnym elementem, ponieważ musimy pamiętać, że zapisujemy tzw. „rzut na kartkę”, czyli to, co widzi nadawca przekazu.

PERSPEKTYWA

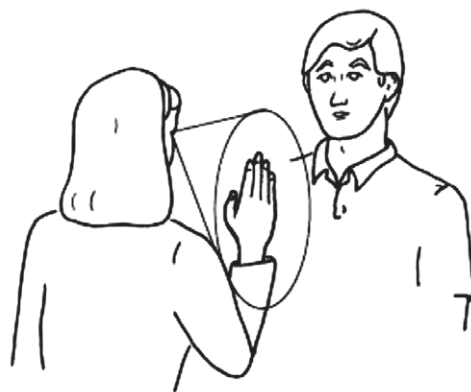
Perspektywa **OBSERWATORA**

Kiedy ktoś miga do ciebie, ty obserwujesz jego dłonie, jesteś odbiorcą migów. Mówimy wtedy o odbiorze języka z pozycji obserwatora o **perspektywie odbiorcy**.

Inaczej mówiąc zapisujesz znak tak jak widzisz swoje ręce.

Kiedy ty sam migasz do kogoś widzisz własne dłonie, widzisz migi, lecz z drugiej strony, patrzysz od siebie. To jest perspektywa nadawcy.

W zapisie znaków języka migowego, czyli w notacji SignWriting, jest wykorzystywana właśnie ta perspektywa.

Perspektywa **MIGAJACEGO**

PODSTAWOWE SYMBOLE

układ B

- płaska dłoń, w której wszystkie palce są wyprostowane i dotykają się wzajemnie. Identycznie z literą B z polskiego alfabetu palcowego;

układ A

- zamknięta pięść, identyczny z literą A z polskiej wersji alfabetu palcowego;

układ Z

- palec wskazujący wyprostowany, pozostałe palce zamknięte w pięść, identycznie z literą Z z polskiej wersji alfabetu palcowego;

układ 5

- identycznie z liczebnikiem 5 w PJM

układ O

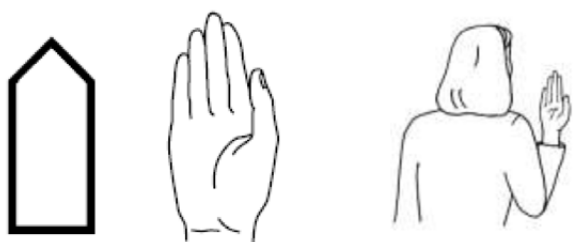
- identycznie z literą O z polskiej wersji alfabetu palcowego

3.5. Pozycja ręki w pionie

By pokazać pozycję ręki względem ciała (czy patrzymy na jej wierzch, wewnątrz czy bok) w SW używamy metody „czarne-białe”. Jeśli symbol ręki jest niezaciemniony tzn. patrzymy na jej wewnątrz, jeśli jest zaciemniony całkowicie patrzymy na wierzch, a jeśli zaciemniony w połowie tzn., że patrzymy na dłoń ułożoną bokiem do ciała.

Przyglądnijmy się przykładom:

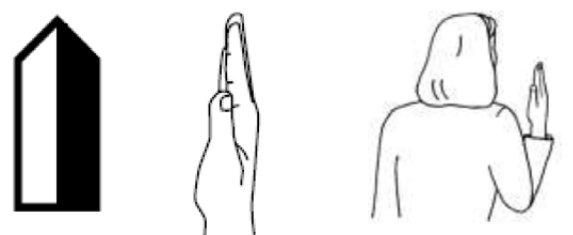
Układ B

wewnętrzna część dłoni
skierowana do ciała

zewewnętrzna część dłoni
skierowana do ciała

dłoń ułożona **bokiem** do ciała

Układ A

wewnętrzna część dłoni skierowana do ciała

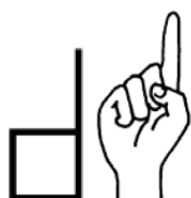

zewnątrzna część dłoni skierowana do ciała

dłoń ułożona **bokiem** do ciała

Układ Z

wewnętrzna część dłoni skierowana do ciała

zewnątrzna część dłoni skierowana do ciała

dłoń skierowana **bokiem** do ciała

Układ 5

wewnętrzna część dłoni skierowana do ciała

zewnątrzna część dłoni skierowana do ciała

dłoń skierowana **bokiem** do ciała

Układ O

wewnętrzna część dłoni skierowana do ciała

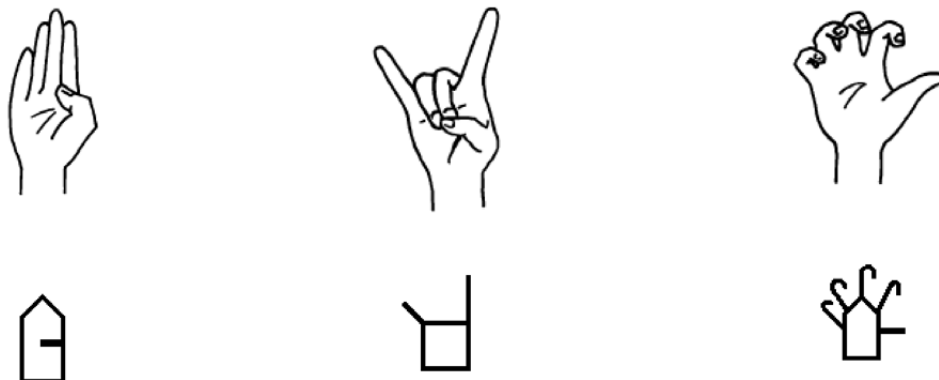
zewnątrzna część dłoni skierowana do ciała

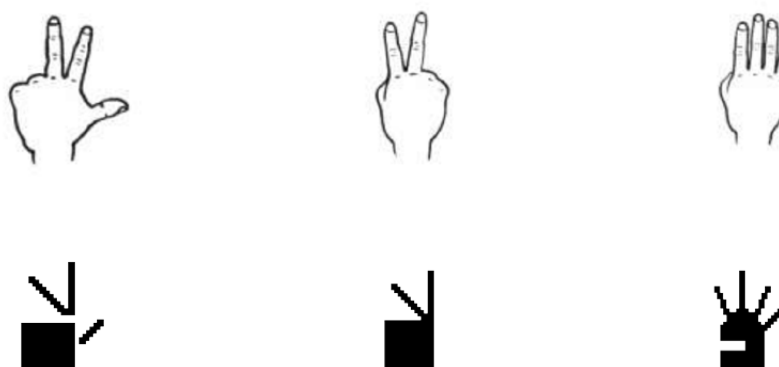
dłoń skierowana **bokiem** do ciała

Wybrane przykłady ułożenia ręki

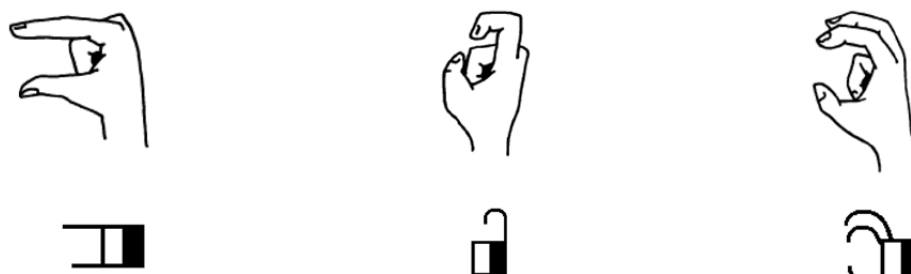
- wewnętrzną część dłoni skierowaną do ciała

- zewnętrzną część dłoni skierowaną do ciała

- dłoń ułożona bokiem do ciała

REKA LEWA - REKA PRAWA

Ręka Lewa

Ręka Prawa

Przykłady:

3.6. Pozycja ręki w poziomie

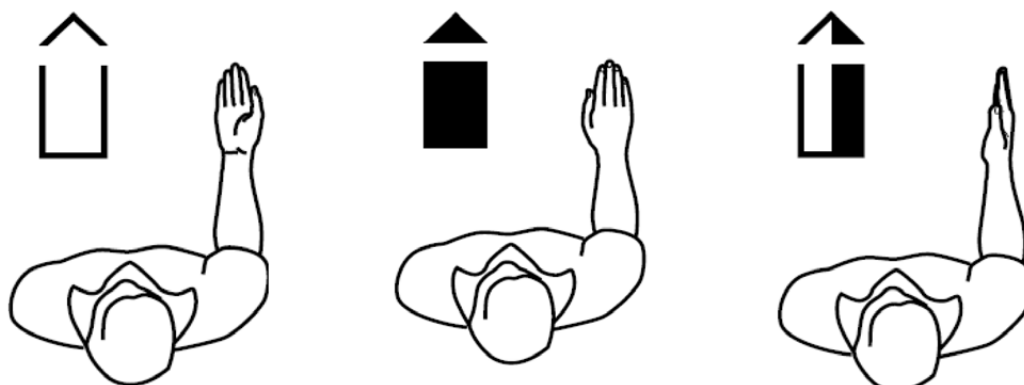
Dłoń może być ułożona **równoległe do ściany** (jak to prezentowały wszystkie rysunki/znakigrafiiczne powyżej) – mówimy wtedy **o płaszczyźnie pionowej**.

Może być również **równoległe do podłogi** – mówimy wtedy **o płaszczyźnie poziomej**.

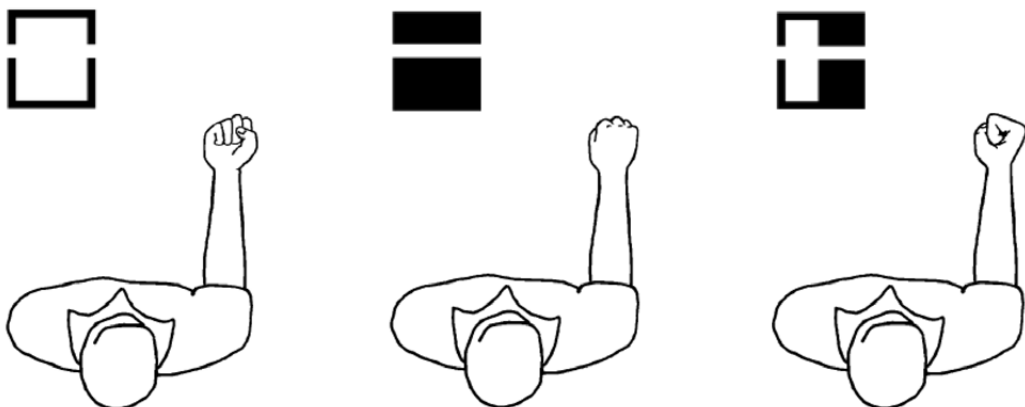

Widok równoległy do podłogi – wówczas w zapisie symbolu pojawia się przerwa – „biały pasek”, który dzieli symbol na dwie części

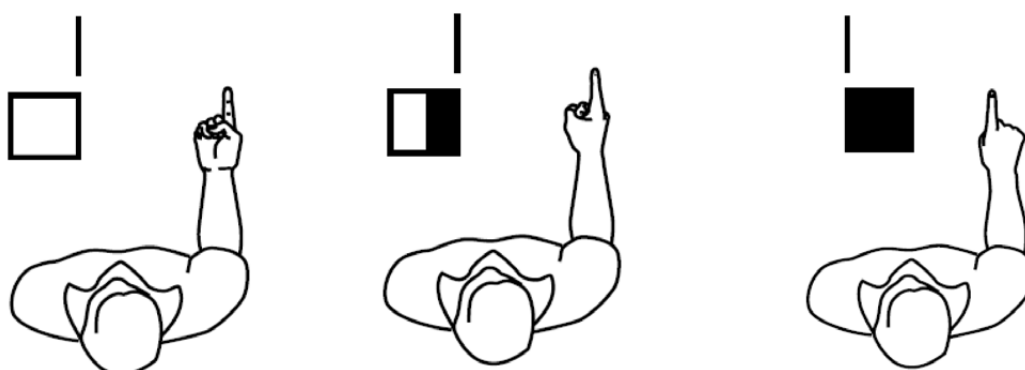
Układ B

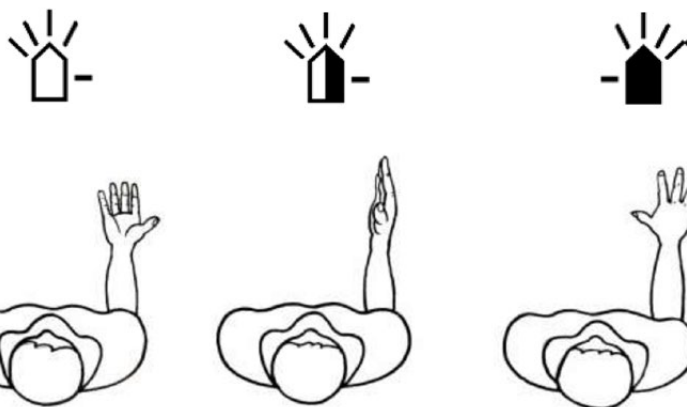
Układ A

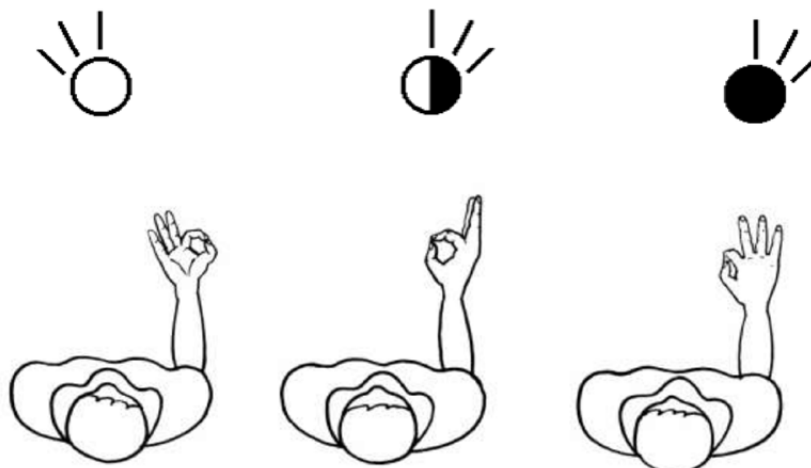
Układ Z

Układ 5

Układ O

3.7. Symbole ruchu

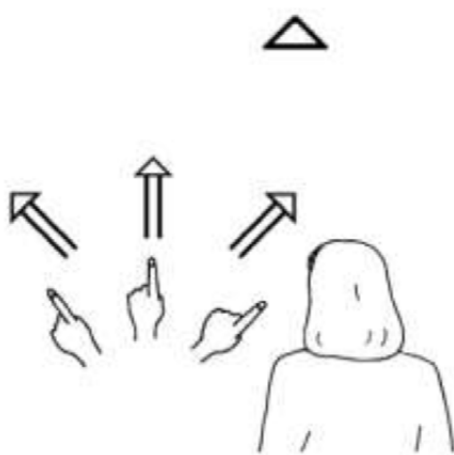
Możemy wyróżnić kilka podstawowych rodzajów ruchu: pionowy, poziomy, okrężny.

Ruch PIONOWY
równoległy do ciała
migającego zaznaczamy
podwójną strzałką

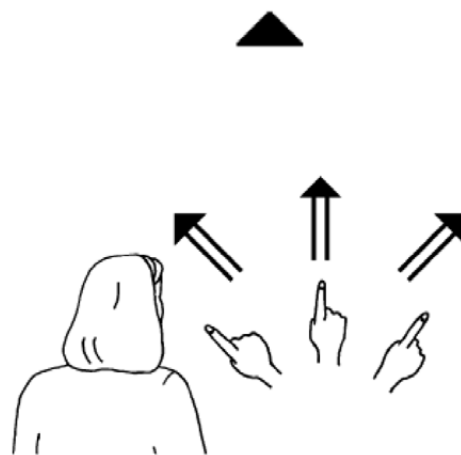

Ruch góra-dół-skos

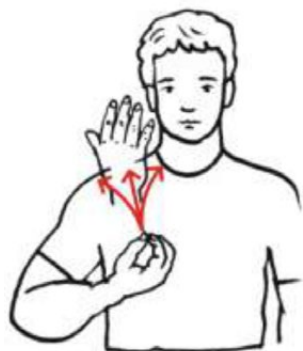
Lewa ręka

Lewa ręka

Przykłady:

wiosna

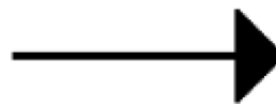

winda

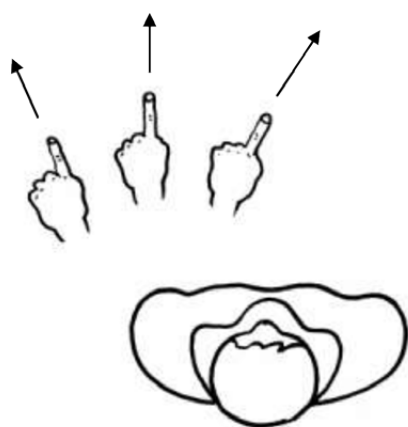
słabostyszący

Ruch POZIOMY
równoległy do podłogi
zaznaczamy strzałką
pojedynczą

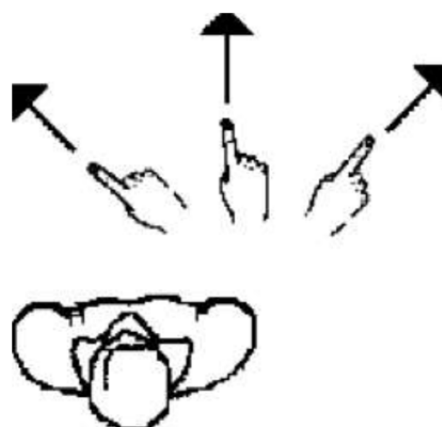

Ruch przód-tył-skos

Lewa ręka

Lewa ręka

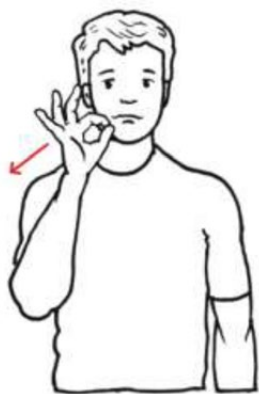
Przykłady:

ty

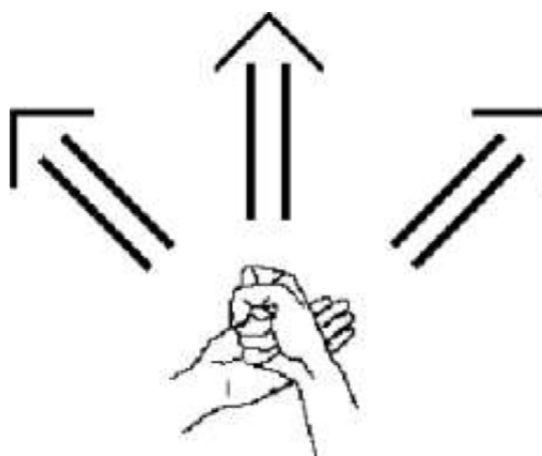

daleki

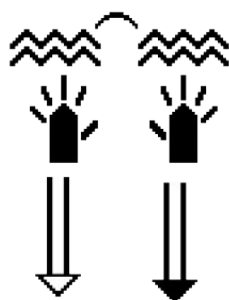
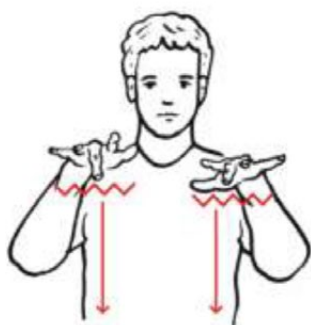

dobrze

RÓWNOCZESNY ruch
OBU rąk w górę

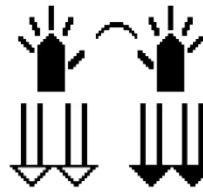
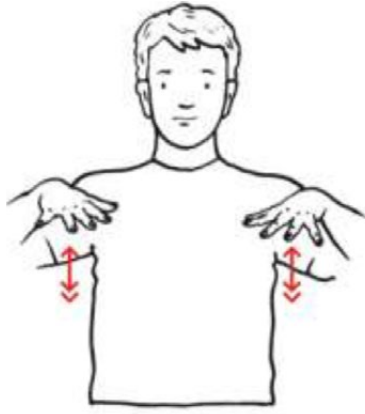
Przykłady:

pada śnieg

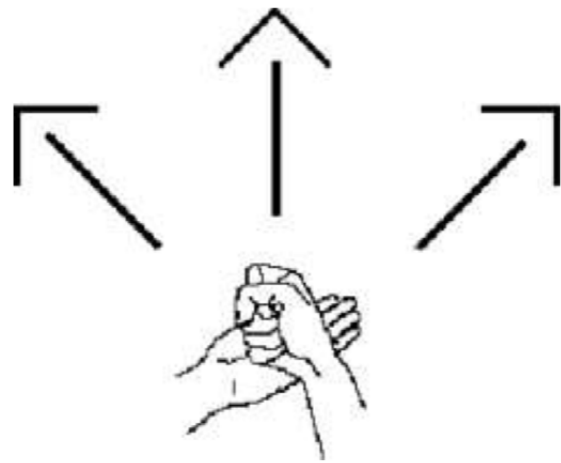

zostać

deszcz

**RÓWNOCZESNY ruch
OBU rąk w przód**

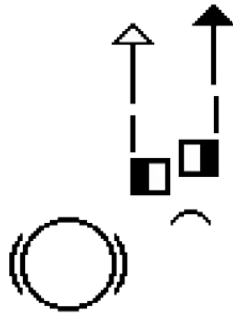
Przykłady:

droga

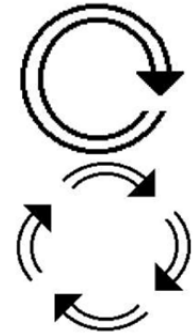

rzeka

kierunek

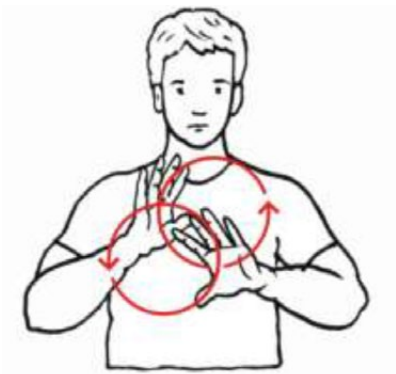
Ruch OKRĘŻNY w pionie
równoległy do ciała

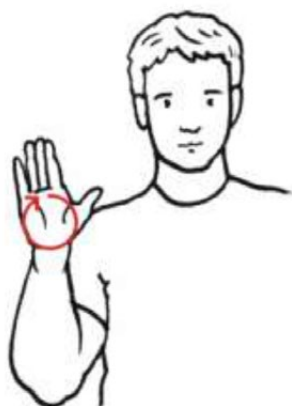
Przykłady:

chmura

mgła

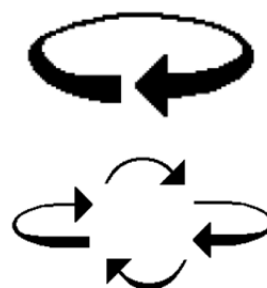
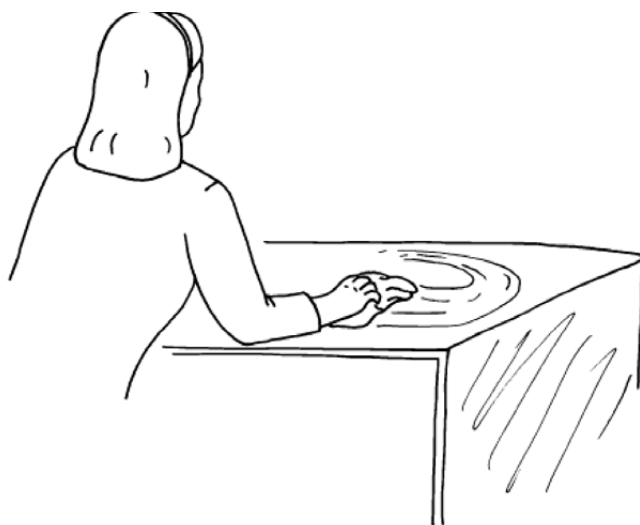

Bóg

smutny

Ruch OKRĘŻNY w poziomie równoległy do podłogi

Przykłady:

plac

talerz

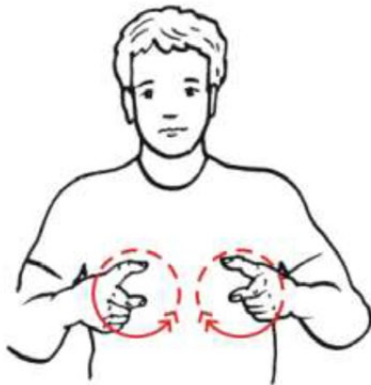
Ruch OKRĘŻNY w pionie

Przykłady:

niebezpieczny

niebezpieczny

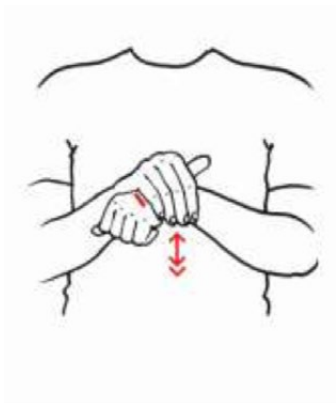

*podróżować
(jechać)*

3.8. Symbole kontaktu

RODZAJE KONTAKTU

1) dotyk/dotknięcie *

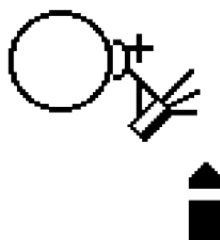

kolega

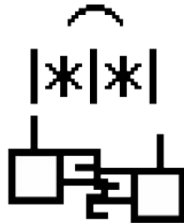
Warszawa

2) uchwyt/uchwycenie +

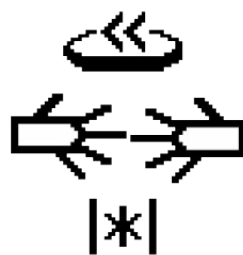
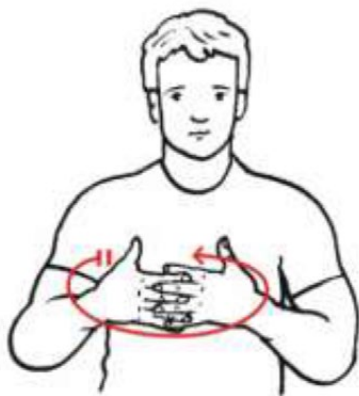

dziewczynka

3) „pomiędzy” |*|

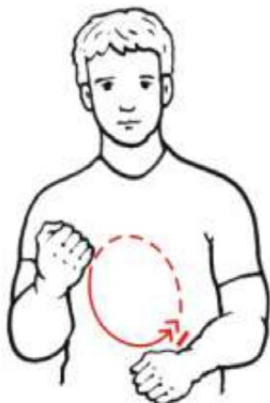

Internet

USA

4) uderzenie #

kamień

5) **muśnięcie** Ⓞ

twardy

6) **pocieranie** Ⓞ

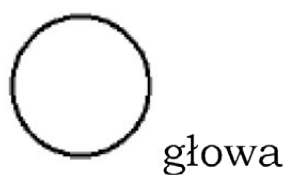
kawa

rudy

3.9. Symbole niemanualne

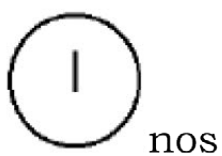
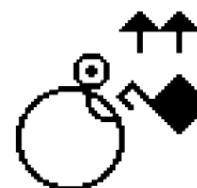
Przykłady:

tak

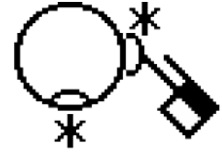

Niemcy

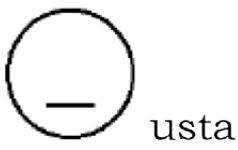

Olsztyn

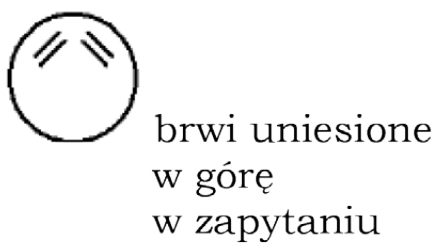
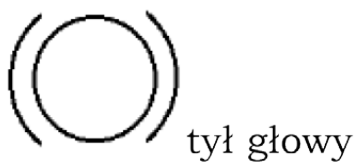

Głuchy

włosy

gdzie?

ramiona i uda

Kanada

3.10. Znaki interpunkcyjne i dynamika w SW

INTERPUNKCJA

	kropka, koniec zdania, wypowiedzi
	przecinek
	dwukropek
	znak zapytania
	wykrzyknik

DYNAMIKA

ruch napięty, naprężony

ruch szybki

ruch wolny, powolny

3.11. Alfabet palcowy zapisany w SW

JEZYK POLSKI	ZAPIS SW	JEZYK POLSKI	ZAPIS SW
A	■	G	
Ą		H	
B		I	
C		J	
Ć		K	
D		L	
E		Ł	
Ę		M	
F		N	

JEZYK POLSKI	ZAPIS SW	JEZYK POLSKI	ZAPIS SW
Ń		X	
O		Y	
Ó		Z	
P		Ż	
R		Ź	
S		SZ	
Ś		CZ	
T		RZ	
U		CH	
W			

3.12. Liczebniki główne w zapisane w SW

JEZYK POLSKI	ZAPIS SW	JEZYK POLSKI	ZAPIS SW
0		6	
1		7	
2		8	
3		9	
4		10	
5			

3.13. Test kontrolny

1. Zapisz układ ręki w SW

2. Zaznacz odpowiedni znak graficzny.

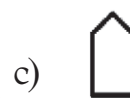

3. Dopasuj symbole do rysunków.

1)	2)	3)

4. Uzupełnij to, czego brakuje, tak, by powstał prawidłowy symbol.

5. Dorysuj symbol prawej lub lewej ręki.

.....

.....

6. Napisz symbole ręki w SW.

.....

.....

.....

.....

7. Zaznacz kierunek ruchu w poniższych zapisach SW

<p>ty</p> 	<p>słyszący</p>
<p>rodzina</p> 	<p>niedźwiedź</p>

8. Zaznacz odpowiedni symbol kontaktu

<p>mój</p> 	<p>praca</p>
<p>imię</p> 	<p>kamień</p>

9. Dopasuj poszczególne opisy do symboli

- a) oczy zamknięte
- b) lewe ucho
- c) brwi na dole
- d) półotwarty uśmiech
- e) zamknięty uśmiech
- f) zamknięte usta, niezadowolenie
- g) mocne otwarcie oczy

10. Zapisz swoje imię i nazwisko w SignWriting

11. Zapisz podane cyfry w SW: 7,4,2,1.

12. Odczytaj znaki i zapisz liczby

.....

.....

.....

.....

4. Nauczanie języka migowego poprzez zapis SignWriting

4.1. Legenda opisu znaków migowych

Litery „a” – „z” oznaczają układy dłoni odpowiadające ułożeniu alfabetu palcowego

Liczby „1” – „5” oznaczają układy dłoni odpowiadające ułożeniu palców w liczby 1-5

„5z” – oznacza układ dłoni tak jak liczebnik 5, ale palce na końcach zgięte

”cm” – oznacza układ dłoni tak jak „b”, ale palce i kciuk zgięte

Legenda do opisu znaków na fotografiach: patrz rozdział 3. Podstawy SignWritingu

4.2. Metody, formy pracy i środki dydaktyczne

Poniżej szczegółowo opisano metody, formy pracy i środki dydaktyczne wykorzystywane podczas prowadzenia poszczególnych jednostek lekcyjnych.

Metody pracy:

- pokaz połączony z wykładem
- pogadanka
- ćwiczenia pokazu znaków PJM
- ćwiczenia w pisaniu znaków PJM przy użyciu SW
- ćwiczenia w odczytywaniu znaków PJM
- ćwiczenia rozwijające funkcje komunikacyjne na kanale wizualno-przestrzennym
- ćwiczenia w nadawaniu i odbieraniu komunikatów w PJM
- ćwiczenia rozwijające słownictwo z danej dziedziny
- ćwiczenia w czytaniu i rozumieniu znaków PJM w zapisie SW
- metoda programowa z wykorzystaniem komputera
- metoda projektu – opracowanie krótkiego tekstu lub dialogu na wybrany temat
- test kontrolny

Formy pracy

W ramach każdej jednostki lekcyjnej wprowadza się różnorodność form pracy:

- praca ogólna
- praca indywidualna
- praca w grupach
- praca w parach

Środki dydaktyczne :

- tablica
- etykiety
- podręcznik

- komputer i rzutnik
- DVD
- ilustracje
- fotografie
- zeszyty ćwiczeń
- program komputerowy SignPuddle
- program komputerowy SW Edit
- rekwizyty (dwukolorowe rękawice, figurki itp.)

4.3. DZIAŁ I

Nauczanie przedmiotowe-założenia programowe

Jednostki lekcyjne: 7

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Charakterystyka ogólna jednostek lekcyjnych

Każda jednostka lekcyjna zawiera 10 znaków migowych zapisanych w SignWritingu, zawiera opis wykonania znaku oraz fotografię. Zakres słownictwa dotyczy nauczania przedmiotowego obowiązującego aktualnie w szkołach ponad gimnazjalnych dla młodzieży niesłyszącej i językowego odnośnie języka polskiego, migowego oraz języków obcych.

Lektor prezentuje znak w PJM równocześnie zapisując go na tablicy w notacji SW lub korzysta z gotowego zapisu w formie elektronicznej lub etykiety ze znakiem. Jednocześnie tłumaczy dokładnie sposób tego zapisu z uwzględnieniem zasad ortograficznych tzn. układu rąk, rodzaju kontaktu, rodzaju ruchu oraz ekspresji twarzy lub ciała w zależności od rodzaju znaku.

Prowadzone ćwiczenia to między innymi odczytywanie znaku graficznego w izolacji, odczytywanie prostego zdania, pytania lub tekstu, zapis znaku migowego w SW, szukanie znaku graficznego w aplikacjach internetowych w programie SignPuddle, samodzielne tworzenie zapisu znaku korzystając z programu SW Edit, układanie krótkiego dialogu lub krótkiego opowiadania.

Cele operacyjne:

- zapoznanie ze znakami PJM w poszczególnych jednostkach lekcyjnych
- zapoznanie z zapisem tych znaków w notacji SW
- zapoznanie z opisem znaku PJM oraz prezentacja znaku na fotografii
- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW danej jednostki lekcyjnej
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SignPuddle

- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SW Edit
- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności przekazu znaków w PJM
- kształtowanie umiejętności pisania prostych pytań i odpowiedzi
- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem znaków PJM
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW w krótkich testach i dialogach
- doskonalenie umiejętności użycia znaku PJM w różnych wersjach
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- wzbogacanie słownictwa
- wzbogacanie słownictwa przedmiotowego i językowego z różnych regionów Polski (różne środowiska Głuchych)
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

4.3.1. Temat: PRZEDMIOTY

JĘZYK POLSKI	
 <p><i>język</i> – prawa ręka w „z” wierzchem do nadawcy dotyka końcem palca dolnej wargi;</p> <p><i>polski</i> – prawa ręka w „e” dotyka końcami palców klatki piersiowej po lewej a potem po prawej stronie;</p>	

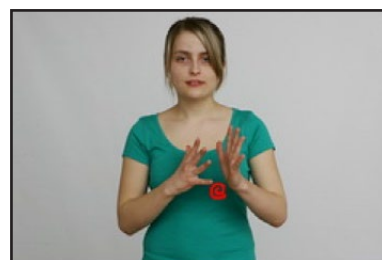
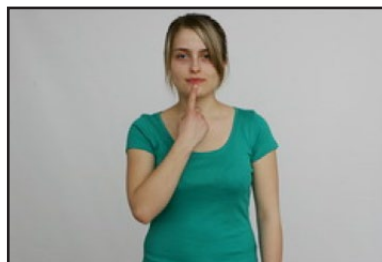
MATEMATYKA	
 <p>prawa i lewa ręka w „b” końcami palców skośnie do góry, prawa kantem dotyka dwa razy grzbietu lewej;</p>	

JEZYK MIGOWY

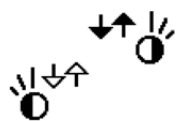

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

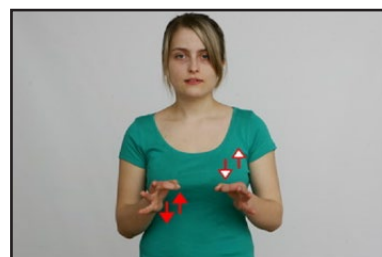
migowy – prawa i lewa ręka w „5” lewa wnętrzem do nadawcy prawa grzbietem wykonują ruchy okrężny do przodu pocierając jedna o drugą

HISTORIA

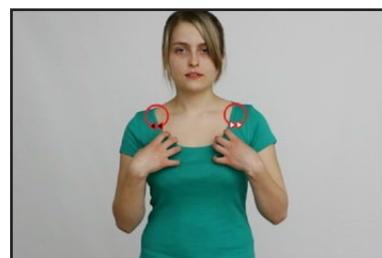
prawa i lewa ręka w „o” kantami w dół wykonują na przemian poziome ruchy do przodu i do tyłu;

BIOLOGIA

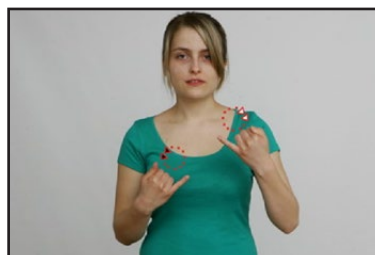
prawa i lewa ręka w „5z” wnętrzami do nadawcy dotykając klatki piersiowej wykonują dwukrotne ruchy okrężne do wewnątrz;

CHEMIA

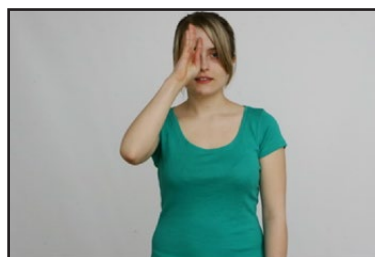
prawa i lewa ręka z odchylonym małym palcem i kciukiem wewnątrz do nadawcy wykonują naprzemienne ruchy okrężne do wewnątrz;

FIZYKA

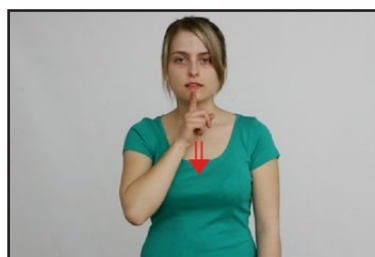
prawa ręka w „4” kantem do przodu dwukrotnie dotyka palcem wskazującym środka czoła;

RELIGIA

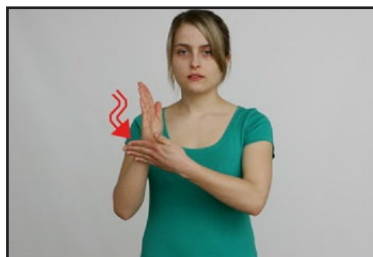
prawa ręka w „z” kantem do przodu wykonuje jeden ruch w dół ocierając się o brodę;

GEOGRAFIA

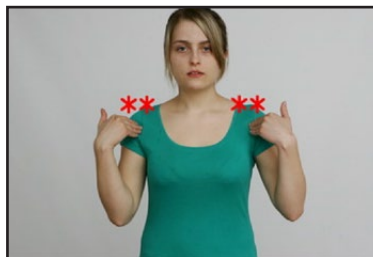
lewa ręka ukośnie wnętrzem
w górę nad nią prawa ręka kantem
w dół poziomo wykonuje falisty
ruch pionowy do tyłu;

WF

prawa i lewa ręka „m” końcami
palców dwukrotnie dotykają klatki
piersiowej na wysokości dołków
strzeleckich;

ZADANIE

Podane zdania przełóż na PJM

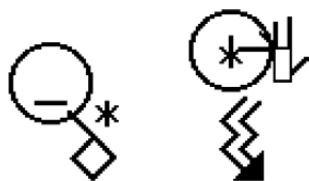
- Języka polskiego uczy się trzy razy w tygodniu.
[JĘZYK POLSKI TRZY RAZ TYDZIEŃ UCZYĆ]
- Uczy się dwóch języków: języka polskiego i języka migowego.
[DWA JĘZYK UCZYĆ: POLSKI MIGOWY]
- Czy lubisz matematykę?
[MATEMATYKA TY LUBIĆ?]
- Jutro jest lekcja historii.
[JUTRO HISTORIA LEKCJA BĘDZIE]
- Na lekcjach biologii uczy się o zwierzętach.
[BIOLOGIA LEKCJA MY UCZYĆ(jak wyglądać) ZWIERZĘTA]
- Chemia to bardzo trudny przedmiot.
[CHEMIA BARDZO TRUDNY]
- Na lekcjach fizyki trzeba uważać.
[FIZYKA LEKCJA MUSI UWAŻAĆ]
- W naszej szkole religii uczy ksiądz.
[RELIGIA KSIĄDZ NASZ SZKOŁA UCZYĆ]
- Czy masz książkę do geografii?
[KSIĄŻKA GEOGRAFIA TY MIEĆ?]
- Bardzo lubię lekcję WF.
[WF JA BARDZO LUBIĆ]

4.3.2. Temat: JEZYKI OBCE

JEZYK ANGIELSKI	
 <p><i>język</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>angielski</i> - prawa ręka w „5z” dotyka prawego barku i wykonuje dwukrotny ruch nadgarstka;</p>	

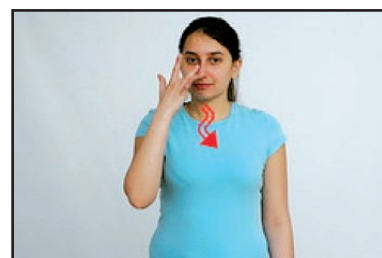
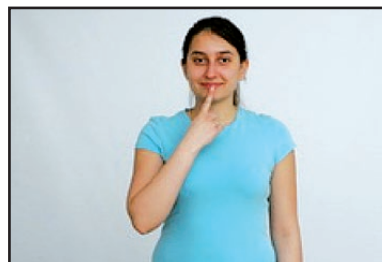
JEZYK NIEMIECKI	
 <p><i>język</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>niemiecki</i> - prawa ręka w „x” grzbietem do nadawcy dwukrotnie wykonuje krótki ruch do przodu ocierając się o czoło po prawej stronie;</p>	

JEZYK ROSYJSKI

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

rosyjski – prawa ręka z wysuniętym środkowym palcem wewnątrz do nadawcy dotyka nosa i wykonuje poprzeczne ruchy w dół;

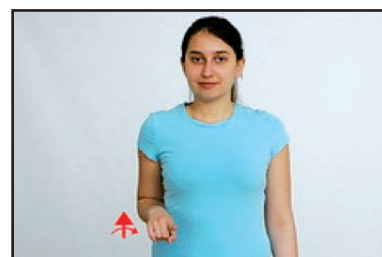
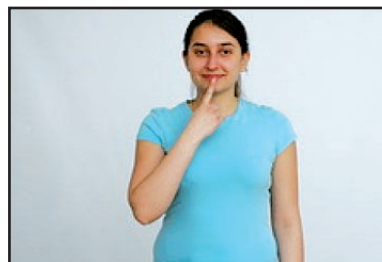

JEZYK FRANCUSKI

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

francuski – prawa ręka poziomo wewnątrz w dół wykonuje ruch do przodu z równoczesnym ruchem obrotu przedramienia na wysokości pasa;

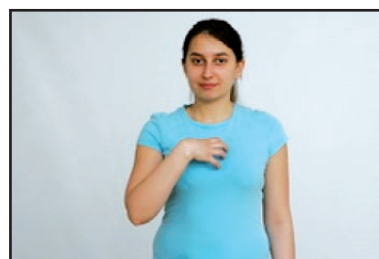
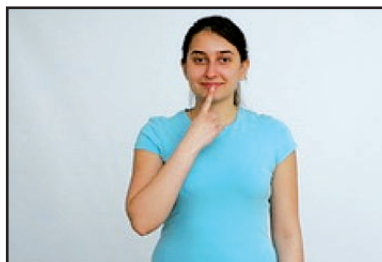

JEZYK HISZPAŃSKI

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

hiszpański – prawa ręka ze zgiętymi palcami dotyka środka klatki piersiowej, a następnie przechodzi w układ „b” i kantem (kciukiem) dotyka klatki piersiowej po lewej stronie;

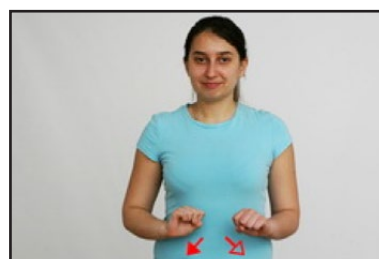
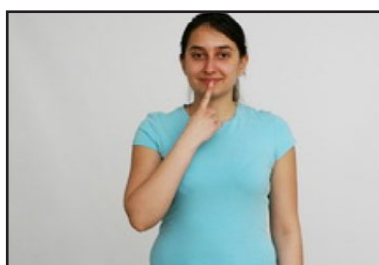

JEZYK WŁOSKI

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

włoski – prawa i lewa ręka w „a” poziomo wykonują ruchy do tyłu, ocierając się o siebie;

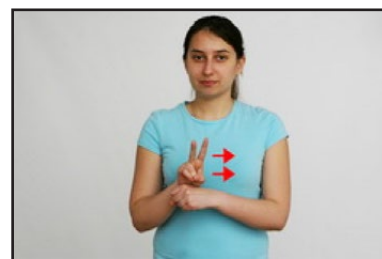
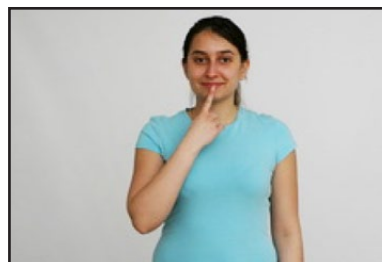

JEZYK JAPOŃSKI

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

japoński – prawa ręka z wyprostowanym palcem wskazującym i środkowym grzbietem do nadawcy wykonuje dwukrotny ruch do przodu ocierając się o wnętrze lewej ręki „a” ustawionej wnętrzem do nadawcy;

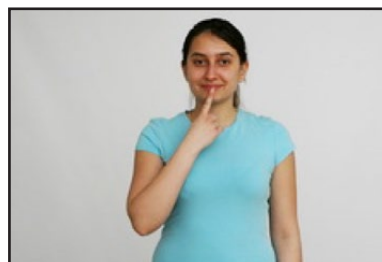

JEZYK GRECKI

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

grecki – znak statyczny prawa i lewa ręka w „Z” palcami w dół wnętrzami do nadawcy dotykają się palcami wskazującymi

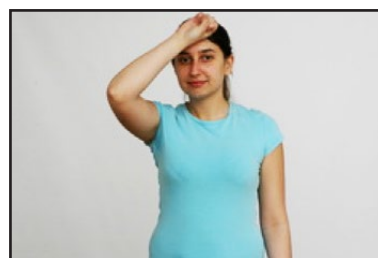
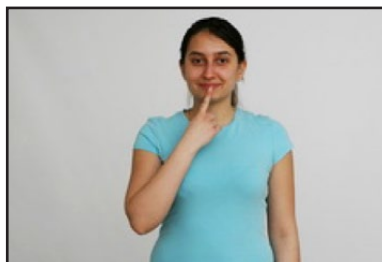

JĘZYK ARABSKI

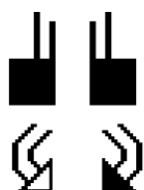

język – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

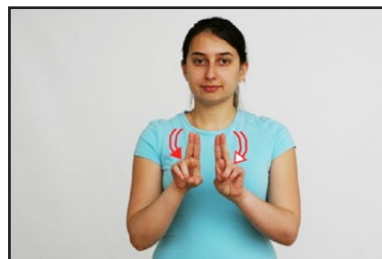
arabski – prawa ręka w „a” grzbietem do nadawcy dotyka raz środka czoła;

MIĘDZYNARODOWY JĘZYK MIGOWY

prawa i lewa ręka w „u” ze złączonymi palcami, wnętrzami do przodu wykonują ruch w dół i na zewnątrz;

ZADANIE

Podany dialog przełóż na PJM i zamigaj w parach.
(IS –INTERNATIONAL SIGN)

A: Ile znasz języków?

[JĘZYK TY ZNAĆ ILE?]

B: Ja znam trzy języki: język angielski, język niemiecki i język rosyjski, a ty?

[JA TRZY JĘZYK: ANGIELSKI NIEMIECKI ROSYJSKI. TY ILE?]

A: Ja znam tylko dwa: język japoński i IS.

[JA DWA: JAPONSKI IS]

B: Jaki to jest język IS?

[IS JAK WYGLĄDAĆ?]

A: To język migowy!

[MIGOWY JĘZYK]

B: Czy jest Międzynarodowy Język Migowy?

[IS JEST?]

A: Tak, jest. Można go używać we wszystkich państwach: Francji, Hiszpanii, Włoszech, Grecji a nawet w krajach arabskich.!

[IS MIGAĆ CAŁY ŚWIAT: FRANCJA HISZPANIA WŁOCHY GRECJA
NAWET ARABIA MIGAĆ]

4.3.3. Temat: PISMO

PISAC	
 <p>lewa ręka poziomo wnętrzem do nadawcy prawa ręka w „e” dwukrotnie przesuwana się po wnętrzu lewej do przodu;</p>	

CZYTAĆ	
 <p>lewa ręka „b” wnętrzem do nadawcy nad nią prawa ręka również wnętrzem do nadawcy z wysuniętym palcem wskazującym i środkowym wykonuje zygzakowy ruch w dół;</p>	

ROZUMIEĆ	
 <p>prawa ręka w „r” kantem do przodu końcami palców dwukrotnie dotyka czoła po prawej stronie;</p>	

NIE ROZUMIEĆ

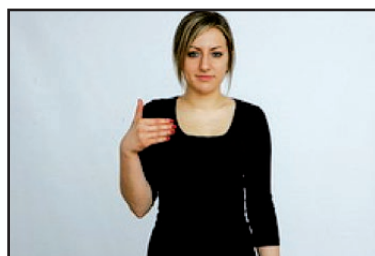
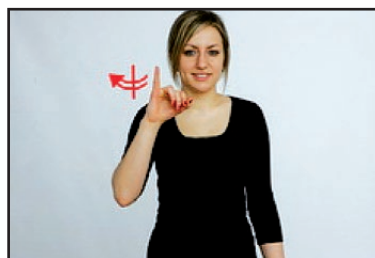
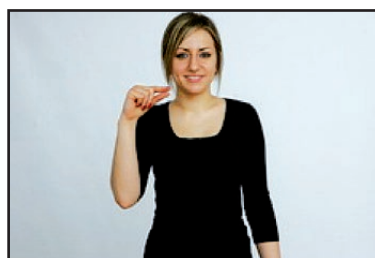
prawa ręka w „r” kaniem do przodu wykonują ruch półobrotu w nadgarstku z równoczesnym zaprzeczeniem ruchu głową;

PJM

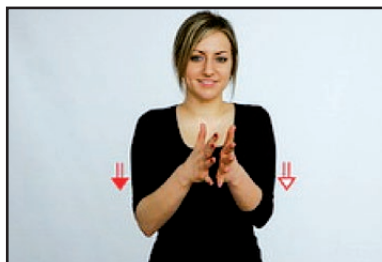
przekazanie liter „P”, „J”, „M” alfabetem palcowym;

SIGNWRITING

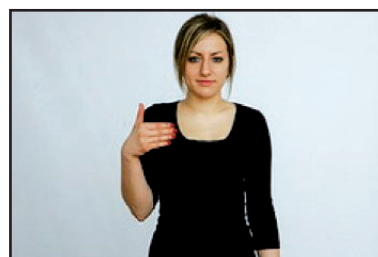
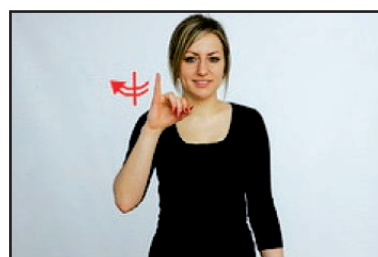
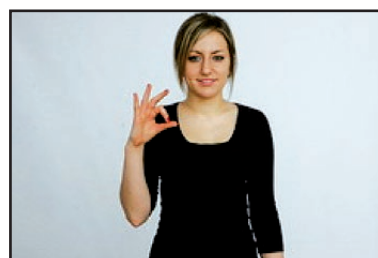
prawa i lewa ręka w „5” kantami do przodu wykonują równoczesny ruch w dół do pozycji lewa ręka poziomo wewnątrz do nadawcy, prawa ręka również poziomo grzbietem do nadawcy nad lewą;

SJM

przekazanie liter S J M alfabetem palcowym;

TEUMACZYĆ

prawa i lewa ręka w „z” grzbietami do nadawcy końcami palców skośnie w górę wykonują naprzemienne ruchy okrężne do wewnątrz;

PRZEKŁAD

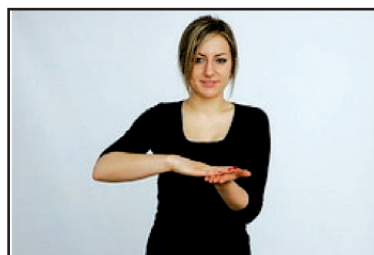
prawa i lewa ręka w poziomie z wysuniętymi palcami skazującym i środkowym, lewa wnętrzem do góry prawa grzbietem do nadawcy wykonują równoczesny ruch obrotu w przegubach do pozycji odwrotnej: prawa wnętrzem do góry a lewa grzbietem do nadawcy z przesunięciem w prawo;

ZAPISAC

prawa ręka otwarta z wysuniętym środkowym palcem dotyka nim wnętrza lewej ręki ustawionej poziomo wnętrzem do góry a następnie dotyka jej prawą ręką w układzie „b”;

ZADANIE

Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW.

- Ja potrafię pisać w SW.
[JA SW PISAĆ UMIEĆ]

- Czy umiesz czytać zapis SignWritingu?
[SW TY CZYTAC UMIEĆ?]

- Ola rozumie PJM i SJM.
[OLA PJM SJM ROZUMIEĆ (UMIEĆ)]

- Ja nie rozumiem zapisu SW.
[JA ZAPISAĆ SW NIE ROZUMIEĆ]

- Proszę wytłumacz mi, co to jest SW.
[WYTŁUMACZYĆ MI PROSZĘ SW JAK WYGLĄDAĆ]

- To jest przekład na PJM.
[(wskazanie) PJM PRZEKŁAD]

4.3.4. Temat: NAUKA

NAUKA/UCZYĆ SIĘ	
 <p>prawa ręka w „e” dwukrotnie wykonuje ruch poziomy w kierunku prawej strony głowy;</p>	

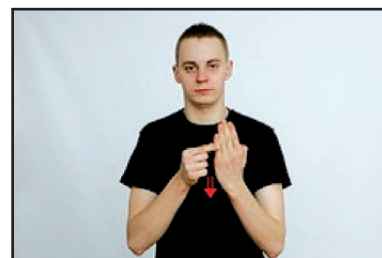
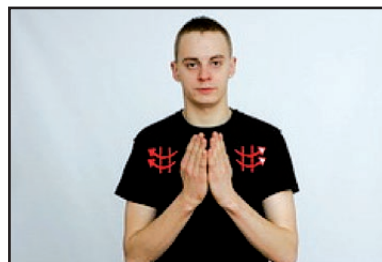
ROZWÓJ	
 <p>prawa i lewa ręka w „e” końcami palców skierowane do siebie, wykonują ruch w górę i na zewnątrz;</p>	

KSIĄŻKA	
 <p>prawa i lewa ręka w „b” złączone wewnątrz dwukrotnie „otwierają się”;</p>	

ZESZYT

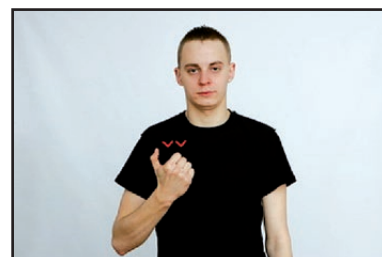
w pierwszym elemencie znaku wykonujemy znak „książka”, następnie lewa ręka pionowo wnętrzem do nadawcy i po jej kancie przesuwa w dół się prawa ręka w układzie „p”;

DŁUGOPIS

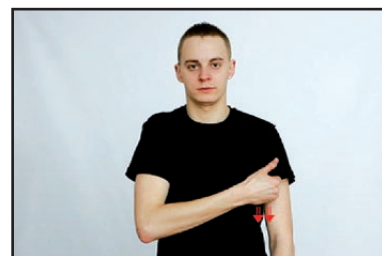
prawa ręka wnętrzem do nadawcy dwukrotnie zgina kciuk;

OŁÓWEK

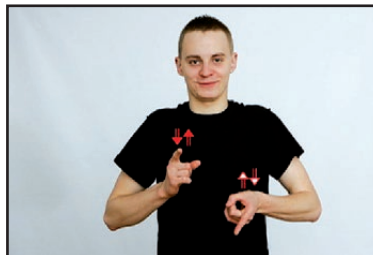
prawa ręka z odchylonym kciukiem i małym palcem wnętrzem do nadawcy poziomo dwukrotnie przesuwa końcem małego palca po ramieniu lewej ręki;

SZYBKO

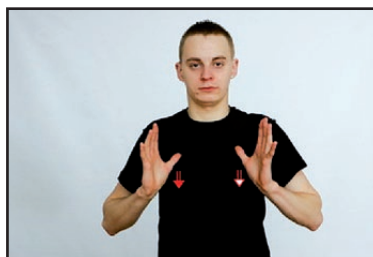
prawa i lewa ręka w „z” poziomo, kantami w dół wykonują na przemienne ruchy w przegubach do góry i w dół;

WOLNO

prawa i lewa ręka w układzie „5” dotykają kciukami klatki piersiowej i przesuwają się w dół;

WZÓR

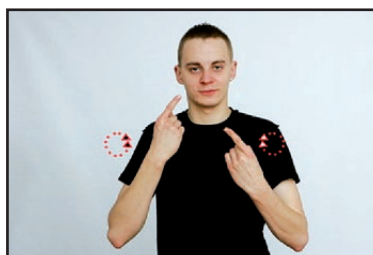
lewa ręka w „5” poziomo wewnątrz do góry, prawa ręka w „5z” grzbietem do nadawcy dotyka i przesuwa się do tyłu po wnętrzu lewej;

OPOWIADANIE

prawa i lewa ręka w układzie „z” ukośnie kantami do przodu wykonują ruchy po okręgach pionowych do przodu;

ZADANIE

Ułóż dialog w PJM i zapisz go w SW

(przykładowy dialog zapisany w języku polskim, przed zapisem w SW trzeba dokonać przekładu na PJM)

- A: Czy lubisz uczyć się?
[UCZYC (TY) LUBIĆ?]

- B: Tak, ale uczę się wolno, chciałbym uczyć się szybciej.
[TAK (ale) JA WOLNO UCZYĆ JA SZYBKO UCZYĆ CHCIEĆ]

- A: Musisz czytać książki i je opowiadać.
[TY NAJPIERW KSIĄŻKI CZYTAĆ POTEM OPOWIADAĆ]

- B: Tak czytam i zapisuję długopisem w zeszycie to, co jest ważne.
[TAK JA CZYTAĆ ZESZYT WAŻNY ZESZYT ZAPISAĆ]

- A: A w książce podkreślaj ołówkiem!
[TY KSIĄŻKA (wskazanie) OŁÓWEK PODKREŚLAĆ]

- B: Myślę, że będę robić postępy(rozwój)
[JA ROZWÓJ BĘDZIE]

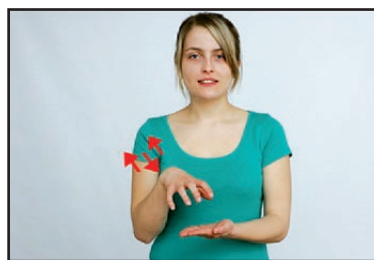
- A: Na pewno będziesz wzorem dla innych!
[INNE OSOBY WZÓR CIEBIE BĘDZIE]

4.3.5. Temat: GRAMATYKA

WYPRACOWANIE

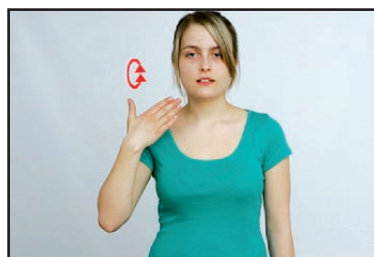
prawa ręka w poziomie grzbietem do nadawcy, przesuwa się po lewej otwartej ręce;

REFERAT

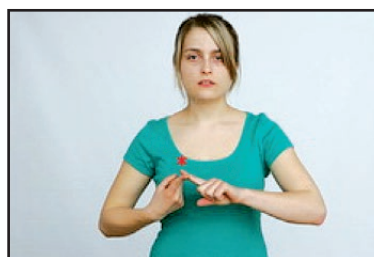
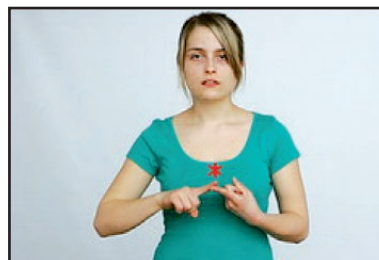
prawa ręka w „b” wnętrzem do nadawcy kantem w dół wykonuje dwukrotne ruchy okrężne do przodu na wysokości prawej strony głowy;

GRAMATYKA

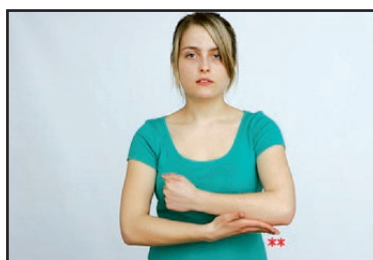
prawa i lewa ręka w „z” pionowo dotykają się dwa razy końcami palców wskazujących za każdym razem zmieniając pozycję tzn.: raz lewa jest wnętrzem do nadawcy, a prawa grzbietem i na odwrót;

ZASADA

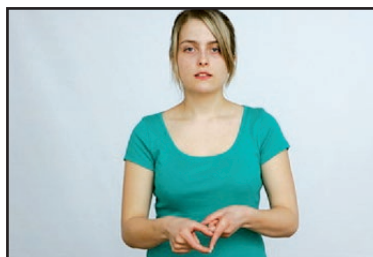
lewa ręka w „a” zgięta w łokciu,
prawa w „b” dotyka wnętrzem dłoni
dwa razy lewej w okolicy stawu
łokciowego;

SŁOWO

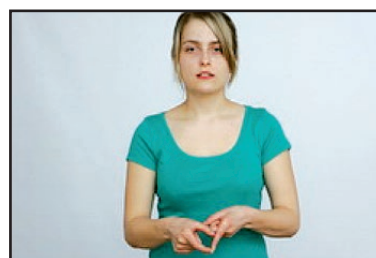
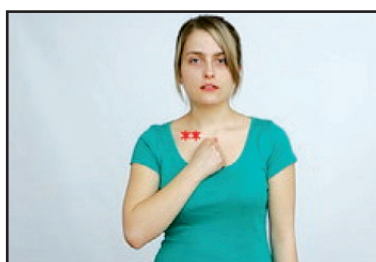
prawa ręka z układem palców
kciuki wskazującego w płaszczyźnie
poziomej dotyka palca
wskazującego lewej ręki ustawionej
w „z” kantem w dół;

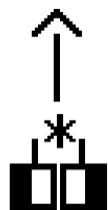
WYRAZ

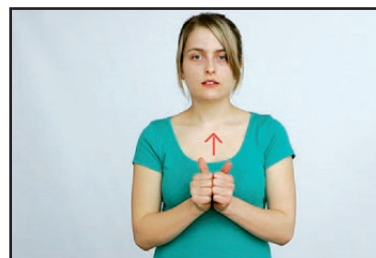
w drugiej części pokazujemy
znak „słowo”, a pierwszej prawa
„a” dotyka dwukrotnie wnętrzem
środką klatki piersiowej;

ZDANIE

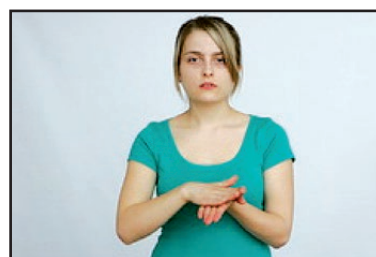
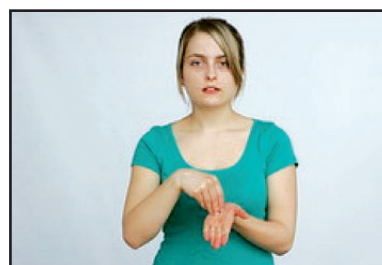
prawa i lewa ręka w „1” złączone wewnątrz wykonują równocześnie ruch do przodu;

NOTACJA/ZAPISAĆ

prawa ręka w „e” grzbietem do nadawcy dotyka środka lewej otwartej ręki ustawionej poziomo wnętrzem do góry, następnie uderza całą ręką o wnętrze lewej;

SYMBOL

prawa i lewa ręka w „z” pionowo grzbietami do nadawcy blisko siebie po prawej stronie klatki piersiowej wykonują krótkie dwukrotne ruchy od siebie;

ZNAK	
	
<p>prawa i lewa ręka w „z” wnętrzami w dół poziomo palce skierowane do przodu wykonują dwukrotne krótkie ruchy do przodu;</p>	

ZADANIE

Dokonaj przekładu podanych zdań na PJM, a następnie zamigaj je.

- Piszę wypracowanie z języka polskiego.
[JA JĘZYK POLSKI WYPRACOWANIE PISAĆ]
- Ola pisze referat z chemii.
[OLA CHEMIA REFERAT PISAĆ]
- Czy rozumiesz zasady gramatyki PJM?
[PJM GRAMATYKA ZASADA TY ROZUMIEĆ]
- W zdaniu są trudne wyrazy.
[ZADANIE WYRAZY TRUDNE SA?]
- Czy każde słowo zapiszesz w notacji SW?
[SŁOWO ZAPISAĆ SW KAŻDE?]
- Jakie są symbole kontaktu i ruchu w SW?
[KONTAKT RUCH SW JAK WYGLĄDAĆ?]
- Czy znasz wszystkie znaki migowe?
[JĘZYK MIGOWY TY BIEGLE?]

4.3.6. Temat: RODZAJE LITERACKIE

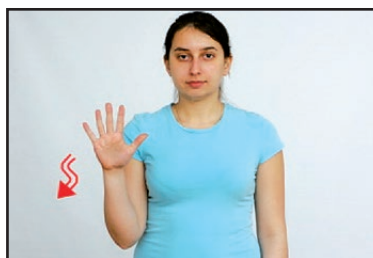
POEZJA	
	
<p>prawa ręka w „c” grzbietem do nadawcy i kantem w dół wykonuje dwa razy krótki ruch w dół przesuując się w prawo, a następnie dwa razy powtarza ruch niżej;</p>	

POWIEŚĆ	
	
<p>w pierwszej części znaku prawa ręka „o” dotyka brody, następnie „zaczepia się kciukiem o wnętrze lewej „B” ustawionej wnętrzem do nadawcy;</p>	

PROZA

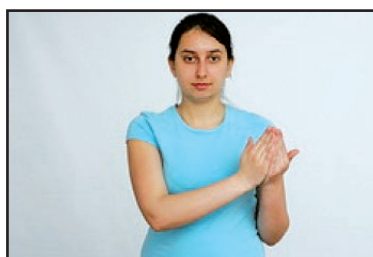
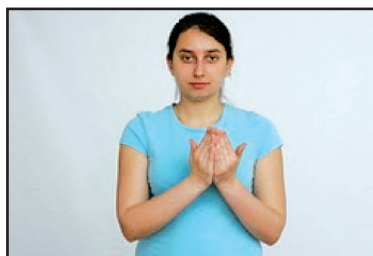
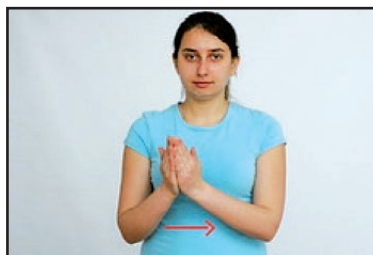
prawa ręka w „5” grzbietem
do nadawcy wykonuje falisty ruch
w dół;

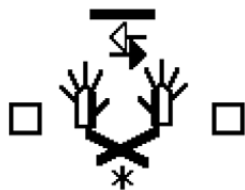
LITERATURA

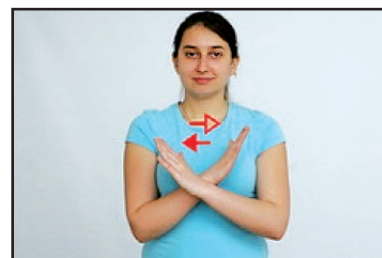
znak „książka” wykonany
trzykrotnie, za każdym razem
przesuwają się w prawo;

DRAMAT

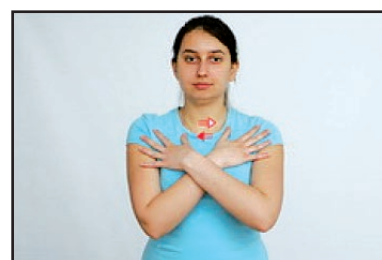
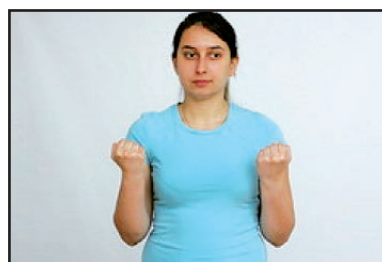
prawa i lewa ręka w „5”
skrzyżowane w przegubach
ustawione kantami do przodu
wykonują równoczesny ruch na
boki przechodząc do pozycji „a”;

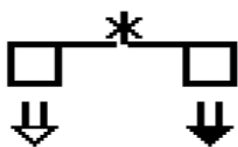
TRAGEDIA

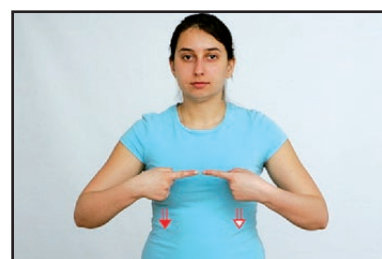
prawa i lewa ręka w „5” wewnątrz
dotykają klatki piersiowej,
skrzyżowane w przegubach
rozchodzą się na boki
do pozycji „a”;

WIERSZ

prawa i lewa ręka w „z” kantami
w dół stykają się końcami palców
wskazujących i równocześnie
wykonują ruch pionowy w dół;

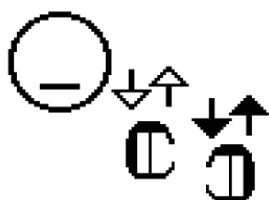
KLASÓWKA/EGZAMIN

prawa i lewa ręka w „5” wnętrzami do nadawcy skierowane palcami w dół wykonują krótki ruch w dół;

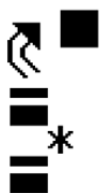
KOMUNIKACJA MIĘDZYLUDZKA

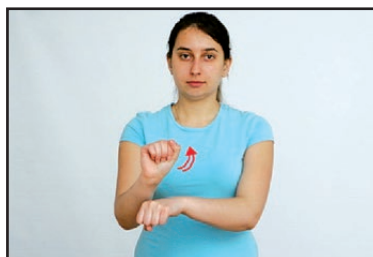
prawa i lewa w pozycji „C” kantami do przodu wykonują na przemienne ruchy do przodu i do tyłu za każdym razem zbliżając się do ust;

MATURA/DYPLOM

prawa i lewa ręka w układzie „a” lewa poziomo, a prawa nad nią następnie wykonuje ruch po małym łuku do góry;

ZADANIE

Dokonaj przekładu podanego tekstu na PJM i zapisz go w notacji SW

Komunikacja między ludźmi to nie tylko rozmowa w języku mówionym czy migowym. Literatura również przekazuje nam wiele ważnych informacji. Czytając prozę, poezję również komunikujemy się z innymi. W powieściach wierszach spotykamy się z tragedią czy dramatem człowieka. To jest egzamin z rozumienia komunikacji międzyludzkiej a dyplomem jest nasze zadowolenie.

[LUDZIE KOMUNIKACJA(jak wyglądać) MÓWIĆ MIGAĆ NIE TYLKO]

[LITERATURA INFORMACJA WAŻNA NAM PRZEKAZAĆ TEŻ]

[PROZA POEZJA CZYTAĆ KOMUNIKACJA TEŻ]

[POWIEŚĆ WIERSZ CZŁOWIEK TRAGEDIA DRAMAT SPOTYKAĆ]

[KOMUNIKACJA ROZUMIEĆ (wskazanie) EGZAMIN, ZADOWOLONY
(wskazanie) DYPLOM]

4.3.7. Test kontrolny

1. Zapisz podane zdania w SW pamiętając o gramatyce PJM

- Uczymy się dwóch języków: języka polskiego i języka migowego.

- Czy lubisz matematykę?

- Czy jest Międzynarodowy Język Migowy?

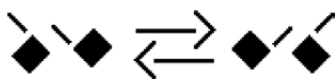
- Ja potrafię pisać w SW.

- Musisz czytać książki i je opowiadać.

- Ola pisze referat z chemii.

- W zdaniu są trudne wyrazy.

2. Odczytaj zapis znaków i zapisz je w języku polskim.

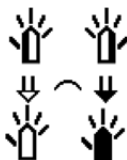
.....

.....

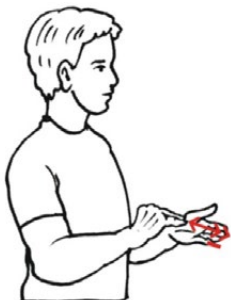

.....

.....

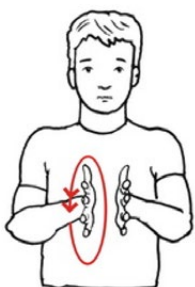
3. Podane znaki migowe zapisz w SW i w języku polskim

.....

.....

.....

.....

4.4. DZIAŁ II

Kształcenie zawodowe-założenia programowe

Jednostki lekcyjne: 11

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Charakterystyka ogólna jednostek lekcyjnych:

Każda jednostka lekcyjna zawiera 10 znaków migowych zapisanych w SignWritingu, zawiera opis wykonania znaku oraz fotografię. Zakres słownictwa dotyczy kształcenia zawodowego. Nazewnictwo aktualnych zawodów nie tylko dotyczących osób niesłyszących, ale i słyszących, słownictwo specjalistyczne różnych dziedzin min: gastronomii, bankowości, informatyki, mechaniki, elektryki, fotografii, usług fryzjerskich i kosmetycznych oraz związanych z zakładaniem działalności gospodarczej.

Lektor prezentuje znak w PJM równocześnie zapisując go na tablicy w notacji SW lub korzysta z zapisu gotowego w formie elektronicznej, czy etykiety ze znakiem tłumacząc jednocześnie dokładnie sposób tego zapisu z uwzględnieniem zasad orograficznych tzn. układu rąk, rodzaju kontaktu, rodzaju ruchu oraz ekspresji twarzy lub ciała w zależności od rodzaju znaku.

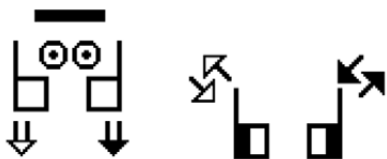

Prowadzone ćwiczenia to między innymi odczytywanie znaku graficznego w izolacji, odczytywanie prostego zdania, pytania lub tekstu, zapis znaku migowego w SW, szukanie znaku graficznego w aplikacjach internetowych w programie SignPuddle, samodzielne tworzenie zapisu znaku korzystając z programu SW Edit, układanie krótkiego dialogu lub krótkiego opowiadania związanego z różnymi dziedzinami zawodowymi.

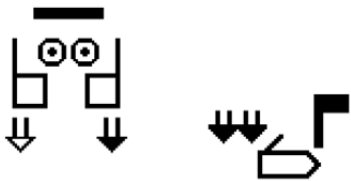

Cele operacyjne:

- zapoznanie ze znakami PJM w poszczególnych jednostkach lekcyjnych
- zapoznanie z nazewnictwem zawodowym

- zapoznanie z charakterystyką poszczególnych zawodów
- zapoznanie z zapisem tych znaków w notacji SW
- zapoznanie z opisem znaku PJM oraz prezentacja znaku na fotografii
- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW danej jednostki lekcyjnej
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SignPuddle
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SW Edit
- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności przekazu znaków w PJM
- kształtowanie umiejętności pisania prostych pytań i odpowiedzi
- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem znaków PJM
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW w krótkich testach i dialogach
- doskonalenie umiejętności użycia znaku PJM w różnych wersjach
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- wzbogacanie słownictwa zawodowego
- wzbogacanie słownictwa z różnych regionów Polski (różne środowiska Głuchych)
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

4.4.1. Temat: NAZWY ZAWODÓW I

NAUCZYCIEL	
 <p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>uczyć</i> - prawa i lewa ręka w „z” kantami do przodu wykonują naprzemienne ruchy do przodu i do tyłu w przegubach;</p>	

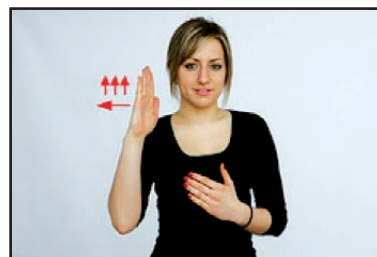
WYCHOWAWCA	
 <p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>wychowywać</i> – prawa ręka w „m” grzbietem do nadawcy palcami w dół wykonuje dwukrotny ruch w dół za lewą ręką w układzie „b” kantem w dół;</p>	

BIBLIOTEKARKA

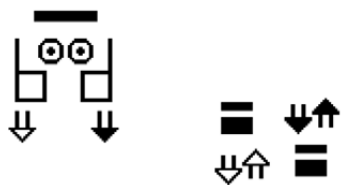

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

biblioteka – wykonujemy znak „książka „jeden raz, a następnie prawa ręka w „b” kantem do przodu wykonuje trzy krótkie ruchy do przodu z małym przesunięciem za każdym razem w prawo;

SĘDZIA

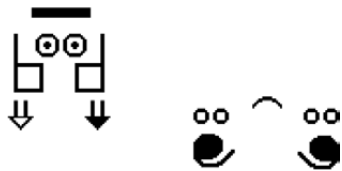

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

sąd - prawa i lewa ręka w „a” poziomo grzbietami do nadawcy wykonują naprzemienne ruchy w górę i w dół;

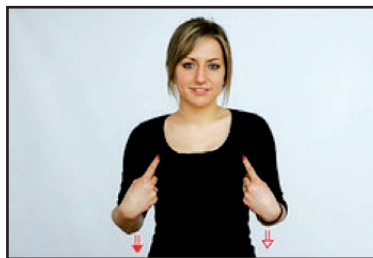

PEDAGOG

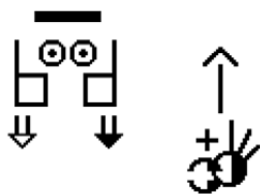

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

pedagogika - prawa i lewa ręka zamknięte w pięść grzbietami do nadawcy wykonują dwukrotny ruch otwarcia dłoni w „5”;

PRZEWODNIK

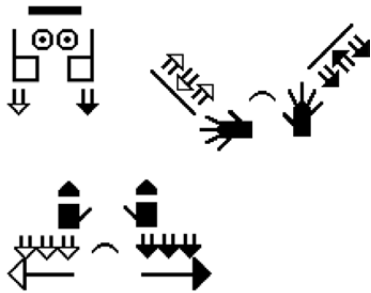

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

przewodnik - prawa ręka w „o” chwyta w przegubie lewą również w układzie zamkniętym i cały układ wykonuje ruch do przodu;

OPIEKUN DZIECI

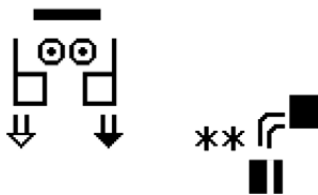

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

opiekować się dziećmi
- w pierwszym znaku ręka prawa i lewa w „5” wykonują naprzemienne ruchy góra, dół, a następnie pokazujemy znak „dzieci”;

LEKARZ

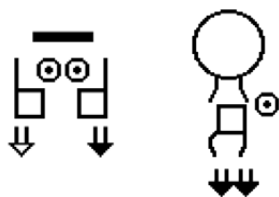

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

leczyć - prawa ręka w układzie „h” grzbietem do nadawcy dwa razy dotyka grzbietu lewej ręki ustawionej w „a” w pozycji poziomej;

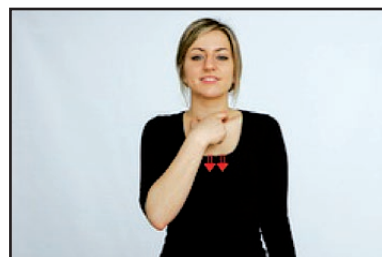

LARYNGOLOG

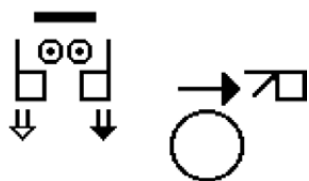

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

laryngologia – prawa w „c” wnętrzem do nadawcy i kantem w dół wykonuje dwukrotny ruch w dół ocierając się o środek szyi;

PIEŁĘGNIARKA

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

pielęgniarstwo – prawa ręka w układzie „u” wnętrzem do nadawcy na wysokości czoła wykonuje poziomy ruch w prawo;

ZADANIE

Podane zdania przekaż w języku migowym i zapisz w notacji SW.

- W naszej szkole matematyki uczy głuchy nauczyciel.
[SZKOŁA NASZA MATEMATYKA UCZYĆ, KTO, NAUCZYCIEL
GŁUCHY]

- Moja wychowawczyni w internacie dobrze miga.
[WYCHOWACZYNI INTERNAT MIGAĆ DOBRZE]

- O której godzinie przychodzi pani bibliotekarka?
[BIBLIOTEKARKA PRZYJŚĆ, KTÓRA GODZINA]

- Chcę pracować, jako opiekun do dzieci.
[JA PRACA OPIEKUN DZIECI CHCIEĆ]

- Pani pedagog jest słabo słyszająca.
[ONA PEDAGOG SŁABOSŁYSZĄCA]

- Osoba niewidoma ma psa przewodnika.
[NIEWIDOMY OSOBA PIES PRZEWODNIK MIEĆ]

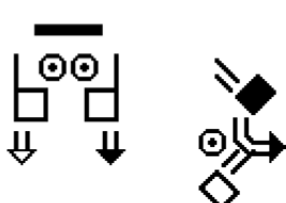
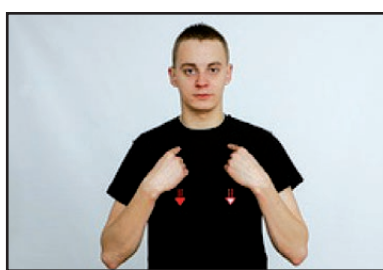

- Lekarz przyjmuje tylko rano.
[LEKARZ TYLKO RANO PRZYJĄĆ]

- Muszę iść do laryngologa.
[JA LARYNGOLOG IŚĆ MUSIEĆ]

- Pielęgniarka pracuje po południu w internacie.
[PIELĘGNIARKA PO POŁUNIU PRACA INTERNAT]

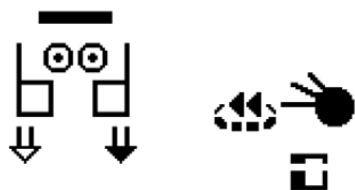
- Mój tata jest sędzią.
[TATA MÓJ SĘDZIA]

4.4.2. Temat: NAZWY ZAWODÓW II

CUKIERNIK	
	
<p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>cukier</i> - prawa i lewa ręka w układzie „u” ze złączonymi palcami w poziomie lewa wnętrzem do góry, prawa grzbietem do góry, prawa wykonuje ruch w dół ocierając się o palce lewej ręki;</p>	

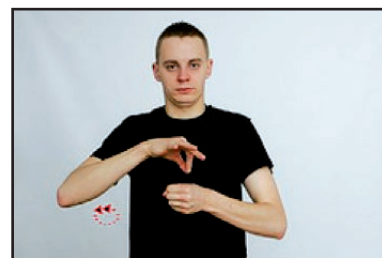
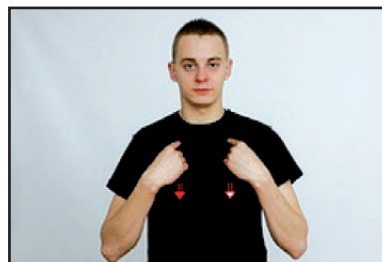
PIEKARZ	
	
<p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>piec</i> - prawa ręka poziomo wnętrzem do góry wykonuje ruch poziomy do przodu wsuwając się pod lewą rękę ustawioną w „b” grzbietem do nadawcy;</p>	

KUCHARZ

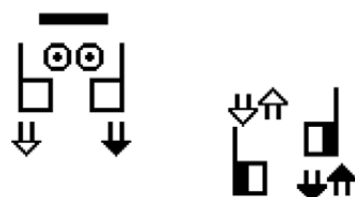

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

gotować – prawa ręka w „o” grzbietem do nadawcy wykonuje ruchy poziome po okręgu nad lewą zamkniętą ustawioną kantem w dół;

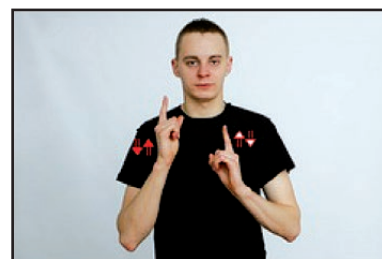
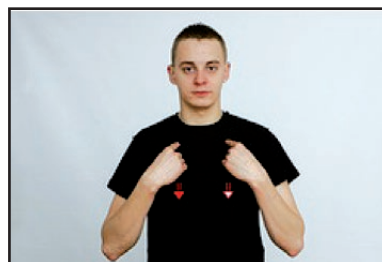

OGRODNIK

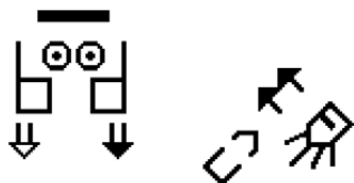

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

ogród – prawa i lewa ręka w układzie „z” kantami do przodu wykonują naprzemienne ruchy do góry i na dół;

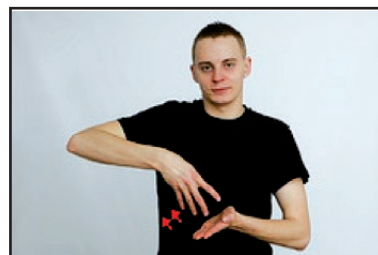
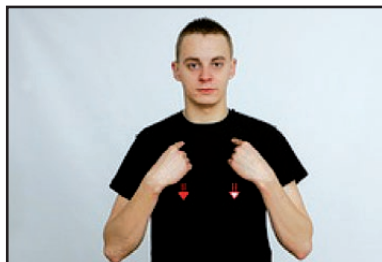

KRAWIEC

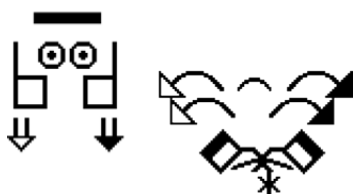

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

szyć - prawa ręka w „4” palcami w dół wnętrzem do nadawcy dwa razy wykonuje ruch do przodu nad lewą ręką ustawioną wnętrzem do góry;

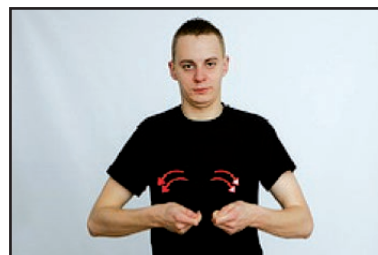
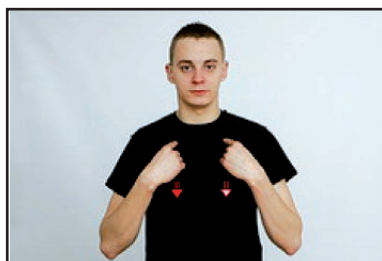

SPRZEDAWCA

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

sprzedawać - prawa i lewa ręka w układzie „a” wydłużone kciuki kantami w dół wykonują od dotyku palcami wskazującymi dwukrotny ruch po łukach poziomych na boki;

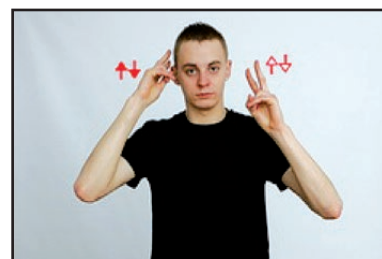
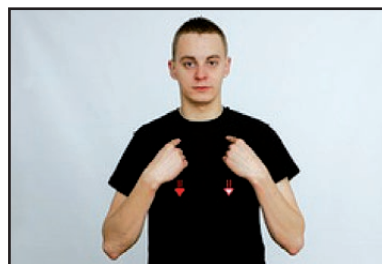

FRYZJER

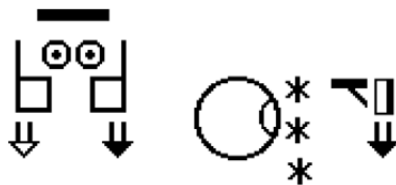

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

strzyc – prawa i lewa ręka w „u” kantami do przodu ustawione na wysokości głowy wykonują naprzemienne ruchy łącząc przy tym palce do przodu i do tyłu;

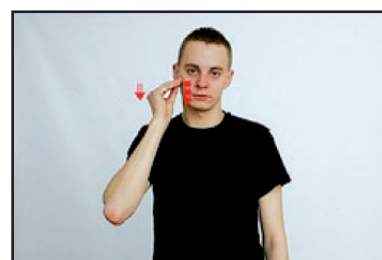
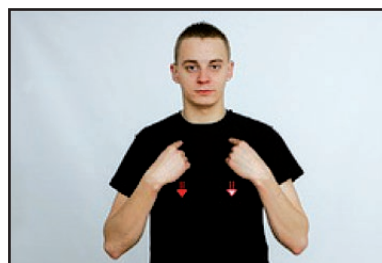

KOSMETYCZKA

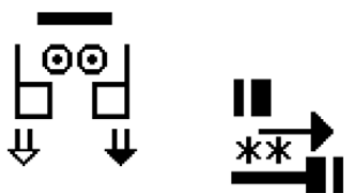

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

kosmetyka – prawa ręka w ”e” kantem do przodu trzykrotnie dotyka końcami palców policzka po prawej stronie za każdym razem niżej;

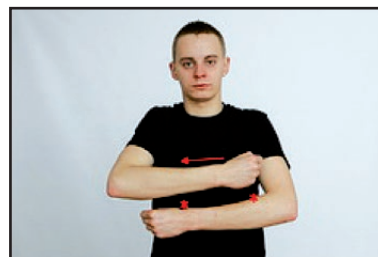
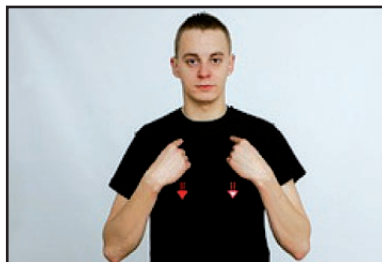

KALETNIK

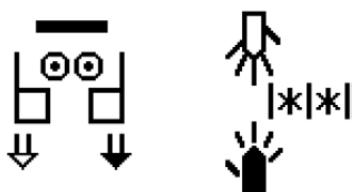

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

kaletnik – prawa ręka w "a" kantem uderza w przedramię lewej ręki zgiętej łokciu pierwszy raz w okolicy łokcia drugi raz w okolicy przegubu;

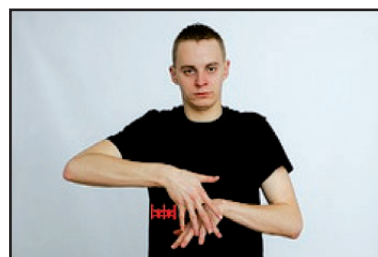
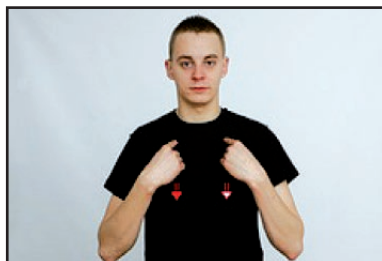

TKACZ

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

tkać - prawa i lewa ręka w „5”, lewa poziomo grzbietem do nadawcy i palcami do przodu, prawa ręka wnętrzem do nadawcy i palcami w dół wykonuje dwukrotny ruch do tyłu za każdym razem zazębiając się;

ZADANIE

Zapisz podane zdania w SW, pamiętając o zasadach gramatyki PJM.

- Cukiernik do dobry zawód dla osoby niesłyszącej.
[ZAWÓD CUKIERNIK PASUJE OSOBA GŁUCHA]

- W naszej szkole zawodowej jest kierunek: piekarz.
[SZKOŁA ZAWÓD NASZ KIRUNEK PIEKARZ JEST]

- Czy ty będziesz kucharzem?
[KUCCHARZ(TY) BĘDZIE?]

- Ogrodnik dba o kwiaty w ogrodzie.
[OGRODNIK OGRÓD KWIATY DBAĆ]

- Krawiec szyje ubrania.
[KRAWIEC UBRANIE SZYĆ]

- Sprzedawca w sklepie umie dobrze miga.
[SKLEP (wskazanie) SPRZEDAWCA MIGAĆ DOBRZE]

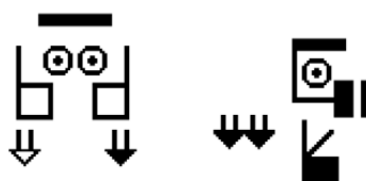
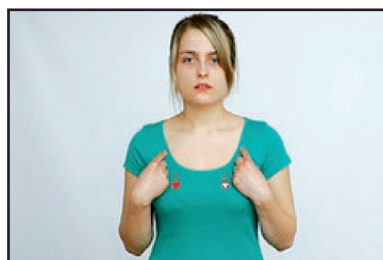
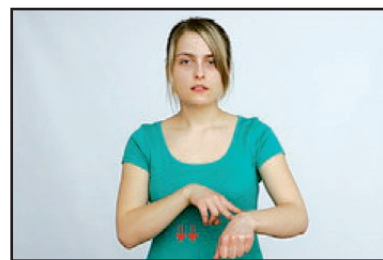
- Kalesnik szyje torby i paski ze skóry.
[KALETNIK TORBAB PASEK SKÓRA SZYĆ]

- Tkacz to bardzo rzadki zawód.
[ZAWÓD TKACZ BARDZO RZADKO]

- Czy osoba głucha może być fryzjerem?
[OSOBA GŁUCHY FRYZJER MÓC?]

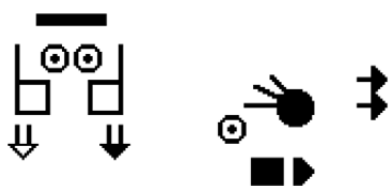
- Kosmetyczka pracuje w centrum miasta.
[KOSMETYCZKA PRACA (wskazanie) CENTRUM MIASTO]

4.4.3. Temat: NAZWY ZAWODÓW III

POLICJANT	
 <p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>policja</i> - prawa ręka w „u” grzbietem do nadawcy wykonuje dwukrotny ruch w dół ocierając się o lewą rękę w okolicy przegubu;</p>	

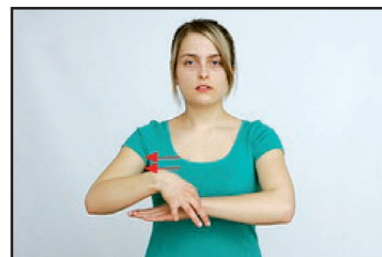
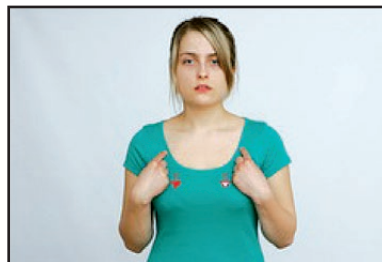
KIEROWCA	
 <p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>kierować</i> - prawa i lewa ręka w „a” wnętrzami do nadawcy wykonują naprzemienne ruchy w przegubach do góry i na dół;</p>	

PROJEKTANT

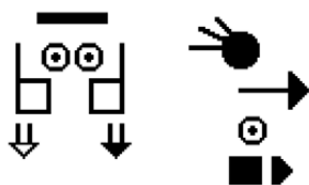

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

projektować – prawa ręka w „o” grzbietem do nadawcy wykonuje dwukrotny ruch wzdłuż kantu ręki lewej ułożonej poziomo wnętrzem w dół;

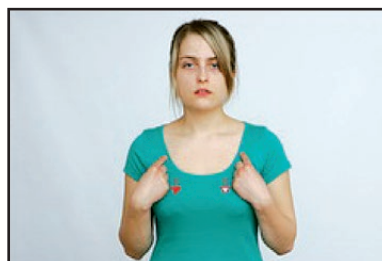

KREŚLARZ

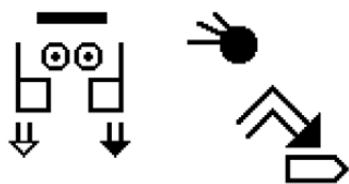

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

kreślić - prawa ręka w „o” grzbietem do góry wykonuje jeden ruch poziomy dotykając kantu lewej ręki ustawionej w „b” wnętrzem w dół palcami skierowanymi w prawo;

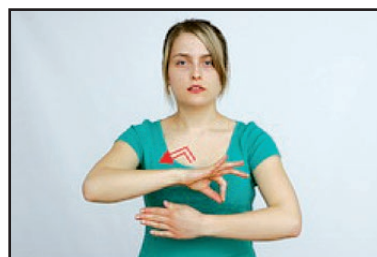
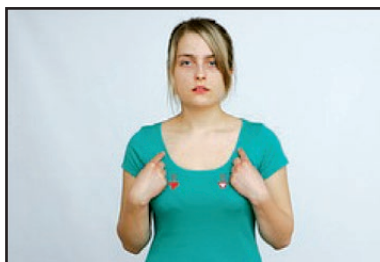

ARCHITEKT

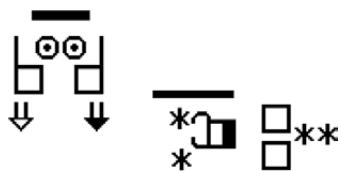

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

architekt – prawa ręka w „o” wierzchem do nadawcy wykonuje ruch łamany góra-dół (naśladując kształt dachu) nad lewą ręką ustawioną wnętrzem do nadawcy i kantem w dół;

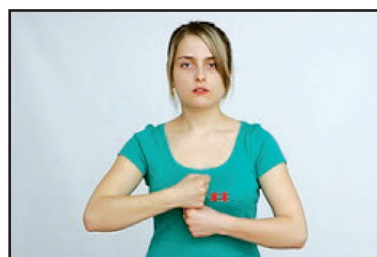
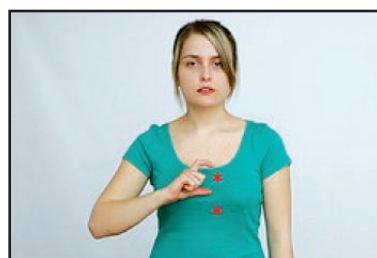
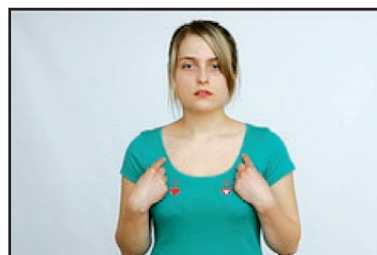
PRACOWNIK BIUROWY

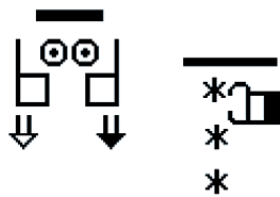
osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

biuro – prawa ręka w „c” kantem do przodu dwukrotnie dotyka środka klatki piersiowej;

praca – znak migowy wykonujemy jako ostatni;

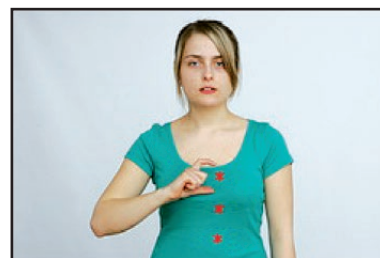
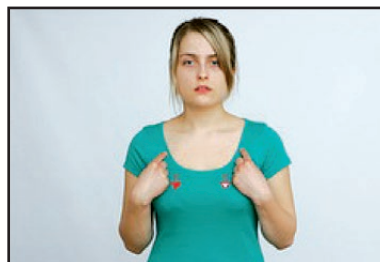

SEKRETARKA

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

sekretariat – układ ręki taki jak w znaku „biuro”, ale znak wykonuje się trzykrotnie dotykając klatki piersiowej;

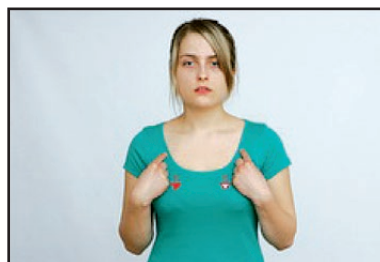

HANDLOWIEC

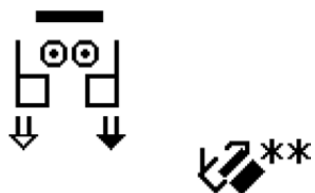

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

handlować – prawa i lewa ręka w „a” z wydłużonym kciukiem poziomo wewnątrz do góry wykonują naprzemienne ruchy okrężne poziome do wewnątrz;

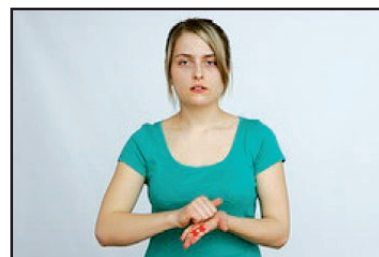
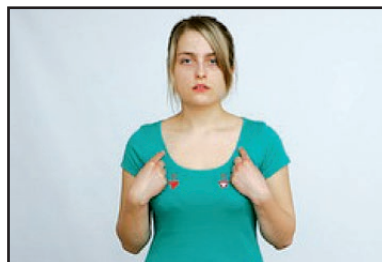

DRUKARZ

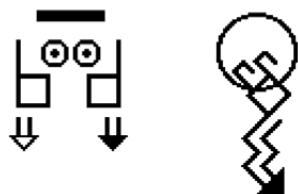

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

druk – prawa ręka w „a” poziomo dwa razy dotyka wnętrza lewej ręki ustawionej w „b” wnętrzem do góry poziomo;

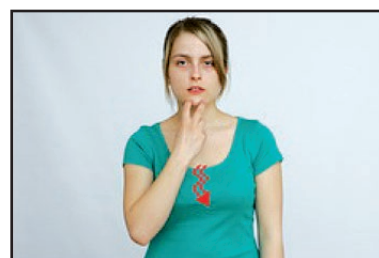
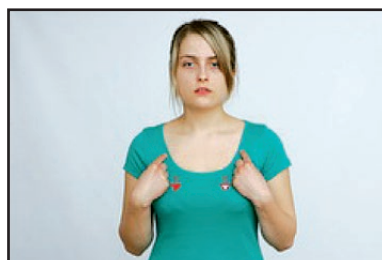

ELEKTRONIK

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

elektryczność - prawa ręka w układzie wnętrzem do nadawcy z palcami wskazującym i środkowym zgiętymi dotyka brody i wykonuje ruch falisty w dół;

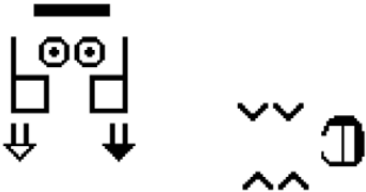
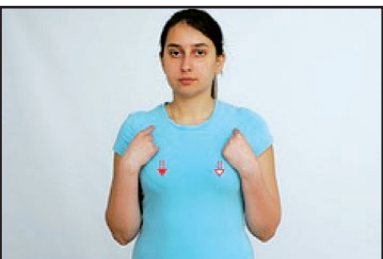
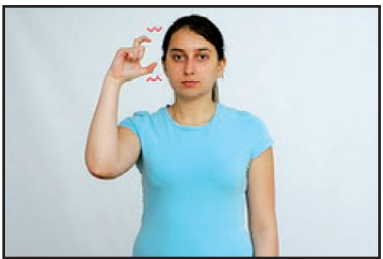

ZADANIE

Dokonaj przekładu podanych zdań na PJM

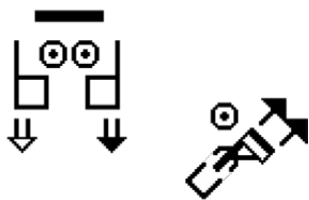
- Wczoraj w naszej szkole było dwóch policjantów.
[WCZORAJ DWA POLICJA TU SZKOŁA BYŁO]
- Ten kierowca przestrzega przepisów drogowych.
[(wskazanie) KIEROWCA PRZEPIS DROGA PILNUJE]
- Projektant pracuje w urzędzie miasta.
[PROJEKTANT PRACA URZĄD MIASTA]
- W której szkole w Polsce jest kierunek zawodowy: kreślarz?
[POLSKA ZAWÓD KREŚLARZ GDZIE?]
- Czy zawód architekta jest trudny?
[ZAWÓD ARCHITEKT TRUDNY?]
- Czy każdy może być pracownikiem biurowym?
[PRACA BIURO KAŻDY MOŻE?]
- Sekretarka pracuje codziennie.
[SEKRETARKA PRACA CODZIENNIE]
- Handlowiec to interesujący zawód.
[ZAWÓD HANDEL INTERSUJĄCY]
- Drukarz pracuje w drukarni.
[DRUKARZ PRACA TAM DRUKARNIA]
- Kolega uczy się zawodu elektronika.
[KOLEGA ZAWÓD ELEKTRONIK UCZYĆ]

4.4.4. Temat: NAZWY ZAWODÓW IV

FOTOGRAF	
 <p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>fotografia</i> – prawa i lewa ręka w układzie „u” ze złączonymi palcami w poziomie lewa wnętrzem do góry, prawa grzbietem do góry, prawa wykonuje ruch w dół ocierając się o palce lewej ręki;</p>	

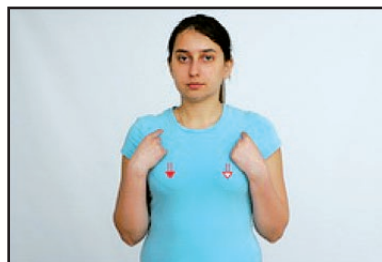
INFORMATYK	
 <p><i>osoba</i> – znak migowy wykonujemy jako pierwszy</p> <p><i>informatyka</i> – prawa i lewa ręka w „5” kantami w dół i wnętrzami do nadawcy wykonują naprzemienne ruchy do góry i na dół z równoczesnym ruszaniem wszystkimi palcami;</p>	

PISARZ

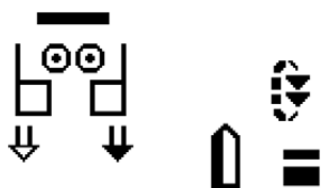

osoba – znak migowy
wykonujemy
jako pierwszy

pisać - wykonujemy znak „osoba”
a następnie znak „pisać”;

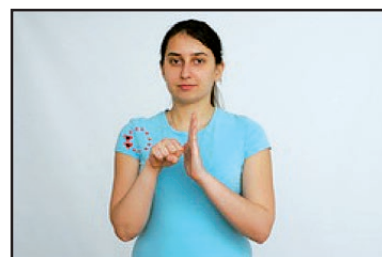
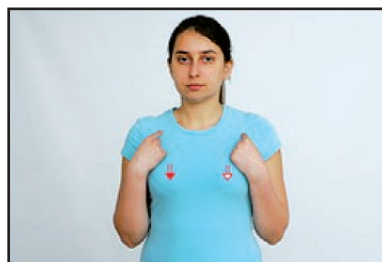

AKTOR

osoba – znak migowy
wykonujemy jako pierwszy

aktorstwo - prawa ręka w „a”
grzbietem do góry wykonuje
dwukrotny ruch okrężny
dotykając wnętrza lewej ręki;

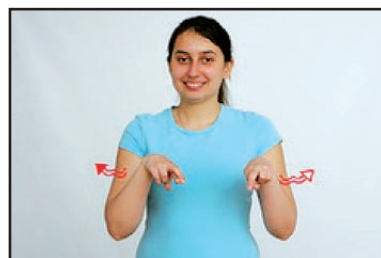
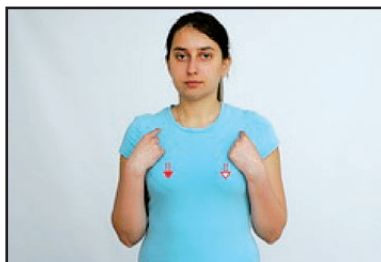

REŻYSER

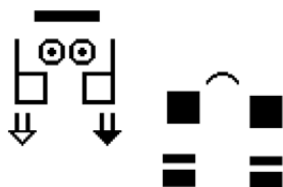

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

reżyserować – prawa i lewa ręka w „r” wnętrzami w dół i palcami skierowane do przodu wykonują trzykrotny ruch na zewnątrz w dół łagodnie falujący;

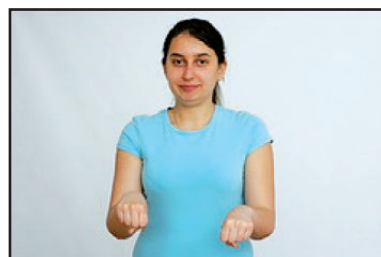
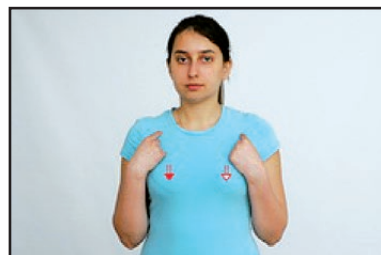

BANKOWIEC

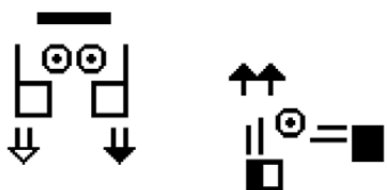

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

bank – prawa i lewa ręka w „a” pionowo wykonują równoczesny ruch w dół do pozycji poziomej;

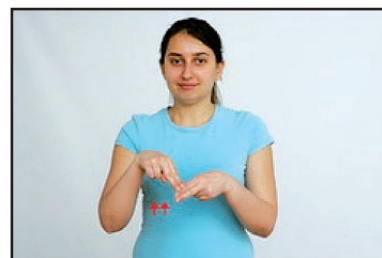
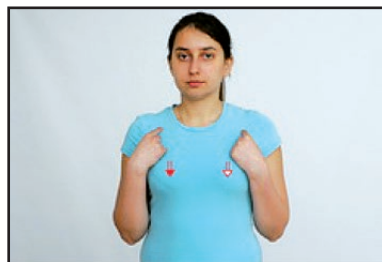

ŚLUSARZ

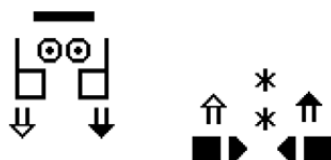

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

ślusarstwo – prawa i lewa ręka w „u” ze złączonymi palcami ustawione kantami w dół i skierowane do przodu, prawa wykonuje dwukrotny ruch opuszkami palców do przodu ocierając się o kant lewej ręki;

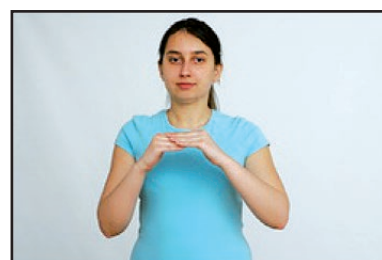
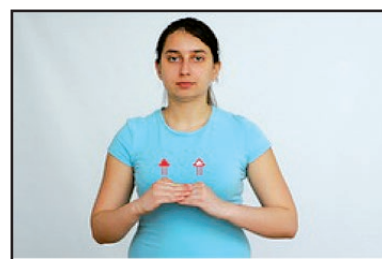
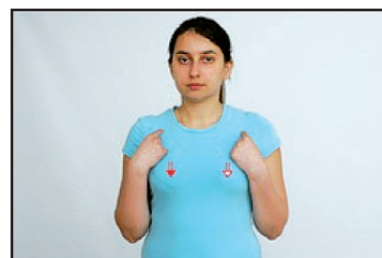

BUDOWLANIEC

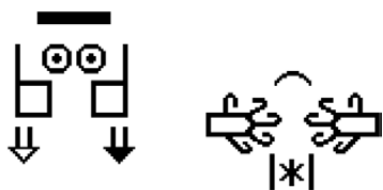

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

budować – prawa i lewa ręka w „b” lekko zgięte poziomo wykonują naprzemienne ruchy do góry, raz prawa dotyka grzbietu lewej, następnie lewa dotyka grzbietu prawej;

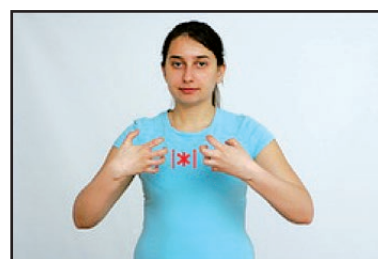
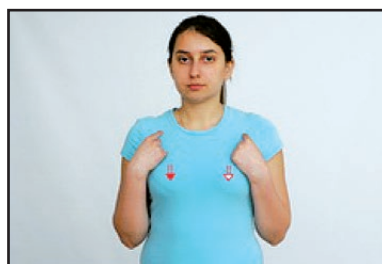

MECHANIK

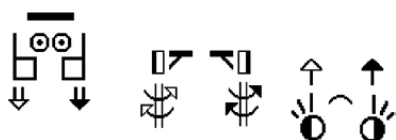

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy

mechanika - prawa i lewa ręka w układzie „5z” wnętrzami do nadawcy kantami w dół zazębiają się począwszy od małych palców skończywszy na palcach wskazujących;

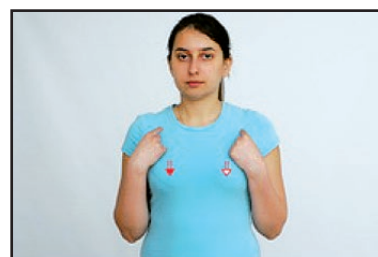
BLACHARZ SAMOCHODOWY

osoba – znak migowy wykonujemy jako pierwszy,

blacha - prawa i lewa ręka w „e” wnętrzami do nadawcy i kantami w dół wykonują dwa ruchy w przegubach do tyłu,

samochód - znak migowy wykonujemy jako ostatni;

ZADANIE

Napisz podane zdania w SW.

- Mój brat jest fotografem.
[BRAT MÓJ FOTOGRAF]

- Nasz informatyk naprawia w szkole komputery.
[INFORMATYK NASZ KOMPUTER SZKOŁA NAPRAWIAĆ]

- Czy każdy może być pisarzem?
[PISARZ KAŻDY MOŻE?]

- Głusi są dobrymi aktorami.
[GŁUCHY AKTOR DOBRY]

- Kto jest reżyserem filmu „Duch”?
[FILM „DUCH” REŻYSER, KTO?]

- Bankowiec to odpowiedzialny zawód.
[ZAWÓD BANKOWIEC ODPOWIEDZIALNY]

- W naszym mieście jest tylko jeden mechanik.
[MIASTO NASZ TYLKO JEDEN MECHANIK]

- Jadę jutro do blacharza samochodowego.
[JUTRO BLACHARZ SAMOCHÓD JEHCAĆ]

- Czy twój tata jest budowlańcem?
[TATA TWÓJ BUDOWLANIEC?]

- Ślusarz robi klucze.
[ŚLUSARZ KLUCZ ROBIĆ]

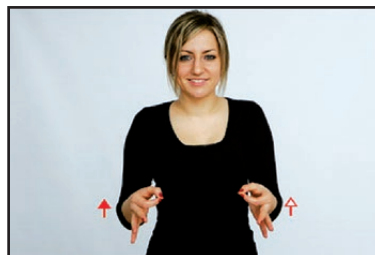
4.4.5. Temat: SERWIS SAMOCHODOWY

NARZĘDZIE	
<div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>prawa i lewa ręka w „u” grzbietami do nadawcy prawa ręka dotyka palców lewej i wykonuje dwukrotny ruch przedramienia;</p>	
SILNIK	
<div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>prawa i lewa ręka w „a” kantami do przodu wykonują ruchy w górę i w dół ocierając się o siebie;</p>	
OLEJ SILNIKOWY	
<div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-bottom: 10px;"> <div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: center;"> </div> </div> <p>przed znakiem „silnik” znak olej, który wykonujemy prawą i lewą ręką ustawionymi w „i” z odchylonymi kciukami, tak, że mały palec prawej ręki pociera o mały palec lewej ręki;</p>	

SAMOCHÓD

prawa i lewa ręka w „o” kantami w dół wykonują równoczesny ruch poziomy do przodu;

NAPRAWA

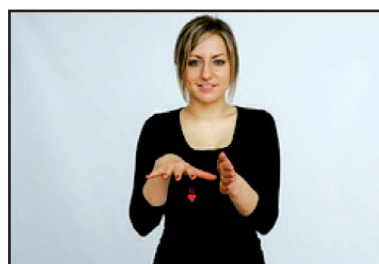
prawa i lewa ręka w „h” grzbietami do nadawcy wykonują dwukrotne ruchy w dół za każdym razem ocierając się końcami palców;

ZEPSUTY

prawa ręka w „5z” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch w dół pocierając kciukiem o wnętrze lewej ręki ustawionej w „b” kantem w dół, a następnie przechodzi w układ „a”;

JECHAĆ

prawa ręka w "a" wydłużone
wnętrzem do nadawcy wykonuje
ruchy w nadgarstku po okręgu
poziomym;

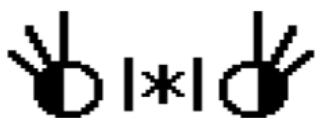
MOŻLIWOŚĆ

prawa i lewa ręka w „m” grzbietami
do nadawcy końcami palców w dół
wykonują dwukrotne krótkie ruchy
w dół;

ŁĄCZYĆ

prawa i lewa ręka w „o” kantami
w dół łączą się ze sobą końcami
palców;

BLACHA

prawa i lewa ręka w „e” kantami
do przodu wykonują dwukrotne
ruchy w przegubach do wewnątrz;

ZADANIE

Dwie osoby wykonują dialog w PJM, podane zdania należy przełożyć na PJM.

A: Czy twój samochód jest zepsuty?
[SAMOCHÓD TWÓJ ZEPSUTY?]

B: Tak, jadę go naprawić.
[TAK JECHAĆ (wskazanie) NAPRAWIĆ(mechanik)]

A: Ja mam możliwości naprawy i wymiany oleju silnikowego.
[JA NAPRAWIĆ OELJ SILNIK WYMIANA MÓC]

B: Masz potrzebne narzędzia do naprawy silnika?
[NARZĘDZIA NAPRAWA SILNIK MASZ]

A: Tak, a nawet do łączenia elementów blachy!
[TAK NAWET ELEMENT BLACHA ŁĄCZYĆ MAM]

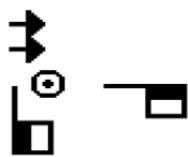
4.4.6. Temat: PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „z” wnętrzami do nadawcy wykonują naprzemienne ruchy do góry i na dół;</p>	

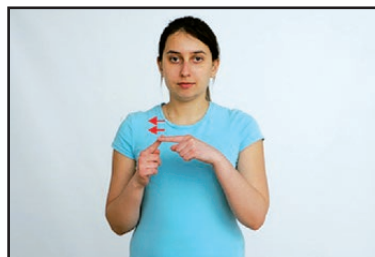
OBOWIĄZEK	
 <p>prawa ręka w „l” skierowana palcem skośnie w dół dwa razy wykonuje krótkie ruchy w dół;</p>	

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	
 <p>prawa i lewa ręka w „a” wnętrzami do nadawcy wykonują równoczesne ruchy po okręgach pionowych do wewnątrz, następnie prawa ręka w „5z” również wnętrzem do nadawcy dotyka klatki piersiowej raz u góry po prawej stronie następnie na dole po lewej stronie;</p>	

ELEMENT

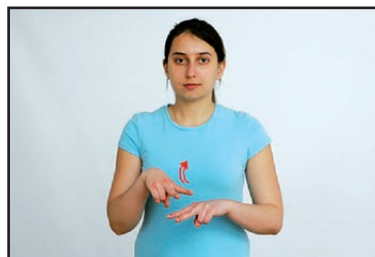
prawa i lewa ręka ustawione w „z” kantami do przodu, lewa pionowo, prawa poziomo, prawa wykonuje dwa razy ruch pocierania o palec wskazujący u lewej ręki;

KONSTRUKCJA

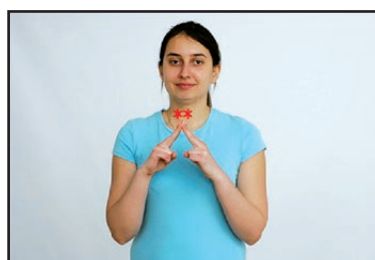
prawa i lewa ręka ustawione w „u” grzbietami do nadawcy poziomo, następnie prawa dwukrotnie dotyka lewej ręki za drugim razem cały układ podnosi się do góry;

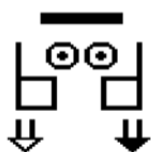
KONTAKT

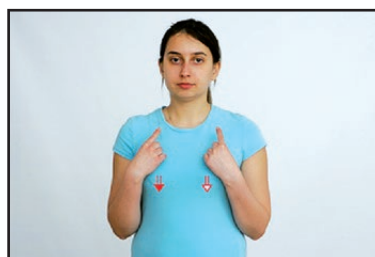
prawa i lewa ręka w „u” kantami do przodu dwukrotnie stykają się końcami palców;

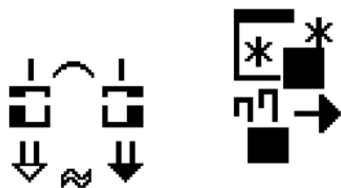
KLIENT/ OSOBA

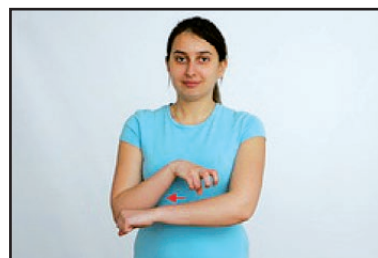
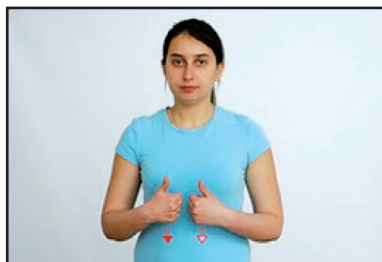
znak migowy „klient” wykonujemy tak samo jak znak migowy „osoba”;

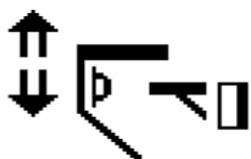
STAN TECHNICZNY

prawa i lewa ręka w „1” poziomo kantami w dół wykonują równocześnie krótki ruch w dół, następnie prawa ręka w „h” grzbietem do nadawcy poziomo dotyka dwukrotnie lewej ręki w najpierw w zgięciu a potem w okolicy nadgarstka;

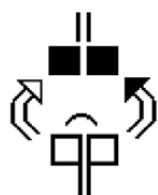
MATERIAŁ

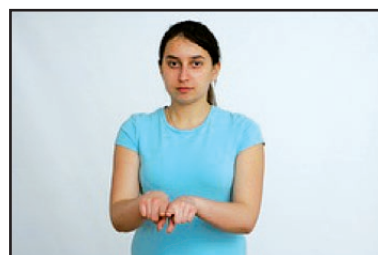
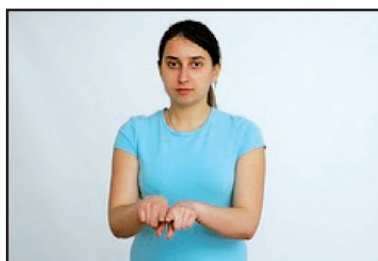
prawa ręka w „m” pociera ramienia lewej ręki;

WYKONAĆ

prawa i lewa ręka w „z” ustawione palcami w dół blisko siebie, wykonują ruch do góry kończąc grzbietami do nadawcy w układzie poziomym;

ZADANIE

Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW

- Na geografii uczymy się o przemyśle.

[MY GEOGRAFIA(jak wyglądać) PRZEMYSŁ UCZYĆ]

- Ja mam działalność gospodarczą.

[JA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARKA MIEĆ]

- Jakie masz obowiązki w domu?

[TY DOM OBOWIĄZKI JAK WYGLADAĆ?]

- Brakuje jednego elementu konstrukcji.

[JEDEN ELEMENT KONSTRUKCJA BRAK]

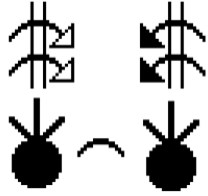

- Mam dobry kontakt z klientami.
[JA KLIENT KONTAKT DOBRY]

- Jaki to jest materiał?
[MATERIAŁ JAK WYGLĄDAĆ?]

- Jaki jest stan techniczny tego samochodu?
[STAN TECHNICZNY (wskazanie) SAMOCHÓD JAK WYGLĄDAĆ?]

- Nie wiem jak mam to wykonać.
[(wskazanie) TO JA NIE WIEDZIEĆ WYKONAĆ(JAK WYGLĄDAĆ)?]

4.4.7 Temat: SZKOLENIE

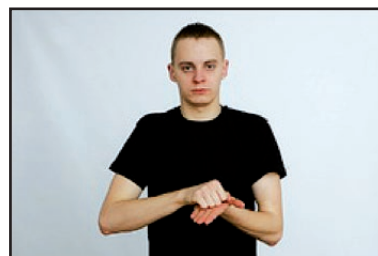
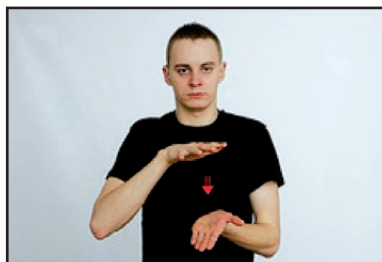
WARSZTAT	
 <p>prawa i lewa ręka w „w” wykonują równocześnie dwa razy ruch w nadgarstkach do wewnątrz;</p>	

KWALIFIKACJE	
 <p>prawa ręka w „1” na wysokości prawego ramienia ustawiona kaniem do przodu wykonuje dwukrotny ruch w nadgarstku do przodu;</p>	

ZAMÓWIENIE

prawa ręka w „5” nad lewą
poziomą w „b” wykonuje ruch
w dół zamykając się i uderzając
w lewą rękę;

ZDOLNY

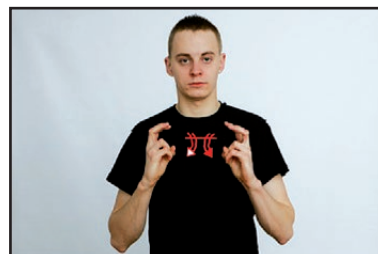
prawa ręka w „5z” dotyka głowy
po prawej stronie i wykonuje
ruch do góry;

ZAŁOŻYC

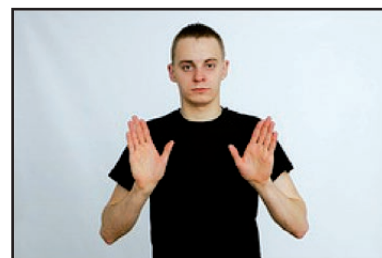
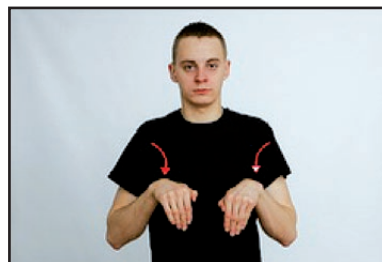
prawa i lewa ręka w „h” kantami
do przodu zwrócone wewnątrz
do siebie wykonują ruch w dół
zbliżając się do siebie;

SKLEP

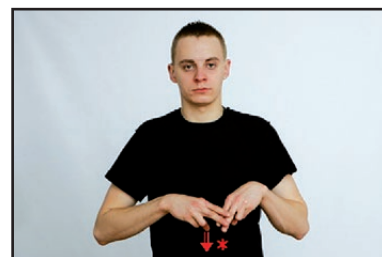
w pierwszym etapie prawa i lewa ręka w „m” grzbietami do nadawcy, palcami w dół; następnie wykonują ruch w górę prostując palce, ręce przesuwiają się w dół;

TERMIN

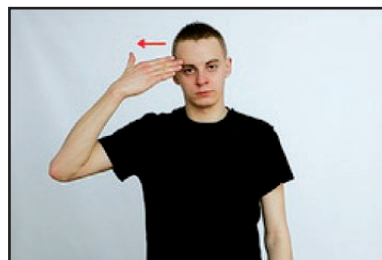
prawa i lewa ręka poziomo w układzie „u” ze złączonymi palcami, prawa wykonuje ruch od góry i dotyka palców lewej ręki;

MISTRZ

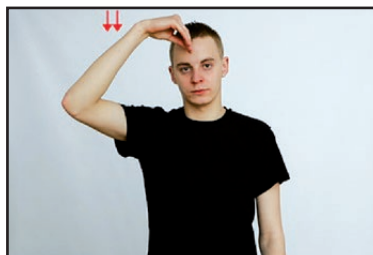
prawa ręka w układzie „m” lekko zgięta dotyka czoła po prawej stronie następnie przesuwa się w bok jednocześnie zamykając się w „1”;

UCZEŃ

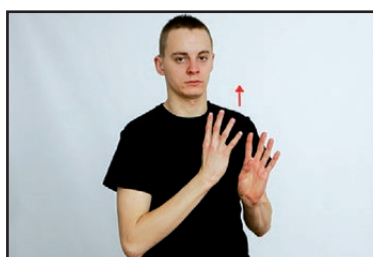
prawa ręka w „e” dwukrotnie
zbliża się do środka czoła;

KOLEJKA

prawa i lewa ręka w układzie
„4” kantami do przodu,
prawa blisko lewej wykonuje
ruch poziomy do tyłu;

ZADANIE

Podane zdania przemigaj w PJM i zapisz w SW, pamiętając o zasadach gramatyki PJM

- To są nasze warsztaty szkolne.
[WARSZTAT SZKOŁA (wskazanie) NASZ]

- Klient złożył zamówienie na zrobienie tego elementu.
[KLIENT ELEMENT ZROBIĆ ZAMÓWIĆ JUŻ]

- Jakie masz kwalifikacje?
[KWALIFIKACJIE TWOJE JAK WYGLĄDAĆ]

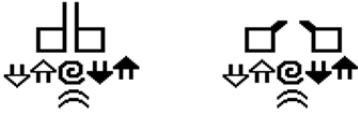
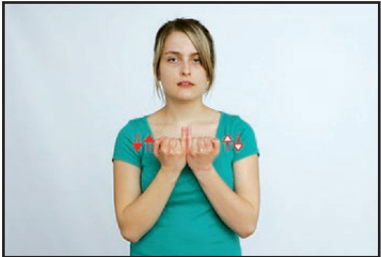
- Uczeń jest zdolny i sam pracuje.
[UCZEŃ ZDOLNY SAM PRACA]

- W sklepie jest kolejka.
[SKLEP KOLEJKA JEST]

- Mistrz uczy zdolnych uczniów.
[MISTRZ GRUPA UCZEŃ ZDOLNY UCZYĆ]

4.4.8. Temat: PALIWA

PALIWO	
 <p>lewa ręka w „a” ustawiona kantem w dół i wnętrzem do nadawcy nad nią prawa ręka w układzie „1” skierowana kciukiem w dół wykonuje ruch w dół w kierunku lewej ręki;</p>	

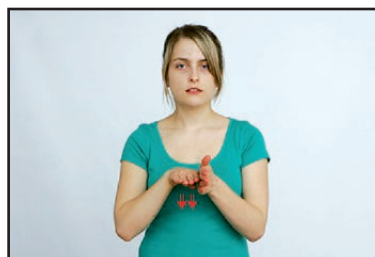
ROPA	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „i” wnętrzami do nadawcy wykonują ruchy naprzemienne do góry i w dół ocierając się o siebie;</p>	

BENZYNA	
 <p>znak „benzyna” wykonujemy tak samo jak znak „paliwo”;</p>	

TANI

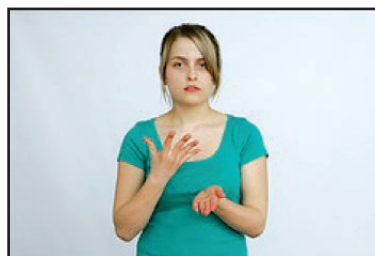
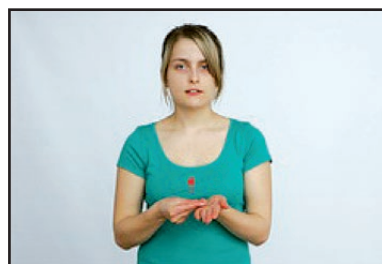
prawa i lewa ręka w układzie „b”,
lewa poziomo kantem w dół, prawa
grzbietem do nadawcy również
poziomo, prawa wykonuje ruch
dwukrotny w dół ocierając się
o wnętrze lewej ręki;

DROGI

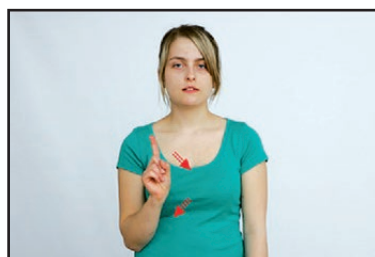
lewa ręka poziomo wnętrzem
do góry prawa w „e” dotyka
wnętrza lewej następnie wykonuje
ruch do góry przechodząc w „5”
wnętrzem do nadawcy;

USUWAĆ/LIKWIDOWAĆ

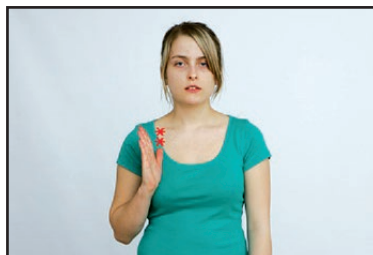
prawa ręka w „z” grzbietem
do nadawcy wykonuje dwa ruchy
w dół po skosie wykonując
w powietrzu duży znak „X”;

ZABEZPIECZENIE

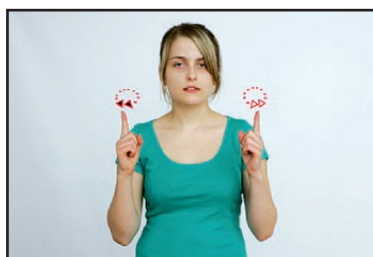
prawa ręka w „b” kantem do przodu
dwukrotnie dotyka kantem prawej
strony klatki piersiowej;

ALARM

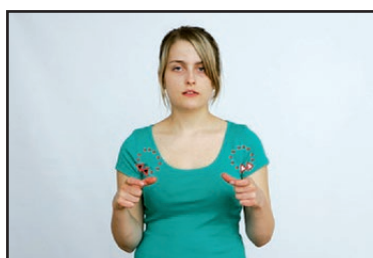
prawa i lewa ręka w układzie „z”
kantami do przodu pionowo
na wysokości głowy wykonują
poziome okrężne ruchy
w przegubach;

NIEBEZPIECZNY

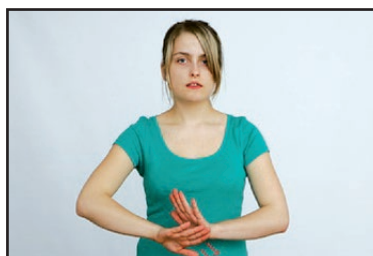
prawa i lewa ręka w „c” kantami
w dół wykonują równoczesne ruchy
po okręgach pionowych
do wewnątrz;

OCHRONA

prawa i lewa ręka w „a” skrzyżowane
przed środkiem klatki piersiowej
wykonują równocześnie dwa krótkie
ruchy do przodu;

ZADANIE

Podany dialog wykonaj w parach ,a następnie zapisz inny podobny dialog w SW.

A: Czy paliwo jest drogie czy tanie?
[PALIWO DROGI TANI?]

B: Ropa i benzyna są bardzo drogie.
[ROPA BEZYNA BARDZO DROGI]

A: Czy ty pracujesz w ochronie?
[TY OCHRONA PRACA?]

B: Tak, na stacji paliw.
[TAK (wskazanie) STACJA PALIW]

A: Czy to jest niebezpieczna praca?
[(wskazanie) PRACA NIEBEZPIECZNY?]

B: Tak, często są alarmy i musimy likwidować różne niebezpieczeństwa.
[TAK ALARM CZĘSTO NIEBEZPIECZNY RÓZNY LIKWIDACJA
TRZEBA]

4.4.9. Temat: SPRZĘT

MASZYNA	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „5” wnętrzami do nadawcy wykonują równoczesny ruch w przegubach zazębiając się palcami;</p>	
ELEKTRYKA/PRĄD	
 <p>prawa ręka w układzie „h” zwrócona do nadawcy wykonuje zygzakowaty ruch w dół od twarzy na wysokości brody w dół;</p>	
PRZYBORY KREŚLARSKIE	
 <p><i>Przybory</i> - prawa ręka w „4” wsuwa się między kciuk i palce lewej ręki ułożonej w „m” kantem w dół;</p> <p><i>Kreślarskie</i> - prawa ręka w „o” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch w prawo ocierając się o kant lewej ręki ułożonej wnętrzem w dół;</p>	

STANOWISKO

prawa ręka w „1” wnętrzem do nadawcy dotyka wnętrza lewej ręki ustawionej poziomo;

WŁĄCZAĆ

lewa ręka ustawiona poziomo w układzie „e” z otwartymi palcami, a w nią wsuwa się prawa ręka ułożona w układzie „u”;

WYŁĄCZAĆ

układ rąk taki sam jak w znaku „włączać” tylko prawa ręka wykonuje ruch do tyłu;

KLUCZ

prawa ręka w „a” z wysuniętym kciukiem wykonuje dwukrotny ruch półobrotu w przegubie naśladując „przekręcanie klucza”;

ZAMEK DO DRZWI

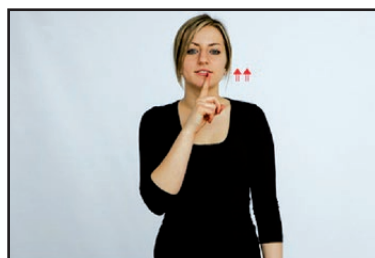
prawa ręka w takim samym układzie i ruchu jak przy znaku „klucz” dotyka wnętrza lewej ręki ustawionej wnętrzem do nadawcy kantem w dół;

LAMPA

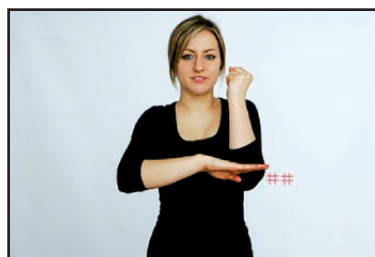
prawa ręka w „z” kantem do przodu wykonuje dwukrotny ruch w górę ocierając się o brodę;

DRZEWO

prawa i lewa ręka w „z” kantami
prawa ręka w „b” poziomo
grzbietem do góry dwukrotnie
uderza w przedramię lewej ręki
zgiętej w łokciu;

ZADANIE

Dokonaj przekładu podanych zdań na PJM i zapisz je w SW.

- Do czego służy ta maszyna?
[TA MASZYNA PO CO?]

- Gdzie są moje przybory kreślarskie?
[PRZYBORY KREŚLARSKI MÓJ GDZIE?]

- Maszynę włącz do prądu.
[TY MASZYNA PRĄD WŁĄCZ]

- Po zakończonej pracy wyłącz prąd.
[PRACA KONIEC TY PRĄD WYŁĄCZYĆ]

- To jest moje stanowisko pracy.
[STANOWISKO PRACA MÓJ(wskazanie)]

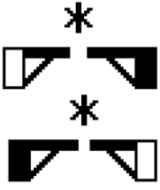
- Potrzebuję lampę.
[JA LAMPA POTRZEBA]

- Gdzie jest klucz do pokoju?
[KLUCZ POKÓJ GDZIE]

- Ślusarz naprawi zamek w drzwiach.
[ZAMEK DRZWI ŚLUSARZ NAPRAWIĆ]

- Ta maszyna jest do drewna.
[MASZYNA GRUPA DRZEWO]

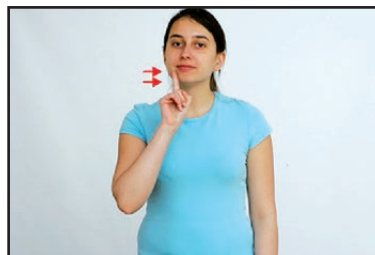
4.4.10. Temat: PRACOWNICY, SUROWCE

METAL	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „z” poziomo, prawa dotyka palcem palca lewej ręki i unosi się w górę</p>	
ŻELAZO	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „z” poziomo, prawa dwukrotnie dotyka palca lewej ręki;</p>	
TWORZYWO	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „e” prawa grzbietem do góry, a lewa wnętrzem do nadawcy dotykają się końcami palców następnie zmieniają pozycję na odwrót powtórnie dotykając się palcami;</p>	

SZTUCZNY

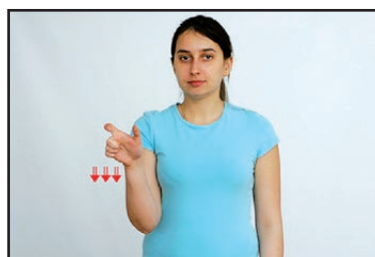
prawa ręka w układzie „z” kantem do przodu wykonuje dwukrotny ruch w lewo ocierając się o brodę;

INDYWIDUALNY

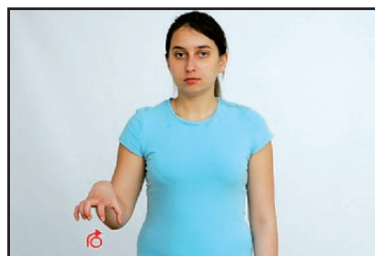
prawa ręka w otwartym „c” grzbietem do nadawcy wykonuje trzykrotny ruch w dół, przesuwając się równocześnie w prawo;

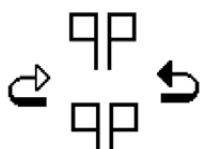
GRUPOWY

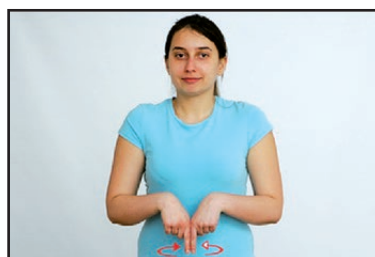
wykonujemy znak migowy „grupa”;

ZESPÓŁ

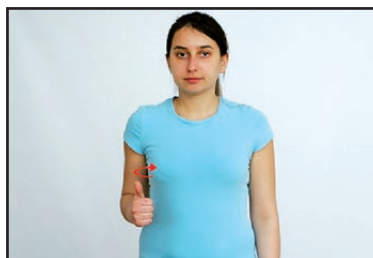
prawa i lewa ręka w układzie „z” stawione wewnątrz do nadawcy palce skierowane w dół wykonują równoczesne ruch po łukach do przodu do złączenia się kantami palców wskazujących około 10 cm przed klatką piersiową;

BRYGADZISTA

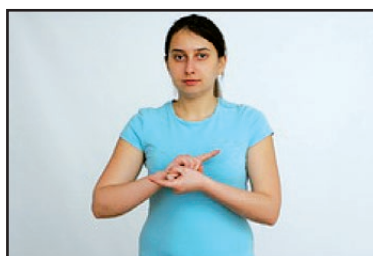
prawa ręka w „1” kantem w dół wykonuje ruch po łuku do przodu na wysokości prawej strony tułowia;

ZMIANA

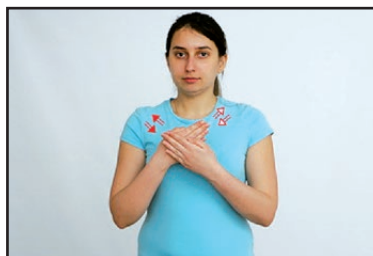
prawa i lewa ręka w układzie „z” wnętrzami do siebie wykonują ruch obrotowy w przegubach do zmieniając pozycję;

DOBA

prawa i lewa ręka w „b” wnętrzami do nadawcy skrzyżowane przed środkiem klatki piersiowej wykonują ruch w górę następnie w dół;

ZADANIE

Podany tekst przełoż na PJM i zapisz w SW, ułóż podobny tekst i zamigaj go w PJM.

Nasz zespół razem z brygadziwą pracował przez dwie doby. Rano przyszła nowa zmiana. Praca grupowa jest bardzo przyjemna, ale elementy z tworzyw sztucznych wykonujemy indywidualnie. Nasza praca to również wykonywanie elementów z żelaza i metalu.

[DWA DNI ZESPÓŁ NASZ RAZEM BRYGADZISTA PRACA BYŁO]

[RANO NOWY ZMIANA]

[PRACA GRUPA PRZYJEMNY, ALE ELEMENT TWORZYWO SZTUCZNY
ROBIĆ SAM]

[ELEMENT ŻELAZO METAL ROBIĆ TEŻ PRACA]

4.4.11. Test kontrolny

1. Zapisz w SW podane zawody:

Lekarz

Policjant

Kosmetyczka

Aktor

2. Przełóż podane zdania na PJM i zapisz w SW.

W naszej szkole matematyki uczy głuchy nauczyciel.

PJM:

SW:

Moja wychowawczyni w internecie dobrze miga.

PJM:
SW:

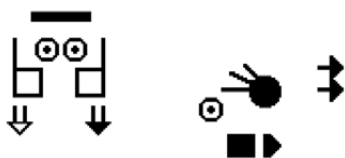
Sprzedawca w sklepie umie dobrze migać.

PJM:
SW:

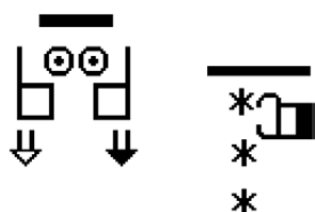
Kaletnik szyje torby i paski ze skóry.

PJM:
SW:

3. Odczytaj znaki zapisane w SW.

.....

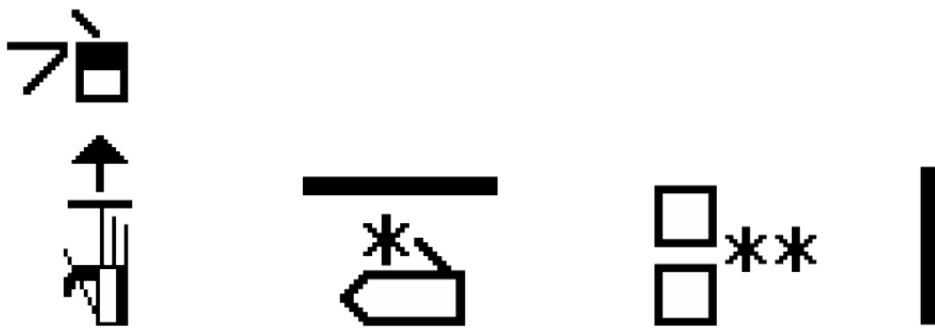
.....

4. Odczytaj znaki PJM i zapisz je w SW.

5. Odczytaj dialog zapisany w SW- zapisz w języku polskim.

4.5. DZIAŁ III

Usługi gastronomiczne - założenia programowe

Jednostki lekcyjne: 9

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Charakterystyka ogólna jednostek lekcyjnych:

Każda jednostka lekcyjna zawiera 10 znaków migowych zapisanych w SignWritingu, zawiera opis wykonania znaku oraz fotografię. Zakres słownictwa dotyczy dziedziny zawodowej: gastronomii, usług gastronomicznych. Nazewnictwo potraw, napoi, instytucji gastronomicznych (lokali), sprzętu kuchennego oraz rodzaju wykonywanych czynności w tym zawodzie.

Lektor prezentuje znak w PJM równocześnie zapisując go na tablicy w notacji SW lub korzysta z zapisu gotowego w formie elektronicznej albo etykiety ze znakiem, tłumacząc jednocześnie dokładnie sposób tego zapisu z uwzględnieniem zasad orograficznych tzn. układu rąk, rodzaju kontaktu, rodzaju ruchu oraz ekspresji twarzy lub ciała w zależności od rodzaju znaku.

Prowadzone ćwiczenia to, między innymi, odczytywanie znaku graficznego w izolacji, odczytywanie prostego zdania, pytania lub tekstu, zapis znaku migowego w SW, szukanie znaku graficznego w aplikacjach internetowych w programie SignPuddle, samodzielne tworzenie zapisu znaku korzystając z programu SW Edit, układanie krótkiego dialogu lub krótkiego opowiadania związanego z gastronomią.

Cele operacyjne:

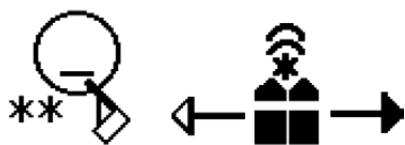
- zapoznanie ze znakami PJM w poszczególnych jednostkach lekcyjnych
- zapoznanie z nazewnictwem specjalistyczne z zakresu gastronomii
- zapoznanie z charakterystyką kierunku: gastronomia, usługi gastronomiczne
- zapoznanie z zapisem tych znaków w notacji SW
- zapoznanie z opisem znaku PJM oraz prezentacja znaku na fotografii

- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW danej jednostki lekcyjnej
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SignPuddle
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SW Edit
- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności przekazu znaków w PJM
- kształtowanie umiejętności pisania prostych pytań i odpowiedzi
- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem znaków PJM
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW w krótkich testach i dialogach
- doskonalenie umiejętności użycia znaku PJM w różnych wersjach
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- wzbogacanie słownictwa zawodowego z gastronomii
- wzbogacanie słownictwa z różnych regionów Polski (różne środowiska Głuchych)
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

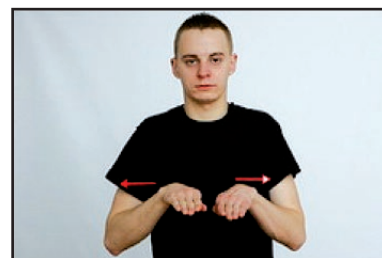
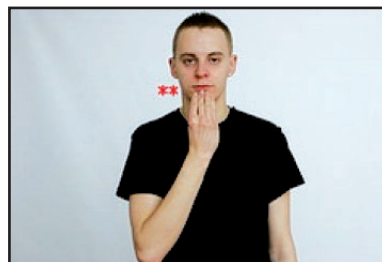
4.5.1. Temat: LOKALE GASTRONOMICZNE

BAR	
 <p>prawa ręka w „5” grzbietem do nadawcy opiera się o przegub lewej w „a” i wykonuje ruch samymi palcami;</p>	
RESTAURACJA	
 <p>prawa i lewa ręka w „5” grzbietami do nadawcy w poziomie krzyżują się w przegubach i obydwie wykonują ruchy palcami;</p>	
GOSPODARSTWO	
 <p>prawa ręka w układzie „5z” dotyka klatki piersiowej u góry po lewej stronie następnie na dole po prawej stronie;</p>	

STOŁÓWKA

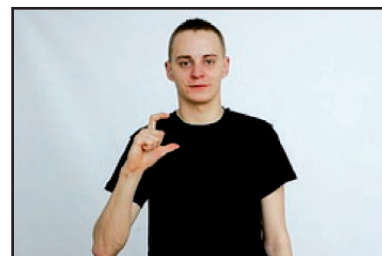
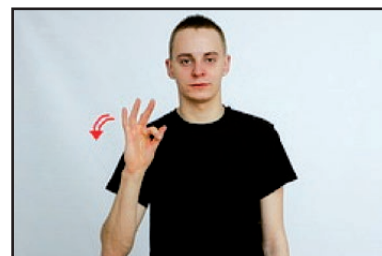
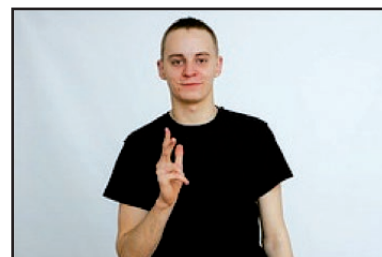
najpierw wykonujemy znak "jeść"
następnie prawa i lewa ręka w „b”
w poziomie dotykają się kantami
i rozchodzą na boki – znak
migowy „stół”;

KFC

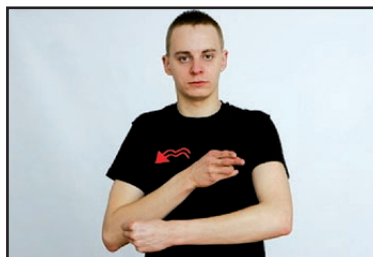
przekaz liter: „K”, „F”, „C”;

MCDONALD

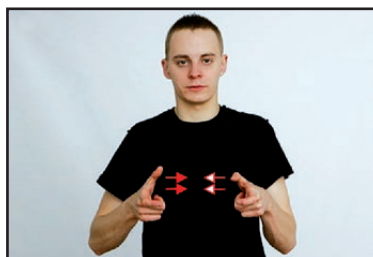
prawa ręka w układzie „u” ze złączonymi palcami kantem w dół wykonują ruch do góry kreśląc literę „m” i dotyka lewego ramienia raz ramienia, raz w przegubie;

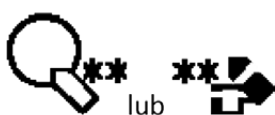
PIZZERIA/PIZZA

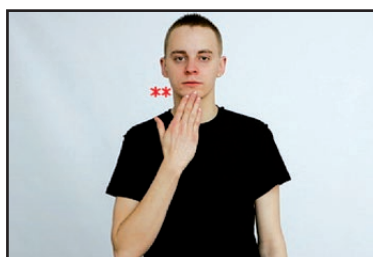
prawa i lewa ręka w poziomie skierowane do siebie palcami wskazującymi i kciukami wykonują dwa krótkie ruchy do wewnątrz;

PUB

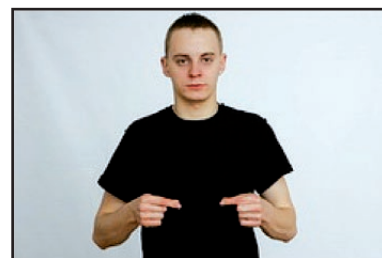
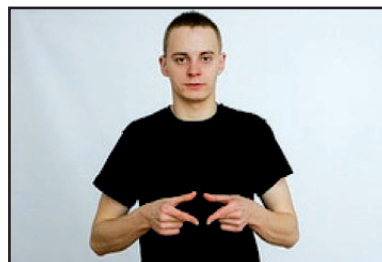
prawa ręka w „b” wnętrzem do nadawcy dwa razy dotyka brody po prawej stronie;

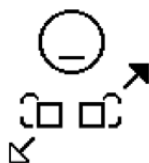
FRYTKI

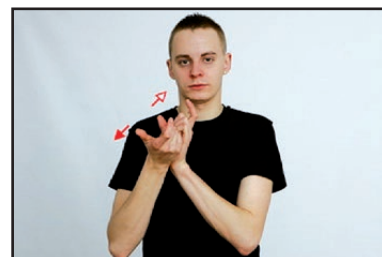
prawa i lewa ręka kantami
w dół z palcami wyprostowanymi
wskazującym i kciukiem
dwukrotnie łączą palce;

ZAPIEKANKA

prawa i lewa ręka w układzie „c”
wnętrzami do góry wykonują ruch
poziomy na wysokości brody prawa
po skosie do przodu, lewa
po skosie do tyłu;

ZADANIE

Dokonaj przekładu podanych zdań na PJM i zapisz je w SW

- Mój ojciec ma duże gospodarstwo.
[TATA MÓJ GOSPODARSTWO DUŻY MIEĆ]

- Obiady jem na stołówce szkolnej albo w barze.
[JA OBIAD STOŁÓWKA SZKOŁA BAR JEŚĆ]

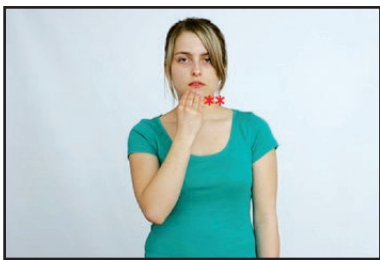
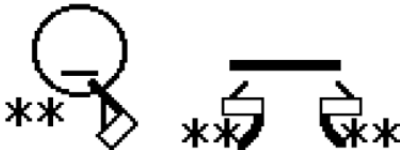
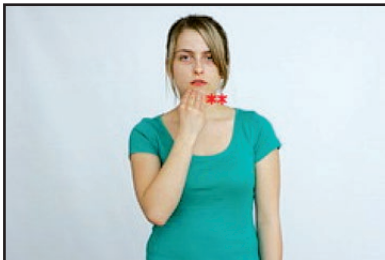
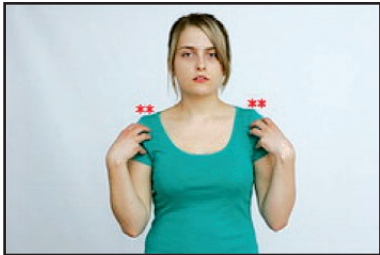

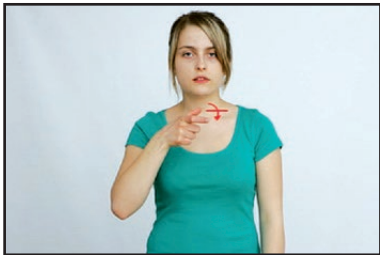
- W tej restauracji jest dobra pizza.
[TAM(wskazanie) RESTAURACJA PIZZA DOBRA]

- Jedzenie w KFC, Mc Donald's jest niezdrowe.
[JEŚĆ KFC MC DONALD'S NIEZDROWE]

- Wieczorem spotkamy się w pubie.
[WIECZÓR PUB MY SPOTAKĆ]

- Lubię frytki i zapiekanki.
[JA FRYTKI ZAPIEKANKI LUBIĆ]

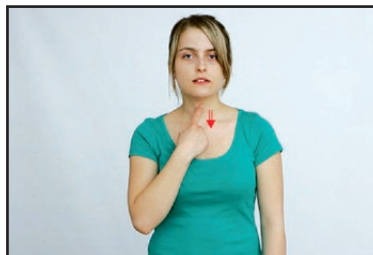
4.5.2. Temat: POSIŁKI

JEŚĆ/JEDZENIE/POTRAWA	
 prawa ręka w „e” dwa razy dotyka brody;	
ŻYWNOŚĆ	
 znak dwuelementowy: najpierw wykonujemy znak migowy ”jeść” następnie znak migowy „życie”;	
PIC/PICIE	
 prawa ręka w „c” kantem w dół wykonuje ruch do góry naśladując przechylenie kubka;	

PRAGNIENIE

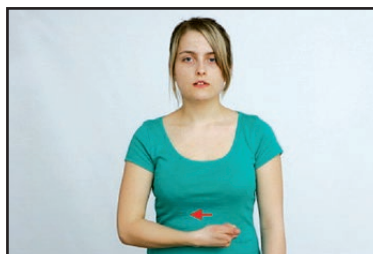
prawa ręka w „z” wnętrzem do nadawcy dotyka szyi i przesuwa się po niej w dół, głowa odchyla się trochę w górę;

GŁODNY

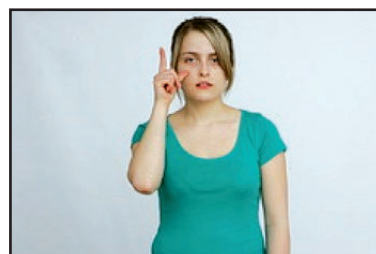
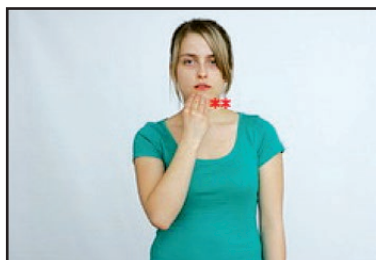
prawa ręka w „1” wykonuje ruch w prawo na wysokości żołądka, dodatkowo mimika twarzy: przymrużone oczy;

ŚNIADANIE

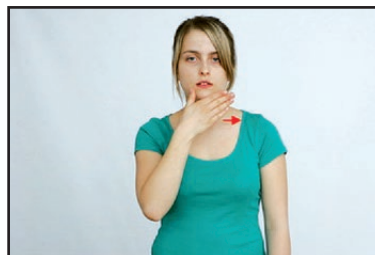
znak dwuelementowy: najpierw wykonujemy znak „jeść” następnie znak migowy „rano”;

OBIAD

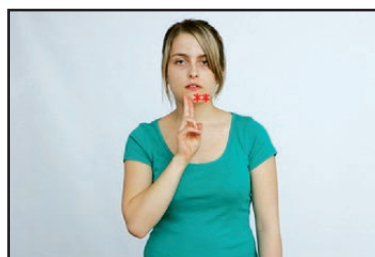
prawa ręka w „e” wykonuje ruch blisko brody w lewo i przechodzi w układ „b” wnętrzem do nadawcy;

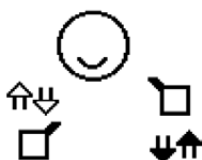
KOLACJA

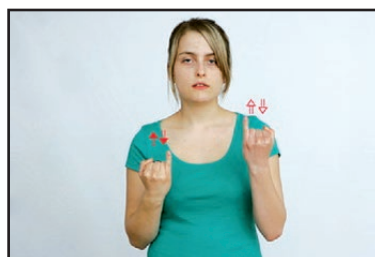
prawa ręka w „u” ze złączonymi palcami dotyka dwa razy krawędzią palca wskazującego brody;

IMPREZA

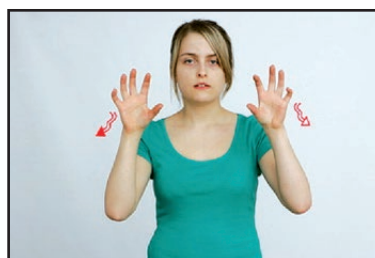
prawa i lewa ręka w „i” wnętrzami do nadawcy wykonują na przemian ruchy do góry i na dół, dodatkowo mimika twarzy „uśmiech”;

DEKORACJA

prawa i lewa ręka w układzie „5z” grzbietami do nadawcy wykonują równocześnie ruch w dół na dwa razy za każdym razem przechodząc na boki;

ZADANIE

Przeprowadź krótkie dialogi. Propozycje tematów podano poniżej.

- **Zapytaj o ulubione jedzenie –potrawy...**
[A: TY JEŚĆ LUBIĆ JAK WYGLĄDAĆ?]
[B: JA LUBIĆ OBIAD ŚNIADANIE]
- **Zapytaj o przygotowanie obiadu, śniadania czy kolacji....**
[A: WIECZÓR TY KOLACJA ROBIĆ?]
[B: NIE WIECZÓR RESTAURACJA IŚĆ]
- **Zapytaj o poczucie głodu czy pragnienia....**
[A: TY NAPÓJ CHCIEĆ?]
[B: TAK JA PRAGNIENIE]
- **Zapytaj o przygotowanie imprezy....**
[A: SOBOTA TY IMPREZA IŚĆ?]
[B: TAK IMPREZA IŚĆ RAZEM TY]
- **Zapytaj o wykonanie dekoracji na imprezę...**
[A: DEKORACJA IMPREZA JAK WYGLĄDAĆ?]
[B: ZIELONY BIAŁY BALON]

4.5.3. Temat: NAPOJE

WODA	
 <p>prawa ręka w układzie „u” poziomo grzbietem do góry dwa razy dotyka brody;</p>	

NAPÓJ	
 <p>znak „napój” możemy wykonać tak samo jak znak „pić” lub w układzie prawej ręki naśladujące „trzymanie kubka”;</p>	

COCA-COLA	
 <p>prawa ręka w „c” wnętrzem do nadawcy wykonuje po lewej stronie klatki piersiowej dwa krótkie ruchy w dół przesuwając się po niej;</p>	

ALKOHOL

prawa ręka w układzie „m” kantem
dotyka dwa razy szyi
po prawej stronie;

WÓDKA

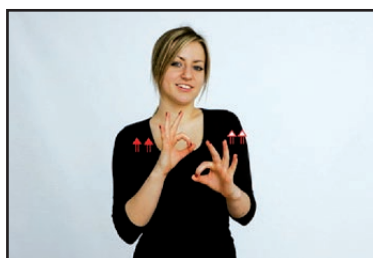
prawa ręka w „g” raz dotyka
„pstrykając” szyi po prawej stronie;

WINO

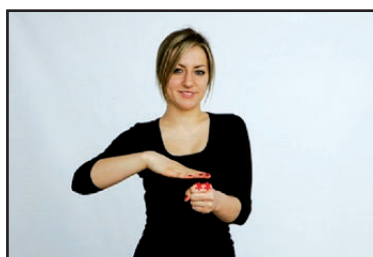
prawa i lewa ręka w „o” pionowo
dwukrotnie wykonują równocześnie
ruchy do przodu;

PIWO

prawa ręka poziomo grzbietem
do nadawcy dwa razy dotyka
lewej reki w „a”;

KONIAK

prawa ręka w układzie „u” palcami skierowana w dół, dwa razy dotyka lewej ręki, również w „u”, ale kantem w dół tak, że są one pomiędzy palcami prawej ręki;

DRINK

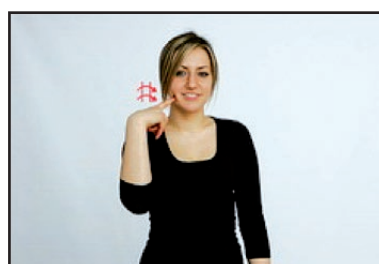
prawa i lewa ręka w „cm” złączone ze sobą wykonują ruchy do przodu i do tyłu;

LIKIER

znak wykonujemy pokazując najpierw znak migowy „słodki”, następnie „wódka”;

ZADANIE

Lektor miga poniższe zdania, słuchacze zapisują w SW.

JA PIĆ WODA CHCIEĆ.

ON WÓDKA PIWO PIĆ.

ALKOHOL NIEZDROWY.

WINO SMACZNE.

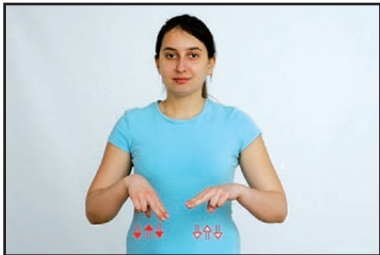

TY DRINK LIKIER CHCIEĆ?

ON PIĆ KONIAK GDZIE?

TEN (wskazanie) NAPÓJ (JAK-WYGLĄDA)?

COCA-COLA TY LUBIĆ?

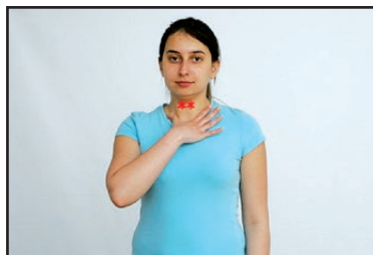
4.5.4. Temat: CZYNNOŚCI, PRODUKTY

GOTOWAĆ	
<div style="text-align: center;"> </div> <p>prawa i lewa ręka w układzie „u” grzbietami do nadawcy poziomo wykonują na przemian ruchy do góry i na dół;</p>	
PIEC/PIECZEŃ	
<div style="text-align: center;"> </div> <p>prawa ręka w układzie '5z' wnętrzem do nadawcy wykonuje ruch do przodu „wsuwając się „ pod lewą rękę w układzie „b” grzbietem do nadawcy;</p>	
SMAŻYĆ	
<div style="text-align: center;"> </div> <p>lewa ręka w układzie „b” wnętrzem do góry w poziomie „a” prawa w również w układzie „b” dotyka trzy razy lewej ręki za każdym razem zmieniając położenie grzbiet-wnętrze;</p>	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> </div>

DUSIĆ

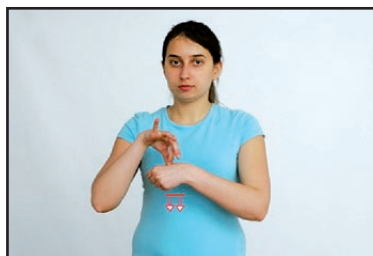
prawa ręka w „5” wnętrzem dotyka
dwa razy klatki piersiowej
na wysokości szyi;

MIESO

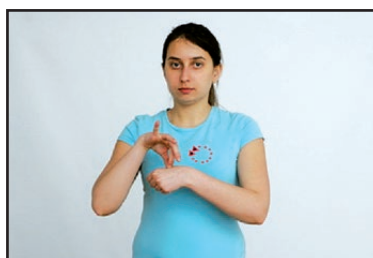
prawa ręka trzyma końcami palców
wskazującego i kciuka lewą rękę
w nadgarstku cały układ wykonuje
dwa krótkie ruchy w dół;

WĘDLINA

prawa ręka trzyma końcami palców
wskazującego i kciuka lewą rękę
w nadgarstku cały układ wykonuje
ruch okrężny;

SER

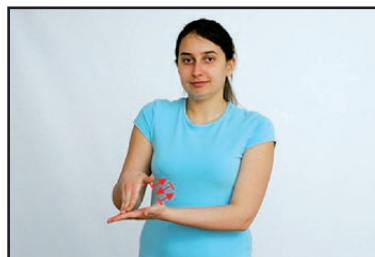
prawa i lewa ręka wnętrzami
do siebie stykają się końcami
palców i prawa wykonuje dwa ruchy
w dół zbliżając się do lewej;

MASŁO

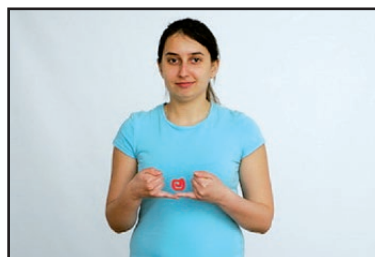
prawa ręka w „b” kantem do góry wykonuje ruchy do przodu i do tyłu ocierając się o wnętrze lewej ręki ustawionej poziomo naśladuje ruchy „smarowania”;

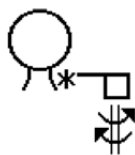
OLEJ/OLIWA

prawa i lewa ręka w układzie „i” poziomo kantami w dół, prawa wykonuje ruchy okrężne: mały palec po małym palcu;

SMALEC

prawa ręka w układzie „z” wnętrzem do nadawcy dotyka szyi po prawej stronie i wykonuje ruch w przegubie;

ZADANIE

Dokonaj przekładu podanych zdań na PJM i zapisz je w SW.

- Czy ty lubisz gotować?
[TY GOTOWAĆ LUBIĆ?]

- Mama smaży mięso na oleju.
[MAMA MIĘSO SMAŻYĆ OLEJ]

- Smalec jest niezdrowy.
[SMALEC NIEZDROWY]

- Pieczeń dusimy około 1 godziny.
[PIECZEŃ OKOŁO 1 GODZINA (DUSIĆ)]

- Lubię ser i wędlinę też.
[JA LUBIĆ SER WĘDLINA]

- Ile kosztuje masło?
[MASŁO (KOSZTOWAĆ) ILE?]

- Dlaczego nie jesz mięsa?
[MIĘSO TY NIE JEŚĆ DLACZEGO?]

4.5.5. Temat: PRODUKTY

CHLEB	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „m” wnętrzami do nadawcy, prawa wykonuje ruch w dół ocierając się kantem o grzbiet lewej ręki;</p>	

BUŁKA	
 <p>prawa ręka w układzie „m” ale zgięta dotyka wnętrza lewej ręki i wykonuje ruchy w nadgarstku;</p>	

CIASTO/CIASTKO	
 <p>prawa ręka w układzie „ch” grzbietem do nadawcy dotyka dwa razy kciukiem wnętrza lewej ręki ustawionej kantem w dół;</p>	

TORT

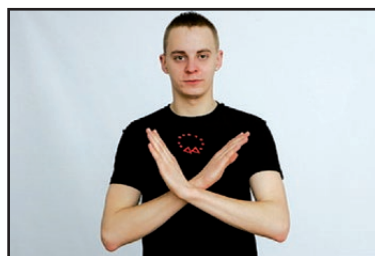
prawa ręka w układzie „c” kantem do przodu wykonuje ruch po okręgu poziomym nad lewą ręką ustawioną wnętrzem do góry;

MĄKA

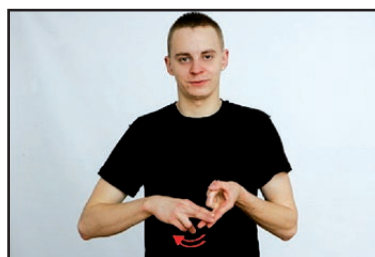
prawa i lewa ręka w „b” kantami do przodu skrzyżowane równocześnie wykonują ruch po okręgu poziomym;

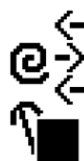
CUKIER

prawa i lewa rękaw układzie „u” lewa poziomo wnętrzem do góry, prawa grzbietem do nadawcy, prawa wykonuje ruch w dół ocierając się palcami o palce lewej ręki;

SÓL

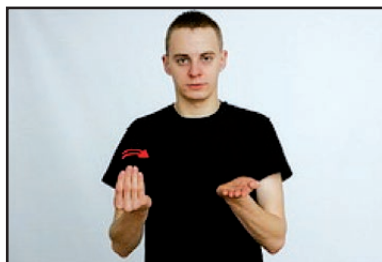
prawa ręka w układzie „p” pociera palcami;

PRZYPRAWY/DODATKI

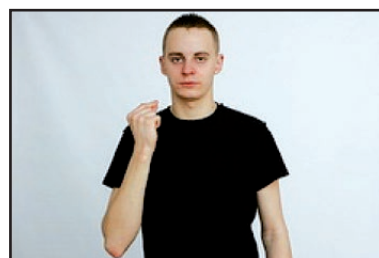
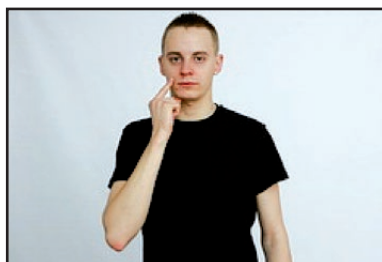
prawa i lewa w układzie „e” lewa ręka poziomo prawa wykonuje ruch do góry i dotyka lewej między palcami;

SMAK/SMACZNY

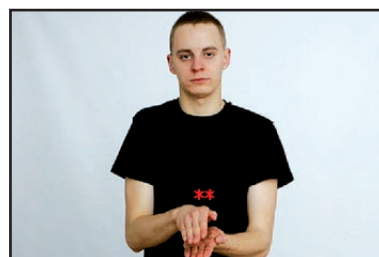
prawa ręka w „p” wnętrzem do nadawcy dotyka i przesuwa się po prawej stronie brody zamykając palce;

KANAPKA

prawa i lewa ręka w układzie „b” poziomo lewa wnętrzem do góry prawa grzbietem do nadawcy dwa razy dotyka lewej;

ZADANIE

Zamigaj podane zadania zgodnie z funkcją topograficzną przestrzeni migowej.

[FUNKCJA TOPOGRAFICZNA JĘZYKA MIGOWEGO POLEGA NA ODTWORZENIU MAPY RZECZYWISTOŚCI. W PONIŻSZYCH ZDANIACH PREZENTUJEMY OSOBY, OBIEKTY W PRZESTRZENI TAKIMI, JAKIMI SĄ I GDZIE SIĘ ZNAJDUJĄ W RELACJI Z INNYMI OSOBAMI CZY OBIEKTAMI]

- Mama przy kuchence smaży mięso, tata na stole smaruje masłem kanapkę.
- Ala w sklepie kupuje olej i smalec, Tomek czeka przy sklepie i je bułkę z serem.
- Ja gotuję obiad w kuchni na górze, rodzice w kuchni na dole duszą pieczeń, brat w pokoju je chleb z wędliną.
- Na najwyższej półce w szafce jest mąka, cukier jest niżej, na dolnej półce są przyprawy i sól.
- Tort stoi na stole, smaczne ciastka są w lodówce.

4.5.6. Temat: PRODUKTY, NACZYNIA

STÓŁ	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „b” poziomo grzbietami do nadawcy dotykają się kantami, a następnie rozchodzą na boki;</p>	
KRZESŁO	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „i” z odchyłonymi kciukami kantami do przodu wykonują równocześnie ruch w dół;</p>	
KUBEK	
 <p>prawa ręka w układzie „cm” dwa razy dotyka wnętrza lewej ręki ustawionej poziomo;</p>	

SZKLANKA

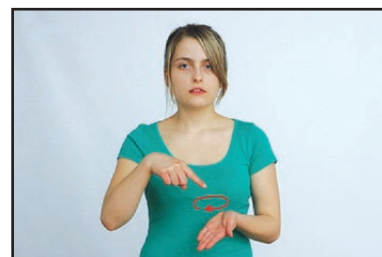
najpierw prawa ręka w „a”
wnętrzem do nadawcy wykonuje
ruch w prawo ocierając się o czoło
następnie wykonujemy znak
migowy „kubek”;

TALERZ

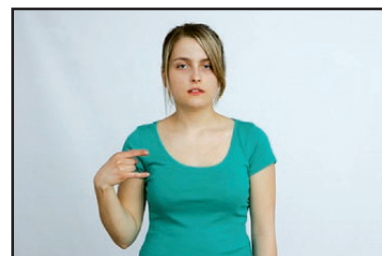
prawa ręka w „z” wykonuje ruch
po okręgu poziomym nad lewą ręką
ustawioną wnętrzem do góry;

KIELISZEK

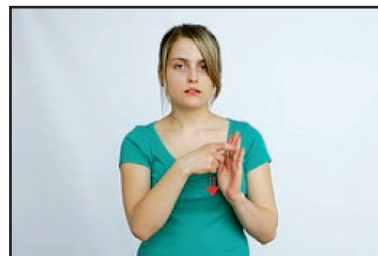
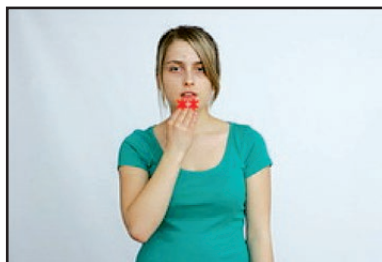
prawa ręka w układzie „a”
z wysuniętymi palcami: małym
i wskazującym wnętrzem
do nadawcy;

MENU/JADŁOSPIS

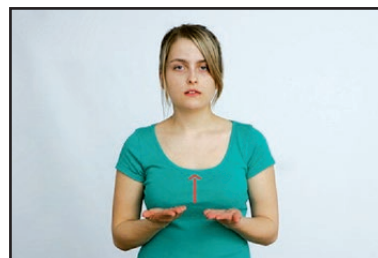
najpierw wykonujemy znak „jeść” następnie prawa ręka w „c” wykonuje ruch w dół przesuując się po wnętrzu lewej ręki ustawionej kantem w dół;

PODAWAĆ

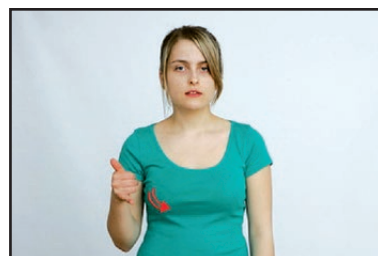
prawa i lewa ręka w układzie „b” poziomo wnętrzami do nadawcy wykonują równocześnie ruch do przodu;

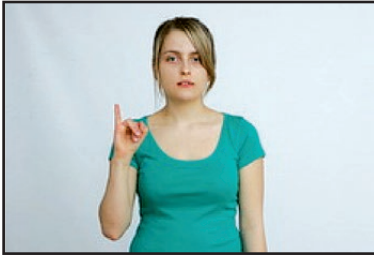
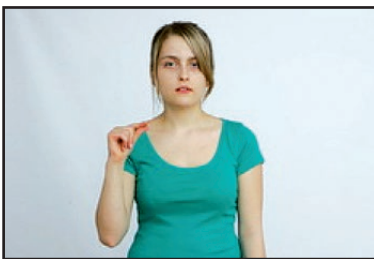

POLEWAĆ

prawa ręka z małym palcem i kciukiem odchylonym ustawiona kantem w dół wykonuje ruch po łuku w dół;

NAPIWEK/TIP	
 literujemy „TIP”	

ZADANIE

Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW

- W pokoju stoi stół i 4 krzesła.
[POKÓJ 1 STÓŁ 4 KRZESŁO JEST]

- Na stole są 3 talerze, 4 kubki, 2 szklanki.
[STÓŁ 3 TALERZ 4 KUBEK 2 SZKLANKA JEST]

- W restauracji podano menu.

[RESTAURACJA MENU PODAĆ]

- Tata polał stół czerwonym winem.

[TATA WIONO CZERWONE STÓŁ POLAĆ]

- Czy w barze należy zostawić napiwek?

[BAR NAPIWEK ZOSTAWIĆ WYPADA?]

- Jaki jest dzisiaj jadłospis?

[JADŁOSPIS DZIŚ JAK WYGLĄDAĆ?]

- Proszę podaj mi czysty talerz.

[PROSZĘ CZYSTY TALERZ PODAĆ MI]

4.5.7. Temat: NACZYNIA

GARNEK	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „aw” wnętrzami w górę wykonują dwukrotne krótkie ruchy w górę;</p>	

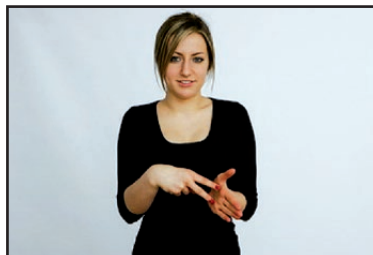
PATELNIĄ	
 <p>prawa w układzie „z” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch po okręgu poziomym nad lewą ręką ustawioną wnętrzem w górę;</p>	

NÓŻ	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „z” kantami w dół prawa wykonuje ruch do przodu i do tyłu przesuając się po palcu lewej ręki;</p>	

WIDELEC

prawa ręka w „u” wnętrzem do nadawcy dwa razy dotyka wnętrza lewej ręki ustawionej poziomo kantem w dół;

ŁYŻKA

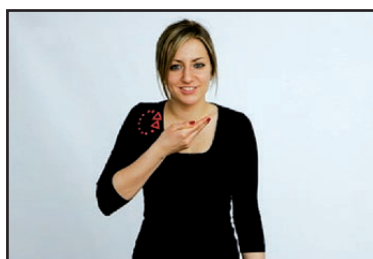
prawa ręka w układzie „u” wnętrzem do nadawcy wykonuje ruch w górę;

ZUPA

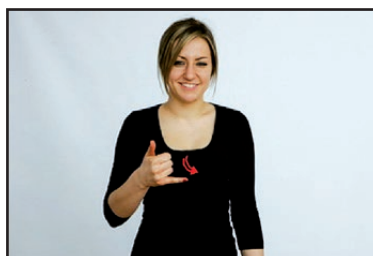
prawa w układzie „m” wykonuje ruchy okrężne do góry na wysokości ust;

CZAJNIK

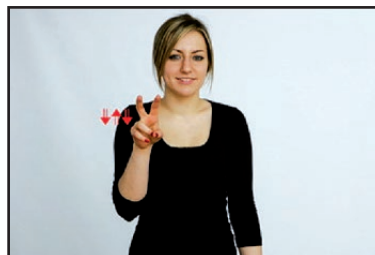
prawa ręka z odchylonym małym palcem i kciukiem wnętrzem do nadawcy wykonuje ruch po łuku w dół;

HERBATA

prawa ręka w układzie „h” grzbietem do nadawcy wykonuje na przemian ruchy do góry i na dół;

KAWA

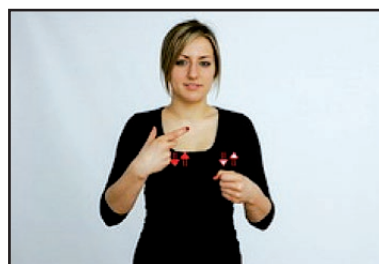
prawa i lewa ręka w układzie „a” wnętrzami do nadawcy prawa wykonuje ruch pocierania po lewej ręce;

MLEKO

prawa i lewa ręka poziomo kantami w dół wykonują naprzemienne ruchy w górę i w dół za każdym razem łącząc palce;

ZADANIE

Podany dialog przełóż na PJM i zamigaj w parach.

- A: Co robisz?
[CO ROBIĆ TY?]
- B: Gotuję zupę.
[JA ZUPA GOTOWAĆ]
- A: Co potrzebujesz do gotowania zupy?
[ZUPA GOTOWAĆ TY POTRZEBOWAĆ?]
- B: Garnek i patelnię.
[GARNEK PATELNIĄ]
- A: Co mam przygotować do obiadu?
[OBIAD PRZYGOTOWAĆ JAK WYGLĄDAĆ?]
- B: Połóż na stole: talerze, łyżki, widelce i noże.
[STÓŁ POŁOŻYĆ: TALERZ ŁYŻKA WIDELEC NÓŻ]
- A: Czy mam ugotować w czajniku wodę na herbatę i kawę?
[HERBATA KAWA?]
- B: Tak, ja proszę kawę z mlekiem.
[TAK KAWA MLEKO JA PROSIĆ]

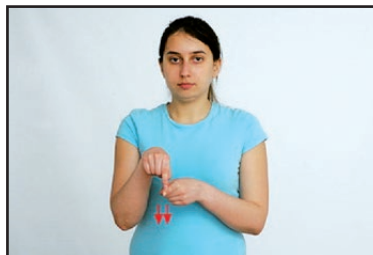
4.5.8. Temat: WARZYWA I OWOCE

WARZYWA	
 <p style="text-align: center;">prawa ręka dwukrotnie wykonuje ruch otwarcia się w górę za ramienia lewej ręki;</p>	
SALATA	
 <p style="text-align: center;">prawa i lewa ręka w „3” kantami do przodu wykonują ruchy do góry dotykając się końcami palców;</p>	
KAPUSTA	
 <p style="text-align: center;">prawa ręka w „b” wnętrzem do nadawcy wykonuje dwa ruchy w dół w przegubie ocierając się o wierzch lewej ręki ustawionej w „a”;</p>	

ZIEMNIAKI

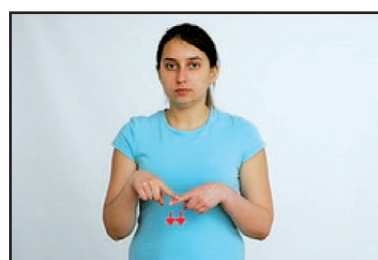
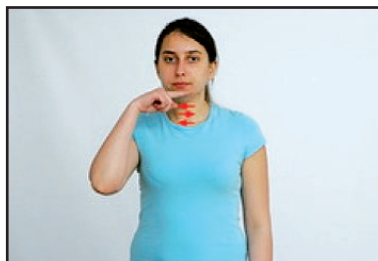
prawa i lewa ręka w „z” poziomo kantami w dół, prawa końcem palca wykonuje dwa ruchy do tyłu ocierając się o palec lewej ręki;

MARCHEWKA

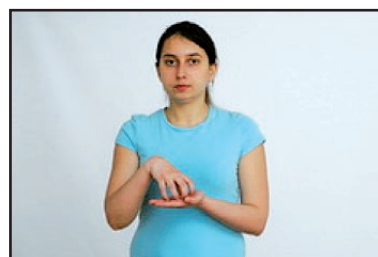
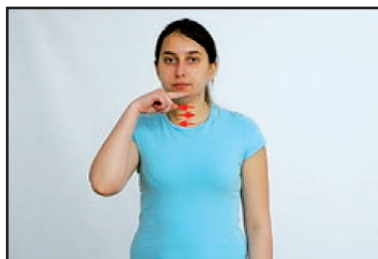
pierwszy znak: prawa w „z” grzbietem do nadawcy poziomo ocierając się o brodę wykonuje ruchy w lewo i w prawo (czerwony) następnie wykonujemy znak migowy „ziemniak”;

POMIDOR

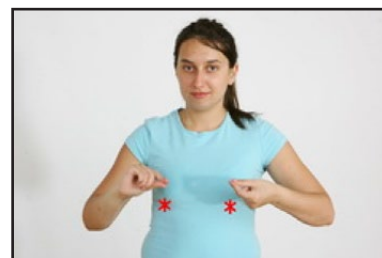
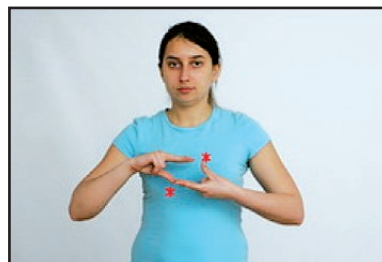
pierwszy znak wykonujemy tak samo jak poprzedni tzn. „czerwony” następnie prawa ręka w „5” grzbietem do nadawcy poziomo wykonuje ruch w dół przechodząc w „a” i dotykając wnętrza lewej ręki;

OGÓREK

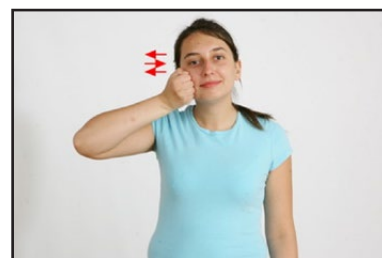
prawa i lewa ręka w układzie „3”
prawa grzbietem do nadawcy,
a lewa wnętrzem wykonują ruch
zmiany pozycji i złączenia palców;

OWOCE

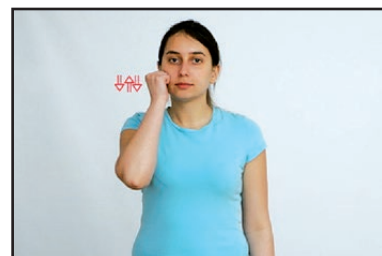
prawa ręka w „a” kantem do przodu
wykonuje ruchy w górę i w dół
ocierając się o prawy policzek;

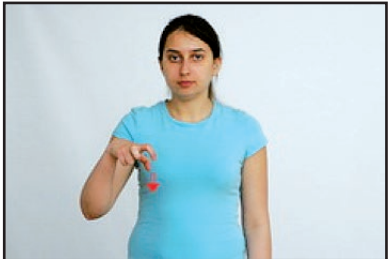

JABŁKO

znak migowy „jabłko” wykonujemy
tak samo jak znak migowy „owoc”;

CYTRYNA	
	
<p>prawa ręka w układzie „ch” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch w dół do zamknięcia w pięść;</p>	

ZADANIE

Podany tekst zapisz w SW pamiętając o zasadach gramatyki PJM.

Dzisiaj do nas przyjdą goście. Mama gotuje smaczny obiad. Poprosiła mnie, abym poszedł na zakupy. W sklepie warzywnym kupiłem: ziemniaki, marchew, kapustę 2 ogórki i 4 pomidory. Obok na stoisku kupiłem owoce: jabłka i 1 cytrynę. Mama zrobi dobrą sałatkę. Na pewno obiad będzie gościom smakował.

[GOŚCIE DZIŚ PRZYJŚĆ BĘDZIE]

[MAMA OBIAD SMACZNY GOTOWAĆ(ROBIĆ)]

[MAMA PROSIĆ JA ZAKUPY PÓJŚĆ]

[SKLEP WARZYWA JA KUPIĆ JUŻ: ZIEMNIAK MARCHEW KAPUSTA
2 OGÓREK 4 POMIDOR]

[JA (wskazanie) OBOK KUPIĆ JUŻ: JABŁKO CYTRYNA]

[MAMA SAŁATKA DOBRA ZROBIĆ]

[NA PEWNO GOŚĆ OBIAD SMAKOWAĆ BĘDZIE]

4.5.2. Test kontrolny

1. Odczytaj znaki zapisane w SW

.....

.....

.....

.....

2. Podane zdania zapisz w SW pamiętając o zasadach gramatyki PJM.

Smalec jest niezdrowy.

Pieczeń dusimy około 1 godziny.

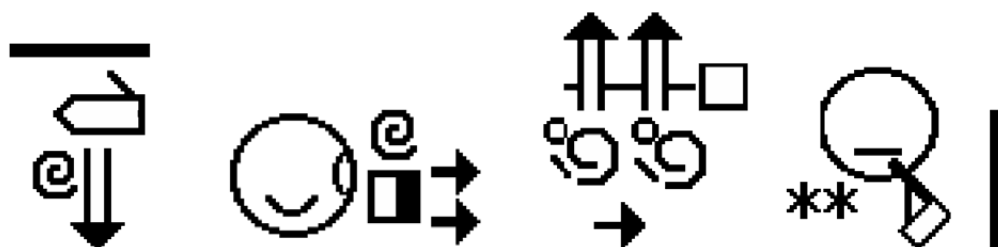
Lubię ser i wędlinę też.

Na stole są 3 talerze, 4 kubki, 2 szklanki.

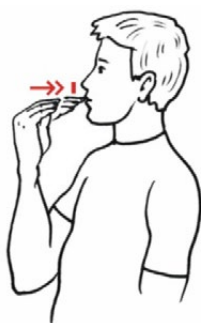
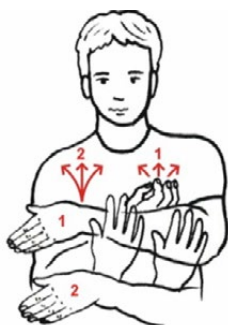
W restauracji podano menu.

3. Ułóż krótki dialog i zapisz go w SW na temat: Co lubię jeść?

4. Odczytaj zdania zapisane w SW

5. Odczytaj znaki PJM i zapisz je w SW i języku polskim

4.6. DZIAŁ IV

Technologia informacyjna-założenia programowe

Jednostki lekcyjne: 6

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Charakterystyka ogólna jednostek lekcyjnych:

Każda jednostka lekcyjna zawiera 10 znaków migowych zapisanych w SignWritingu, opis wykonania znaku oraz fotografię. Zakres słownictwa dotyczy dziedziny zawodowej z zakresu technologii informacyjnej częściowo fotografii oraz poligrafii. Wykorzystano znaki migowe funkcjonujące w środowisku młodzieżowy w SOSW dla Niesłyszących w Krakowie.

Lektor prezentuje znak w PJM równocześnie zapisując go na tablicy w notacji SW lub korzysta z zapisu gotowego w formie elektronicznej lub etykiетки ze znakiem. Jednocześnie dokładnie tłumaczy sposób tego zapisu z uwzględnieniem zasad orograficznych, tzn. układu rąk, rodzaju kontaktu, rodzaju ruchu oraz ekspresji twarzy lub ciała, w zależności od rodzaju znaku.

Prowadzone ćwiczenia to między innymi odczytywanie znaku graficznego w izolacji, odczytywanie prostego zdania, pytania lub tekstu, zapis znaku migowego w SW, szukanie znaku graficznego w aplikacjach internetowych w programie SignPuddle, samodzielne tworzenie zapisu znaku korzystając z programu SW Edit, układanie krótkiego dialogu lub krótkiego opowiadania związanego z w/w dziedzinami życia.

Cele operacyjne:

- zapoznanie ze znakami PJM w poszczególnych jednostkach lekcyjnych
- zapoznanie z nazewnictwem specjalistycznym z zakresu informatyki
- zapoznanie z częściowym nazewnictwem z zakresu: fotografii i poligrafii
- zapoznanie z charakterystyką kierunku: informatyka, fotografia, poligrafia
- zapoznanie z zapisem tych znaków w notacji SW

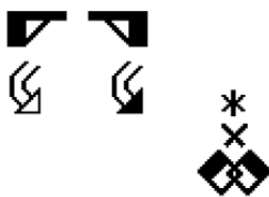
- zapoznanie z opisem znaku PJM oraz prezentacja znaku na fotografii
- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW danej jednostki lekcyjnej
- zapoznanie z aplikacjami w programie SignPuddle i SW Edit
- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności przekazu znaków w PJM
- kształtowanie umiejętności pisania prostych pytań i odpowiedzi
- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem znaków PJM
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW w krótkich testach i dialogach
- doskonalenie umiejętności użycia znaku PJM w różnych wersjach
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- wzbogacanie słownictwa zawodowego z informatyki, fotografii, poligrafii
- wzbogacanie słownictwa z różnych regionów Polski (różne środowiska Głuchych)
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

4.6.1. Temat: SPRZĘT

KOMPUTER	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „5” wnętrzami do nadawcy kantami w dół wykonują naprzemienne ruchu do góry i na dół, poruszając przy tym palcami;</p>	

LAPTOP	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „b” lewa wnętrzem do góry prawa grzbietem do nadawcy obydwie poziomo, prawa na lewej wykonuje ruch naśladujący otwieranie i zamykanie laptopa;</p>	

FAKS

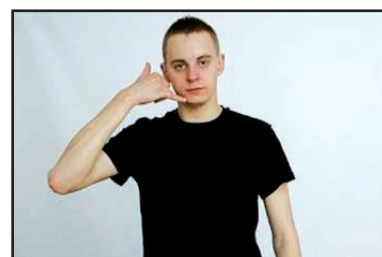
najpierw prawa i lewa ręka
grzbietami do nadawcy wykonują
ruch po łuku w dół
– palce skierowane w dół,
następnie prawa i lewa w „z”
poziomo krzyżują się palcami
wskazującymi;

TELEFON

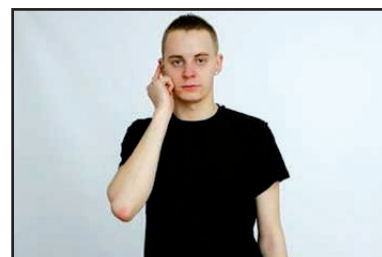
prawa ręka z kciukiem i małym
palcem odchylonym wnętrzem
do nadawcy zbliża się do prawego
ucha;

TELEFON KOMÓRKOWY

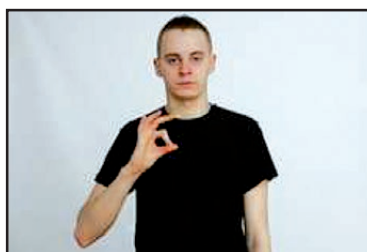
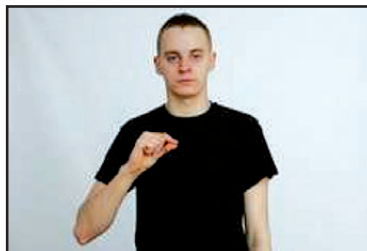
prawa ręka w „z” kantem do przodu
zbliża się do prawego ucha;

NAWIGACJA GPS

prawa ręka przekazuje alfabetem
palcowym litery: „g” „p” „s”;

DRUKARKA

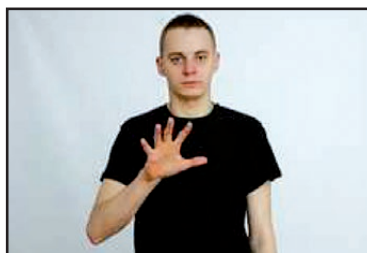
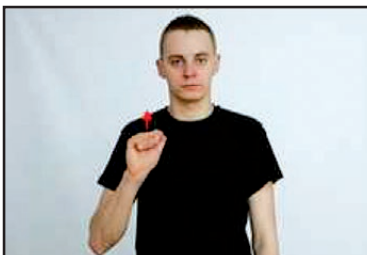
prawa ręka w „a” poziomo dwa razy
przesuwa się po wnętrzu lewej ręki;

RZUTNIK/PROJEKTOR

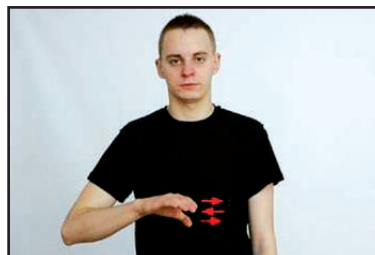
prawa ręka w „a” przechodzi w „5”
grzbietem do nadawcy wykonując
krótki ruch do przodu;

MYSZKA KOMPUTEROWA

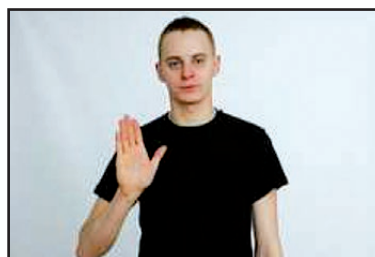
prawa ręka poziomo ze zgiętymi palcami wykonuje ruch poziomy na zmianę w lewo i w prawo;

PENDRIVE/USB

prawa ręka przekazuje alfabetem palcowym litery: „u” „s” „b”;

ZADNIE

Podane zdania przełóż na PJM i zapisz w SW.

- W domu mam komputer i faks.
[JA KOMPUTER FAKS DOM MIEĆ]

- Do szkoły noszę laptop.
[JA LAPTOP SZKOŁA NOSIĆ]

- Tata w samochodzie ma nawigację GPS.
[TATA MÓJ NAWIGACJA SAMOCHÓD MIEĆ]

- Na lekcji nauczyciel korzysta z rzutnika.
[NAUCZYCIEL RZUTNIK LEKCJA KORZYSTAĆ]

- Proszę daj mi twój numer telefonu domowego.
[NUMER TELEFON TWÓJ DAĆ MI PROSZĘ]

- Gdzie jest twój telefon komórkowy?
[TELEFON KOMÓRKA TWÓJ GDZIE?]

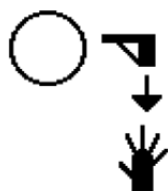
- Zadanie mam na pendrive.
[JA ZADANIE (wskazanie) PENDRIVE MIEĆ]

- Na stole stoi drukarka a obok jest myszka do komputera.
[STÓŁ – DRUKARKA MYSZKA KOMPUTER OBOK JEST]

4.6.2. Temat: E-KOMUNIKACJA

INFORMACJA	
 <p>układ prawej i lewej ręki w „a” dwukrotnie wykonują ruch otwarcia wszystkich palców na wysokości głowy po prawej stronie;</p>	
MATRYCA	
 <p>prawa ręka w „e” grzbietem do nadawcy przechodzi w ”5” i uderza we wnętrze lewej ręki ułożonej poziomo;</p>	

ŚWIATŁO

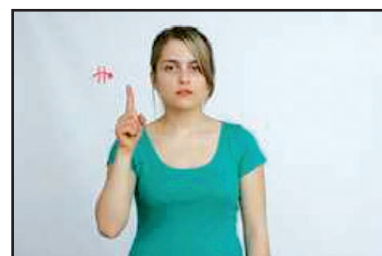
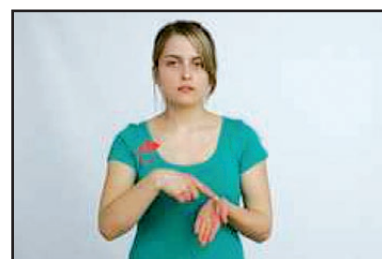
prawa ręka w układzie „e”
grzbietem do nadawcy przechodzi
do przodu w „5” na wysokości
głowy po prawej stronie;

PŁYTA CD

najpierw prawa ręka w „z” wykonuje
ruch po okręgu nad wnętrzem lewej
ręki następnie literuje „c” „d”;

PŁYTA DVD

tak jak poprzednio(płyta) prawa wykonuje ruch nad lewą następnie literuje „d”, „v” „d”;

INTERNET

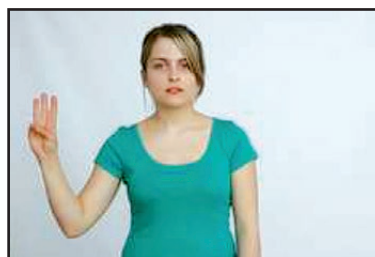
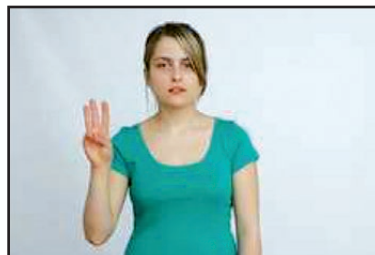
Prawa i lewa ręka w układzie „h” kantami w dół dwukrotnie zazębiają się palcami;

WWW/PORTAL

prawa ręka literuje „w”, „w”, „w”;

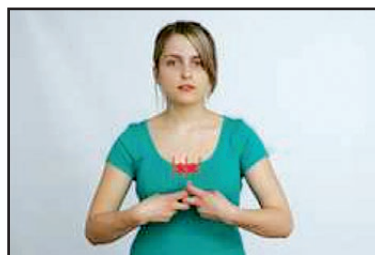
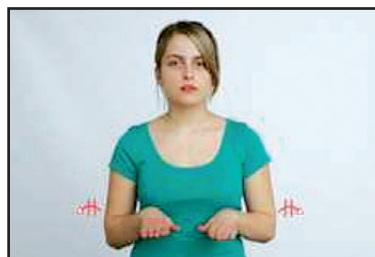

STRONA INTERNETOWA

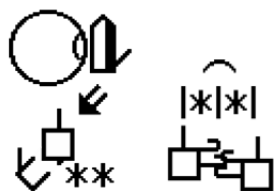

znak strona: prawa i lewa ręka poziomo grzbietami do nadawcy wykonują obrót w przegubach do pozycji wnętrzami do góry

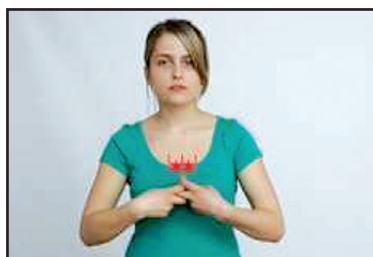
Następnie wykonujemy znak migowy „Internet”

ADRES INTERNETOWY

wykonujemy znak migowy „ adres”
następnie znak migowy „Internet”;

FILM

prawa ręka w „a” poziomo wykonuje
ruchy okrężne blisko wnętrza lewej
ustawionej kantem dół i palcami do
przodu;

ZADANIE

Ułóż 8 zdań z wykorzystaniem słów z lekcji i zapisz je w SW.

Przykładowe zdania:

- W Internecie jest dużo różnych informacji.
[INFORMACJA DUŻO RÓŻNY INTERNET JEST]

- Jaki jest adres internetowy twojej szkoły?
[SZKOŁA TWÓJ ADRES INTERNET JAK WYGLĄDAĆ?]

- Nasza szkoła ma ładną i ciekawą stronę internetową.
[SZKOŁA MÓJ STRONA INTERNET ŁADNY CIEKAWY MIEĆ]

- Mam fajny film na płycie DVD.
[JA FILM FAJNY PŁTYA DVD MIEĆ]

- Informacji o PJM szukaj na portalu www.pjm.pl.
[TY INFORMACJA PJM PORTAL WWWPJM SZUKAĆ]

- Co to jest matryca?
[MATRYCA CO TO JEST?]

- Światło jest potrzebne do życia.
[ŻYCIE ŚWIATŁO POTRZEBA JEST]

- Proszę przynieść mi płytkę CD.
[PŁYTKA CD PRZYNIEŚĆ MI PROSZE]

4.6.3. Temat: PORTALE INTERNETOWE

GADU-GADU	
 <p>prawa ręka w układzie „g” dwa razy wykonuje ruch otwarcia palców;</p>	

SMS	
 <p>przekazujemy alfabetem znaki liter "s m s";</p>	

E-MAIL

prawa ręka w układzie „e” wykonuje poprzeczne ruchy w przegubie;

SKYPE

prawa i lewa ręka skrzyżowane obydwie w układzie „k” dwukrotnie łączą się palcami;

FACEBOOK

prawa i lewa ręka wnętrzami do nadawcy po obu stronach głowy wykonują ruchy wahadłowe w przegubach;

ALLEGRO

prawa i lewa ręka w układzie „a” poziomo wykonują krótkie ruchy naprzemienne do góry i w dół;

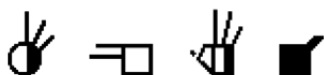
YOU TUBE

prawa ręka w układzie „y” grzbietem do nadawcy wykonuje dwa krótkie ruchy do przodu;

ONSI

przekazujemy alfabetem palcowym „o”, „n”, „s”, „i”;

CAMFROG

prawa i lewa ręka w układzie „o”
zamknięte skrzyżowane wykonują
ruchy okrężne ocierając się o siebie;

OOVVOO

prawa i lewa ręka w układzie „o”
zamknięte krzyżują się i dwa razy
dotykają blisko przegubów;

ZADANIE

Podane zdania przełóż na PJM i zapisz w SW.

- Często rozmawiam z kolegą na GG
[KOLEGA MÓJ JA ROZMAWIAĆ GG CZĘSTO]

- Czy możesz kontaktować się przez Skype?
[TY SKYPE KOTAKT MOŻNA]

- Młodzież głucha często kontaktuje się na Oovoo i Camfrog.
[MŁODZIEŻ GŁUCHY KONTAKT OOVOO CAMFROG CZĘSTO]

- Onsi to aktualne informacje w języku migowym.
[INFORMACJA AKTUALNE JĘZYK MIGOWY (wskazanie) ONSI
JEST]

- Ciekawe filmy zobaczysz na you tube.
[TY FILM CIEKAWY YOU TUBE ZOBACZ MOŻNA]

- Ja czasami kupuję na allegro.
[JA ALLEGRO KUPOWAĆ CZASAMI]

- Proszę o adres e-mail.

[JA ADRES E –MAIL TWÓJ PROSZE]

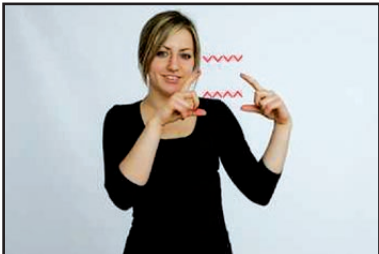

- Czy jesteś zalogowany na facebook?

[TY FACEBOOK ZALOGOWNAY JEST]

- Dostałem od ciebie dwa sms.

[JA SMS DWA TWÓJ DOSTAĆ]

4.6.4. Temat: FOTOGRAFIA

APARAT FOTOGRAFICZNY	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „c” kantami do przodu wykonują dwukrotny ruch zgięcia palców;</p>	
ZDJĘCIE	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „c” kantami do przodu wykonują dwukrotny ruch otwarcia palców prawa ręka jest nieco wyżej;</p>	
FOTOGRAFIA	
 <p>prawa ręka w układzie „c” wykonuje dwukrotny ruch zgięcia palców;</p>	

APARAT CYFROWY

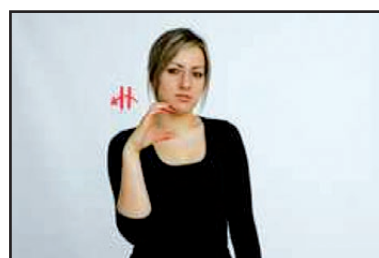
najpierw wykonujemy znak migowy „aparat” następnie znak migowy: prawa ręka w „c” kantem do przodu wykonuje krótkie ruchy w lewo i w prawo;

APARAT ANALOGOWY

wykonujemy kolejno znaki migowe „aparat” a następnie prawa ręka ustawiona w „b”, palce lekko zgięte, wykonuje ruchy obrotowe w przegubie naśladując wstawianie obiektywu;

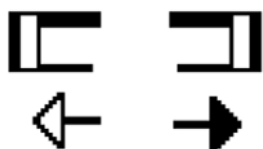
OBRÓBKA/ROBIĆ

prawa i lewa ręka w „c” wnętrzami do nadawcy poziomo wykonują naprzemienne ruchy okrężne do przodu;

NEGATYW

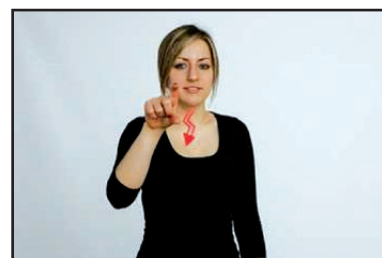
prawa i lewa ręka w układzie „c” z wyprostowanymi palcami i skierowane palcami do siebie poziomo, następnie rozchodzą się na boki;

GRAFIKA

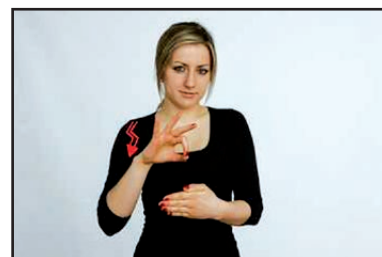
prawa ręka w układzie „c” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch zygzakiem w dół;

SZKIC

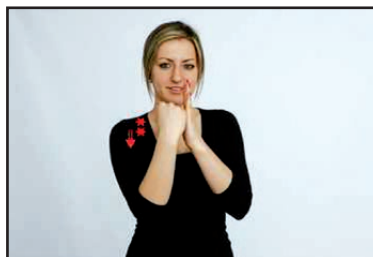
lewa ręka w „b” pionowo po skosie przed nią prawa w układzie „o” wykonuje ruch zygzakiem w dół;

PROGRAM

prawa ręka w układzie „m” kaniem do przodu wykonuje ruch w dół dwukrotnie dotykając wnętrza lewej ręki „b” ustawionej pionowo wnętrzem do nadawcy;

ZADANIE

Odpowiedz na pytania, zapisz odpowiedzi w SW.

- Czy masz aparat fotograficzny?

[JA APARAT FOTOGRAFICZNY MIEĆ]

- Czy to jest aparat cyfrowy czy analogowy?

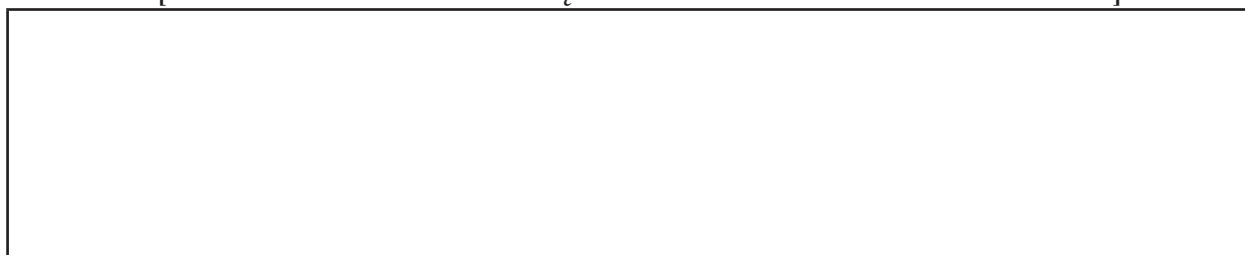
[[APARAT CYFROWY JEST]

- Czy masz program do obróbki zdjęć?

[TAK JA PROGRAM OBRÓBKA ZDJĘĆ MIEĆ]

- Co to jest negatyw?

[NEGATYW OBRAZ ZDJĘCIA ODWRÓCONY PRAWDZIWIY]

- Czy masz rodzinne fotografie?

[TY RODZINA FOTOGRAFIA MASZ?]

- Czy interesujesz się grafiką komputerową?

[TY GRAFIKA KOMPUTER INTERESOWAĆ?]

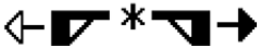

- Czy potrafisz naszkicować „człowieka”?

[TY ‘CZŁOWIEK’ SZKIC POTRAFIĆ?]

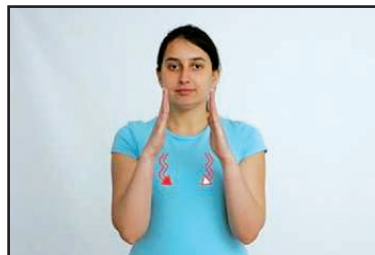
4.6.5. Temat: POLIGRAFIA

PŁASKI	
 <p style="text-align: center;">prawa i lewa ręka w układzie „e” grzbietem do nadawcy stykają się palcami, następnie wykonują ruchy na boki;</p>	
WYPUKŁY	
 <p style="text-align: center;">lewa ręka ustawiona poziomo wnętrzem w dół palcami skierowana w prawo nad nią prawa ręka w „b” również poziomo grzbietem do nadawcy wykonuje ruch po łuku do góry nad ramieniem do dłoni lewej ręki;</p>	
WKŁĘŚŁY	
 <p style="text-align: center;">lewa ręka ustawiona poziomo wnętrzem w dół palcami skierowana w prawo nad nią prawa ręka w „b” również poziomo grzbietem do nadawcy wykonuje ruch po łuku w dół nad ramieniem do dłoni lewej ręki;</p>	

FORMA/KSZTAŁT

prawa i lewa ręka w „b” kantami do przodu pionowo wykonują równocześnie ruchy w dół po łukach;

KSERO

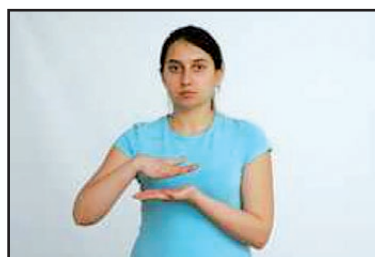
prawa ręka w „a” poziomo wykonuje ruch w dół do „5” nad wnętrzem lewej ręki;

POLIGRAFIA

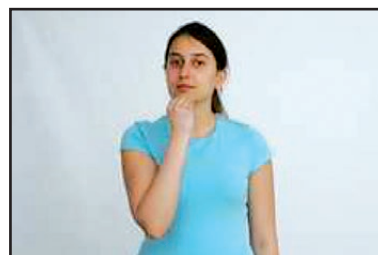
znak wykonujemy tak jak znak „ksero”, tylko dwa razy;

OBRAZ

prawa ręka w „b” otwarte
zwrócona wnętrzem do twarzy
wykonuje ruch w dół do złączenia
się w „e”;

ODWZOROWANIE

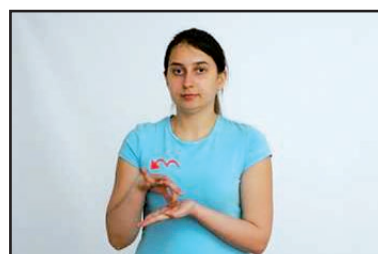
prawa ręka w „5z” grzbietem
do nadawcy wykonuje ruch do tyłu
dotykając trzy razy wnętrza
lewej ręki;

RYSUNEK

prawa w układzie „o” grzbietem
do nadawcy wykonuje ruchy
po poziomych łukach pocierając
wnętrze lewej ręki;

DRUK/DRUKOWAĆ

prawa ręka w „a” poziomo dwa razy dotyka wnętrza lewej ręki tak jak w znaku „druk” istnieje możliwość wykonania tego znaku z równoczesnym ruchem przesuwającym po lewej ręce;

ZADANIE

Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW.

- Kartka papieru jest płaska.
[PAPIER KARTA PŁASKA JEST]

- Kąt może być wypukły lub wklęsły.
[KĄT WYPUKŁY WKŁĘŚŁY MOŻE BYĆ]

- Forma tego obrazu jest ciekawa.
[OBRAZ FORMA (wskazanie) CIEKAWY]

- W szkole jest nowe ksero.
[SZKOŁA (TAM) KSERO NOWE]

- Czy każdy wzór rysunku można wydrukować?
[WZÓR RYSUNEK RÓŻNY DRUKOWAĆ MOŻNA?]

- Poligrafia to interesujący zawód.
[ZAWÓD POLIGRAFIA INTERESOWAĆ]

4.6.6. Test kontrolny

1. Odczytaj znaki migowe zapisane w SW

.....

.....

.....

.....

2. Zapisz podane zdania w SW.

- W domu mam komputer i faks.

- Na stole stoi drukarka a obok jest myszka do komputera.

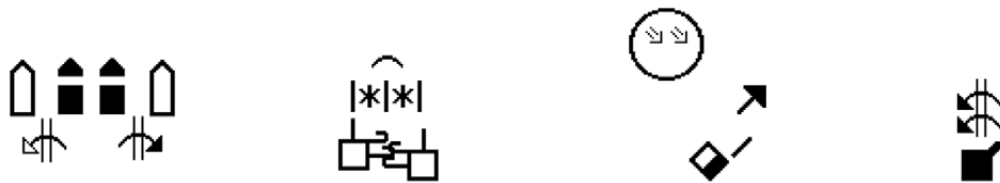
- W Internecie jest dużo różnych informacji.

- Jaki jest adres internetowy twojej szkoły?

- Czy każdy wzór rysunku można wydrukować?

- Poligrafia to interesujący zawód.

3. Odczytaj zdania zapisane w SW i zapisz w języku polskim

4.7. DZIAŁ V

Ekonomia-założenia programowe

Jednostki lekcyjne:5

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Charakterystyka ogólna jednostek lekcyjnych:

Każda jednostka lekcyjna zawiera 10 znaków migowych zapisanych w SignWritingu, opis wykonania znaku oraz fotografię. Zakres słownictwa obejmuje ekonomię i wybrane pojęcia związane z funkcjonowaniem na rynku finansowym oraz obsługą urzędzeń bankowych.

Lektor prezentuje znak w PJM równocześnie zapisując go na tablicy w notacji SW. Może też skorzystać z zapisu w formie elektronicznej lub etykiety ze znakiem. Jednocześnie tłumaczy dokładnie sposób tego zapisu, z uwzględnieniem zasad ortograficznych tzn. układu rąk, rodzaju kontaktu, rodzaju ruchu oraz ekspresji twarzy lub ciała w zależności od rodzaju znaku.

Prowadzone ćwiczenia to między innymi odczytywanie znaku graficznego w izolacji, odczytywanie prostego zdania, pytania lub tekstu, zapis znaku migowego w SW, szukanie znaku graficznego w aplikacjach internetowych w programie SignPuddle, samodzielne tworzenie zapisu znaku w SW Edit, układanie krótkiego dialogu lub krótkiego opowiadania związanego z finansami.

Cele operacyjne:

- zapoznanie ze znakami PJM w poszczególnych jednostkach lekcyjnych
- zapoznanie z nazewnictwem specjalistyczne z zakresu ekonomii
- zapoznanie z charakterystyką kierunku: ekonomia
- zapoznanie z zapisem tych znaków w notacji SW
- zapoznanie z opisem znaku PJM oraz prezentacja znaku na fotografii
- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW danej jednostki lekcyjnej
- zapoznanie z aplikacjami w programie SignPuddle i SW Edit

- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności przekazu znaków w PJM
- kształtowanie umiejętności pisania prostych pytań i odpowiedzi
- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem znaków PJM
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW w krótkich testach i dialogach
- doskonalenie umiejętności użycia znaku PJM w różnych wersjach
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- wzbogacanie słownictwa z dziedziny ekonomia, przedsiębiorczość
- wzbogacanie słownictwa z różnych regionów Polski (różne środowiska Głuchych)
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

4.7.1. Temat: PIENIĄDZ

PIENIĄDZE	
 <p>prawa ręka wykonuje ruch pocierania palcami ustawiona wnętrzem do góry;</p>	

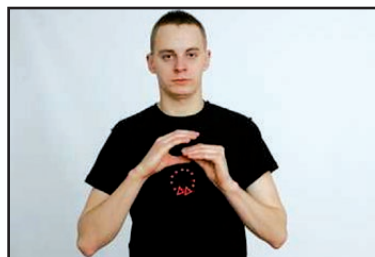
ZŁOTY	
 <p>prawa w układzie „1” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch w dół kreśląc literkę „z”;</p>	

GROSZ	
 <p>prawa ręka w „z” wnętrzem do nadawcy wykonuje ruch w dół muskając palcem podbródek;</p>	

EURO

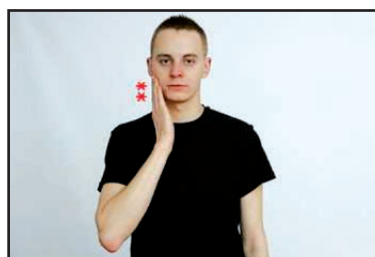
prawa ręka w „e” ustawiona między palcami lewej ręki ustawionej w „c” z wyprostowanymi palcami taki układ wykonuje ruch okrężny;

WALUTA

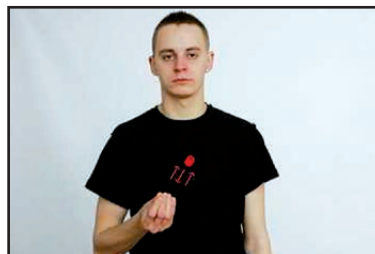
prawa ręka w „b” dotyka dwa razy wnętrzem dłoni prawego policzka;

PŁACIĆ

znak „płacić” miga się tak samo, jak znak „pieniądze”

WYPŁACIĆ

prawa ręka w „5z” przesuwa się po wnętrzu lewej do przodu z równoczesnym zamknięciem dłoni w układ „e”;

WPLĄCIĆ

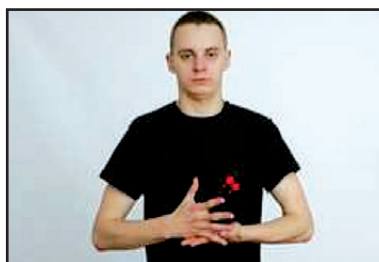
prawa ręka w „5z” przesuwa się do wnętrza lewej z równoczesnym zamknięciem dłoni w układ „e”;

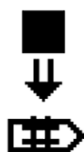
ZARABIAĆ

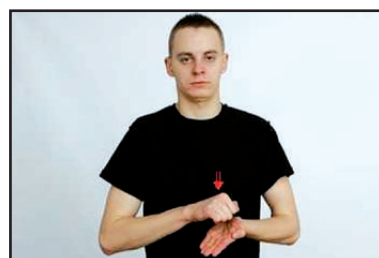
prawa w „5z” dwa razy wykonuje ruch do tyłu ocierając się o wnętrze lewej ręki i przechodzi w układ „a”;

GOTÓWKA

prawa ręka w „a” grzbietem do nadawcy wykonuje ruch w dół uderzając we wnętrze lewej ręki;

ZADANIE

Podane zdania przetłumacz na PJM i zapisz w SW

– Ile masz pieniędzy?

– Ja mam 5 zł i 3 grosze.

– Czy można zapłacić w euro?

– Jaka waluta jest w Hiszpanii?

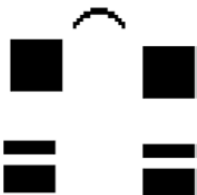

– Wpłacę gotówkę.

- Czy ja mogę wypłacić pieniądze?

- Brat mojej mamy dobrze zarabia.

4.7.2. Temat: BANK

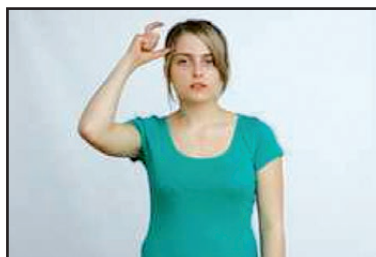
EKONOMIA	
	
<p>prawa i lewa ręka wykonują równocześnie takie ruchy jak przy znaku „pieniądze”;</p>	

BANK	
	
<p>prawa i lewa ręka w "a" pionowo grzbietami do nadawcy wykonują ruch w przegubach do pozycji poziomej;</p>	

BANK CENTRALNY

najpierw wykonujemy znak migowy „bank” następnie „główny”;

KONTO

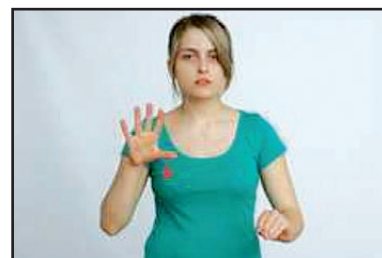
prawa ręka w układzie „c”
z wyprostowanymi palcami
wykonuje ruch do przodu ocierając
się o wnętrze lewej ustawionej
kantem w dół palcami do przodu;

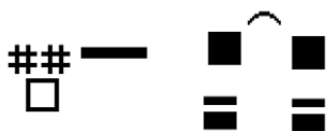
BUDŻET

prawa i lewa ręka na przemian wykonują ruch w dół i do góry od pozycji „5” do „e” ustawione grzbietami do nadawcy;

KREDYT

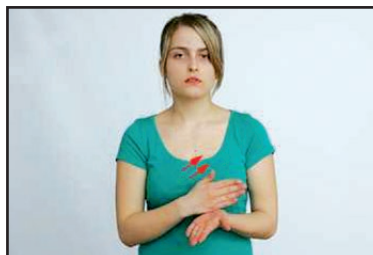
najpierw wykonujemy znak migowy „pożyczać” następnie „bank”;

RATA

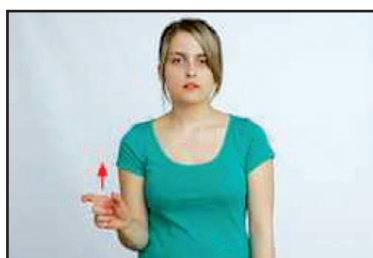
prawa ręka w „b” poziomo kantem
dwa razy przesuwa się po wnętrzu
lewej ręki;

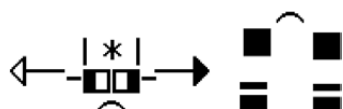
BANKOMAT

najpierw wykonujemy znak „bank”
następnie prawa ręka w układzie
„c” grzbietem do nadawcy poziomo
wykonuje krótki ruch do przodu;

KARTA KREDYTOWA

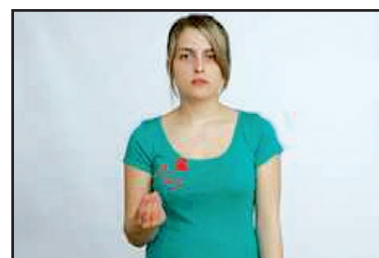
najpierw wykonujemy znak migowy „kartka” następnie „bank”;

KARTA PŁATNICZA

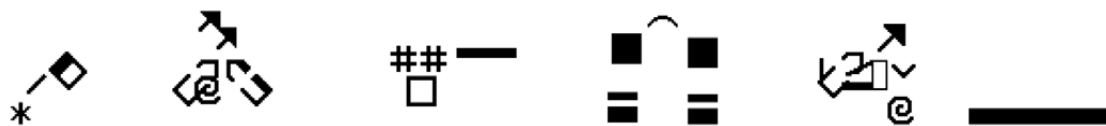

najpierw wykonujemy znak migowy „kartka” następnie „pieniądze”;

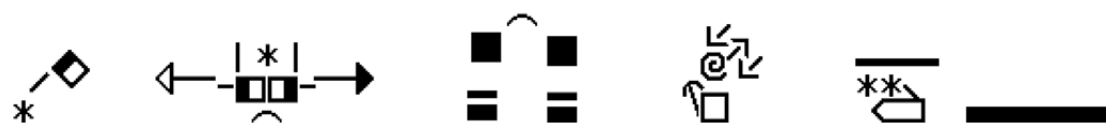

ZADANIE

Podane zdania przetłumacz i zapisz w języku polskim (zdania zapisane w SW).

(Ja spłacam raty kredytu w banku.)
[JA RATA KREDYT BANK PŁACIĆ]

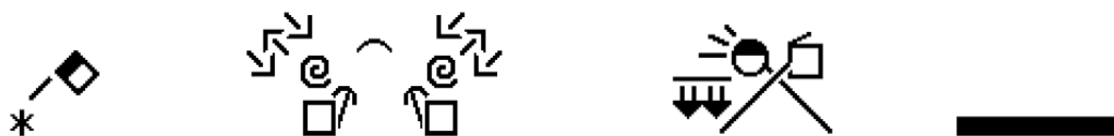
(Mam kartę kredytową i kartę płatniczą.)
[JA KARTA KREDYT PŁATNICZA MIEĆ]

(Moja mama pracuje w banku centralnym.)
[MAMA MÓJ BANK CENTRUM PRACA]

(czy masz konto w banku?)
[TY KONTO BANK MIEĆ?]

(Studiuję ekonomię.)
[JA EKONOMIA STUDIOWAĆ]

(Jaki masz budżet domowy?)
[TY BUDŻET DOM JAK WYGLĄDAĆ?]

(Gdzie jest bankomat?)
[BANKOMAT GDZIE?]

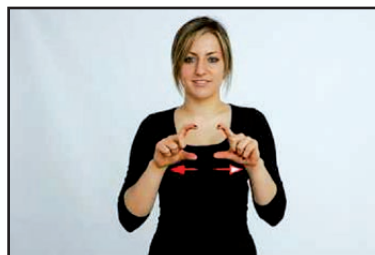
4.7.3. Temat: HANDEL

KUPIĆ	
 <p>prawa ręka w układzie „e” wnętrzem do nadawcy dwa razy dotyka wnętrza lewej ręki ułożonej poziomo;</p>	
SPRZEDAĆ	
 <p>prawa i lewa ręka z wydłużonym kciukiem kantami w dół od dotknięcia palcami wskazującymi wykonują równocześnie dwa ruchy po łukach do przodu;</p>	
JAKOŚĆ	
 <p>najpierw wykonujemy znak „jak” następnie znak migowy „pieniądze”;</p>	

PAWILON

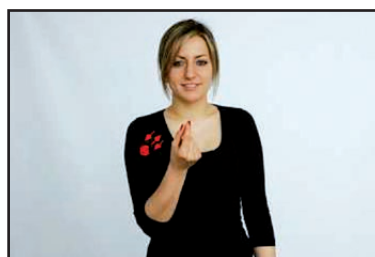
prawa i lewa ręka w układzie „c”
grzbietami do nadawcy wykonują
równocześnie ruchy poziome
na boki;

CENA

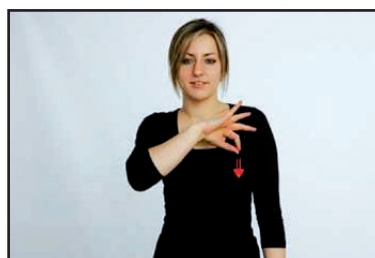
prawa ręka w układzie „p” wykonuje
ruch pocierania palca wskazującego
o kciuka;

ZYSK

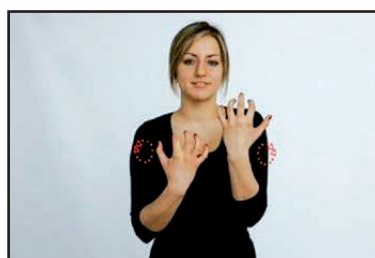
prawa ręka w układzie „o” palcami
skierowana w dół dotyka i przesuwa
się w dół po lewej stronie klatki
piersiowej;

POPYT

prawa i lewa ręka w układzie „5z”
wnętrzami do nadawcy pionowo
wykonują naprzemienne ruchy
po okręgach pionowych do tyłu;

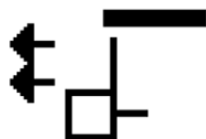
PODAŻ

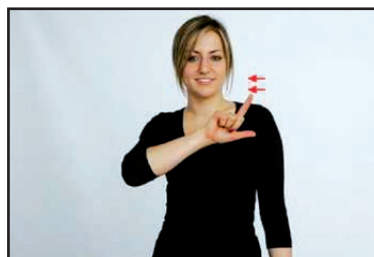
prawa i lewa ręka w układzie „b”
poziomo lewa ustawiona wewnątrz
do nadawcy i palcami skierowana
w prawo, a prawa ręka grzbietem
do nadawcy palcami skierowana
w lewo wykonują równoczesny
ruch w lewo;

LEASING

prawa ręka w układzie „l” wewnątrz
do nadawcy wykonuje dwa ruchy
w lewo po lewej stronie klatki
piersiowej;

OSZCZĘDNOŚCI

prawa i lewa ręka w układzie
„o” kantami w dół wykonują
naprzemienne ruchy po okręgach
poziomych do wewnątrz;

ZADANIE

Podany dialog przełóż na PJM i zamigaj w parach.

A: Kupiłem nowy samochód.

B: Jaka była jego cena?

A: Duża, ale wziąłem go w leasing

B: Długo na niego oszczędzałeś?

A: Nie, ale myślę, że na nim zyskam jak go sprzedam za dwa lata.

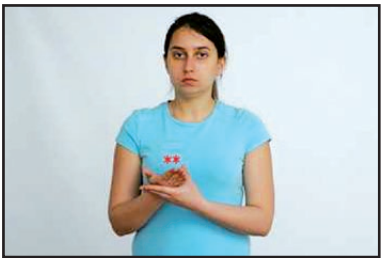

B: Gdzie kupiłeś ten samochód?

A: W salonie(pawilonie) samochodowym tam mają tylko auta dobrej jakości.

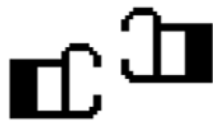
B: Czy był popyt na tą markę?

A: O! Tak

4.7.4. Temat: OPERACJE BANKOWE

CEL/TERMIN	
 <p>prawa ręka w układzie „z” skierowana ukośnie, palcem wskazującym w dół wykonuje ruch i dotyka wnętrza lewej ręki w układzie „b” wnętrzem do nadawcy;</p>	
FIRMA	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „b” wnętrzami do nadawcy prawa wykonuje dwa razy krótki ruch wsuwając się i dotykając wnętrza lewej ręki;</p>	
INSTYTUCJA	
 <p>prawa rękaw układzie „u” pionowo grzbietem do nadawcy dotyka czoła po prawej stronie i wykonuje ruch w dół do dotknięcia klatki piersiowej u góry po prawej stronie;</p>	

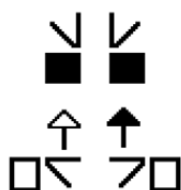
PARAGRAF

znak statyczny ,prawa i lewa ręka w układzie „c” kantami do przodu blisko siebie prawa wyżej lewa niżej;

ZWROT

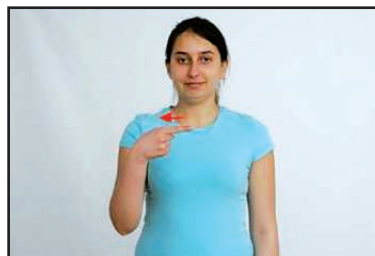
prawa i lewa ręka w układzie „u” kantami w dół a wnętrzem do nadawcy wykonują równocześnie ruch w przegubach do przodu odwracając się grzbietami do nadawcy;

DEBET

prawa ręka w „z” kantem w dół wnętrzem do nadawcy wykonuje ruch poziomy w prawo;

PRZELEW

prawa i lewa ręka w układzie „a”
wnętrzami do nadawcy wykonują
ruch odwrócenia i krzyżują się
w przegubach tak, że prawa
i lewa są ustawione grzbietami
do nadawcy;

PREZES

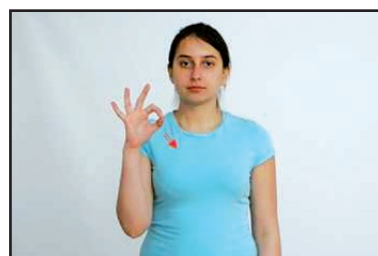
prawa i lewa ręka w układzie „5z”
grzbietami do nadawcy poziomo
wykonują równocześnie krótki ruch
w dół;

LOKATA

prawa ręka w „o” kantem do przodu
wykonuje ruch w dół w lewo;

PIN	
 literujemy „P”, „I”, „N”;	

ZADANIE

Przetłumacz opowiadanie na PJM i zapisz w SW

Tomek pracuje w dużej firmie jest prezesem. Pewnego dnia kupował komputery w instytucji, która była do likwidacji. Zapłacił przelewem, ale okazało się, że wg paragrafu umowy nie może tak zrobić. Instytucja musiała mu zwrócić pieniądze w terminie do dwóch tygodni. Tomek wziął pieniądze z lokaty i zapłacił gotówką, ale zrobił debet na swoim koncie. Teraz musi czekać na przelew ze zwrotu.

[TOMEK PREZES FIRMA DUŻA PRACA JEST]

[ON KOMPUTER INSTYTUCJA KUPIĆ] [FIRMA LIKWIDACJA JEST]

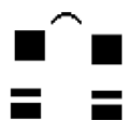
[ON PRZELW PŁACIĆ, ALE UMOWA PARAGRAF NIE WOLNO ROBIĆ]

[INSTYTUCJA PIENIĄDZE ZWROT ON TERMIN DWA TYDZIEŃ MIEĆ]

[ON PIENIĄDZ LOKATA WZIĄĆ ON GOTÓWKA PŁACIĆ TAM ALE
KONTO JEGO DEBET]

4.7.5. Test kontrolny

1. Odczytaj znaki migowe zapisane w SW, zapisz w języku polskim

2. Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW.

1. W salonie(pawilonie) samochodowym tam mają tylko auta dobrej jakości.

2. Moja mama pracuje w banku centralnym.

3. Moja koleżanka studiuje ekonomię.

4. Chciałem wziąć kredyt w banku.

5. Gdzie można kupić walutę?

6. Ile kosztuje 1 euro?

7. Tata zgubił kartę kredytową.

8. Mama prowadzi budżet domowy.

9. Przez dwa lata będę spłacać raty.

10. Proszę o zwrot gotówki.

3. Ułóż krótki dialog i zapisz go w SW

(przykładowy dialog)

A: Gdzie pracujesz?

B: Ja pracuję w banku.

A: Jaki to jest bank?

B: To jest bank centralny.

A: Czy przychodzi tam dużo klientów?

B: Tak, są to właściciele dużych firm i zakładów pracy.

4.8. DZIAŁ VI

Urzędy publiczne-założenia programowe

Jednostki lekcyjne:4

Czas trwania jednej jednostki lekcyjnej: 45 minut

Charakterystyka ogólna jednostek lekcyjnych:

Każda jednostka lekcyjna zawiera 10 znaków migowych zapisanych w SignWritingu, zawiera opis wykonania, a także fotografię znaku. Słownictwo dotyczy korzystania z urzędów publicznych, spraw w nich załatwianych, dokumentów, form pism urzędowych oraz czynności związanych ze sprawami urzędowymi.

Lektor prezentuje znak w PJM równocześnie zapisując go na tablicy w notacji SW. Może też wykorzystać zapis w formie elektronicznej lub etykietkę ze znakiem. Jednocześnie tłumaczy sposób zapisu z uwzględnieniem zasad ortograficznych tzn. układu rąk, rodzaju kontaktu, rodzaju ruchu oraz ekspresji twarzy lub ciała w zależności od rodzaju znaku.

Prowadzone ćwiczenia to między innymi odczytywanie znaku graficznego w izolacji, odczytywanie prostego zdania, pytania lub tekstu, zapis znaku migowego w SW, szukanie znaku graficznego w aplikacjach internetowych w programie SignPuddle, samodzielne tworzenie zapisu znaku w programie SW Edit, układanie krótkiego dialogu lub krótkiego opowiadania związanego z załatwianiem spraw w urzędach publicznych.

Cele operacyjne:

- zapoznanie ze znakami PJM w poszczególnych jednostkach lekcyjnych
- zapoznanie z nazewnictwem specjalistyczne z zakresu urzędów publicznych
- zapoznanie z charakterystyką załatwianych spraw urzędowych
- zapoznanie z zapisem tych znaków w notacji SW

- zapoznanie z opisem znaku PJM oraz prezentacja znaku na fotografii
- zapoznanie z zasadami ortograficznymi dotyczącymi znaków SW danej jednostki lekcyjnej
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SignPuddle
- zapoznanie z aplikacjami internetowymi w programie SW Edit
- opanowanie przez słuchaczy zasad reguł ortograficznych zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchaczy odczytywania znaków w zapisie SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności zapisu znaków w SW
- opanowanie przez słuchacza umiejętności przekazu znaków w PJM
- kształtowanie umiejętności pisania prostych pytań i odpowiedzi
- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem znaków PJM
- kształtowanie umiejętności odczytywania znaków SW w krótkich testach i dialogach
- doskonalenie umiejętności użycia znaku PJM w różnych wersjach
- doskonalenie umiejętności użycia różnego rodzaju form zapisu SW (układy rąk, kontakt, ekspresja, ruch, przestrzeń)
- doskonalenie zasad ortograficznych SW
- wzbogacanie słownictwa z zakresu załatwiania spraw urzędowych
- wzbogacanie słownictwa z różnych regionów Polski (różne środowiska Głuchych)
- rozwijanie sprawności w zakresie podstawowych zasad gramatyki PJM w zapisie SW

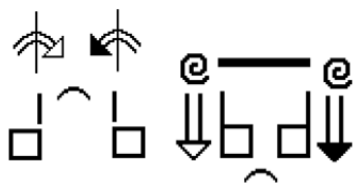
4.8.1. Temat: DOKUMENTY

ORYGINAŁ	
 <p>prawa i lewa ręka w „z” grzbietami do nadawcy wykonują ruch do przodu ocierając się o policzki;</p>	

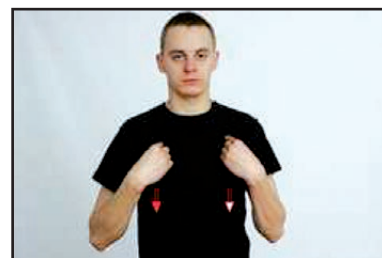
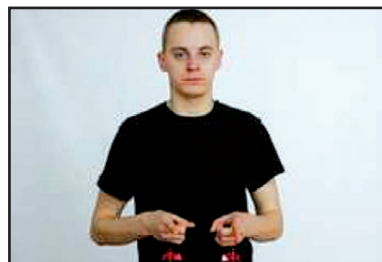
DOKUMENT	
 <p>prawa ręka w układzie „1” kantem w dół wykonuje dwukrotny ruch w górę ocierając się o lewą rękę „a” blisko nadgarstka od dołu;</p>	

UBEZPIECZENIE	
 <p>prawa ręka w układzie „b” kantem dotyka dwa razy klatkę piersiową po prawej stronie u góry;</p>	

DOWÓD OSOBISTY

znak dwuelementowy najpierw prawa i lewa ręka w układzie „z” wewnątrzami do nadawcy poziomo wykonują ruch w nadgarstkach do wewnątrz następnie wykonujemy znak migowy „osoba”;

PASZPORT

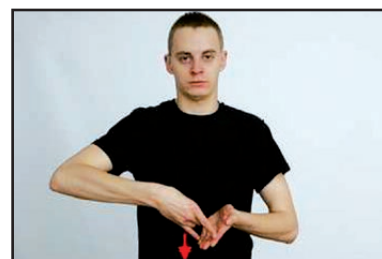
prawa ręka w układzie „a” kantem dwa razy dotyka wnętrza lewej ręki;

LEGITYMACJA

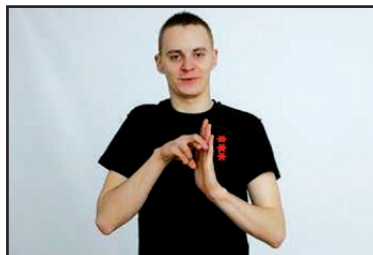
prawa ręka w układzie „y” grzbietem do nadawcy poziomo wykonuje ruch lekko w górę ocierając się o wnętrze lewej ręki;

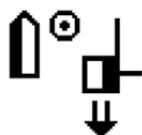
REGULAMIN

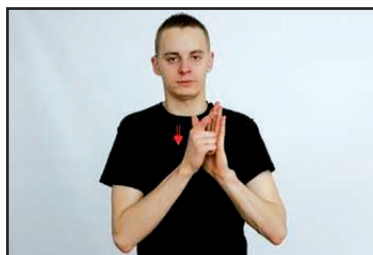
prawa ręka w układzie „r” grzbietem do nadawcy poziomo dotyka trzy razy wnętrza lewej ręki ustawionej w „b” kantem do przodu;

LISTA

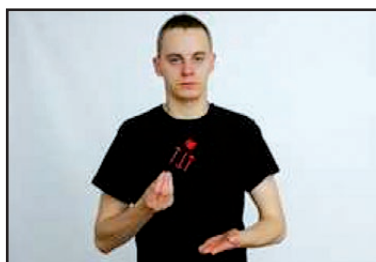
prawa ręka w „l” kantem do przodu wykonuje ruch w dół ocierając się o wnętrze lewej ustawionej w „b” kantem do przodu;

ZASŁĘK

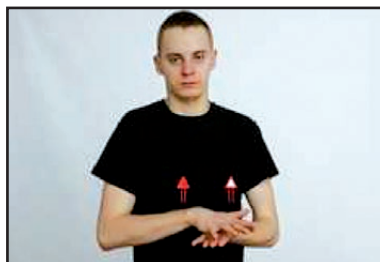
najpierw wykonujemy znak migowy „pieniądze” następnie prawa w „e” uderza we wnętrze lewej ręki;

REHABILITACJA

prawa i lewa ręka w „5” prawa
na lewej następnie wykonując
ruch do góry odwracają się tak,
że lewa ręka jest na prawej;

ZADANIE

Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW

- Potrzebne są oryginalne dokumenty.

- Proszę pokazać dowód osobisty i ubezpieczenie.

- Mój paszport jest już nie ważny.

- Każdy uczeń ma legitymację szkolną.

- Czy znasz regulamin internatu?

- Proszę podpisać listę obecności.

- Codziennie chodzę na rehabilitację.

- Czy ty otrzymujesz zasiłek dla bezrobotnych?

4.8.2. Temat: PISMA

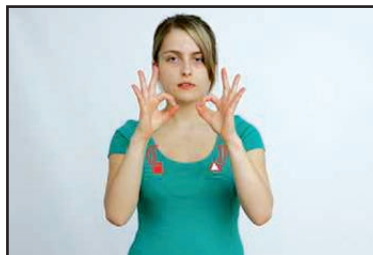
PODANIE	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „b” wnętrzami do nadawcy poziomo, prawa wykonuje ruch po łuku do przodu dotykając wnętrza lewej ręki;</p>	

WNIOSEK	
 <p>prawa i lewa ręka w układzie „b” wnętrzami do nadawcy poziomo, prawa wykonuje ruch po łuku do przodu wsuwając się i dotykając wnętrza lewej ręki;</p>	

ŚWIADECTWO/CERTYFIKAT

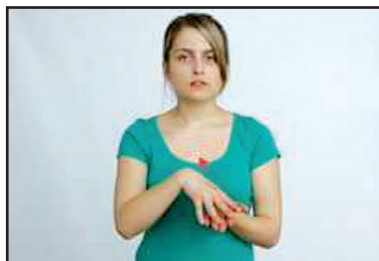
prawa i lewa ręka w „o” kantami do przodu wykonują ruch w dół zakreślając w powietrzu kształt kartki;

ODPIS

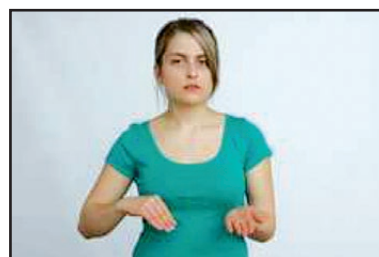
prawa w układzie „5” grzbietem do nadawcy dotyka wnętrza lewej ręki następnie wykonuje ruch do góry przechodząc w układ „e”;

KOPIA

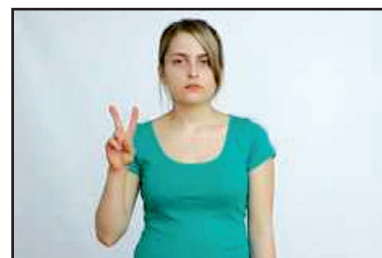
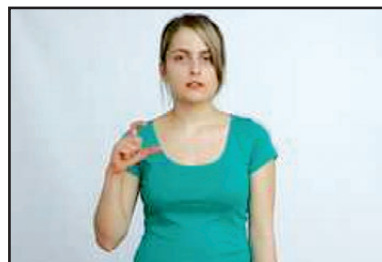
prawa ręka w „5” dotyka wnętrza lewej ręki i wykonuje ruch w prawo przechodząc w układ „e”;

CV

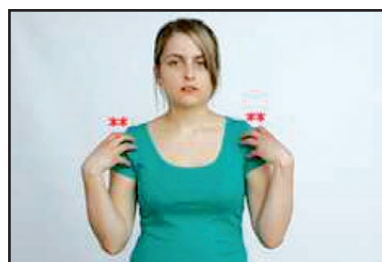
przekazujemy alfabetem palcowy „C” i „V”;

ŻYCIORYS

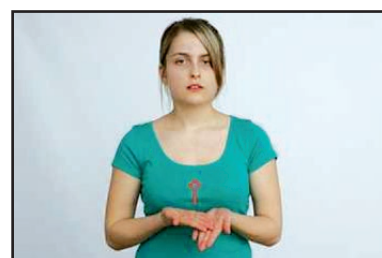
znak dwuelementowy najpierw wykonujemy znak migowy „życie” następnie znak migowy „pisać”;

OFERTA/PROPOZYCJA

prawa i lewa ręka w układzie „b” wewnątrzami do nadawcy poziomo prawa na lewej całej układ wykonuje ruch do przodu;

RENTA	
 <p>prawa ręka w układzie „3” ze złączonymi palcami skierowanymi w dół dotyka klatki piersiowej po lewej stronie wykonuje dwa ruchy w dół ocierając się o nią;</p>	

EMERYTURA	
 <p>prawa ręka w układzie „5” grzbietem do nadawcy opiera się o przegub lewej ręki w układzie „a” grzbietem do nadawcy zgiętej w łokciu, prawa wykonuje ruch w przegubie w prawo w lewo;</p>	

ZADANIE

Podany dialog przełoż na PJM i zamigaj w parach.

- A: Dostałem ofertę pracy w firmie.
B: Musisz złożyć dokumenty?
A: Tak, odpis świadectwo szkolnego, CV i życiorys.
B: A, podanie?
A: Podanie i kopię świadectwa pracy też.
B: A co z rentą?
A: Muszę złożyć wniosek o zawieszenie renty.
B: Kiedy zaczynasz nową pracę?
A: Jak tylko złożę wszystkie dokumenty.

4.8.3. Temat: DECYZJE

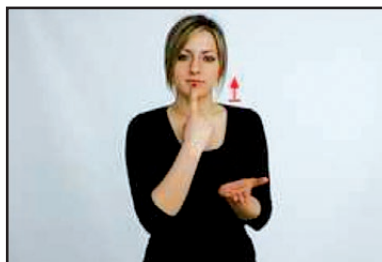
UMOWA	
 <p>prawa i lewa ręką w układzie „b” poziomo, prawa dotyka grzbietu lewej ręki;</p>	

PRZYJĘCIE	
 <p>w pierwszym etapie prawa i lewa w „5” poziomo wykonują równoczesny ruch do dotknięcia z klatką piersiową przechodząc w układ „e”;</p>	

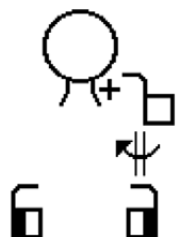
ODMOWA

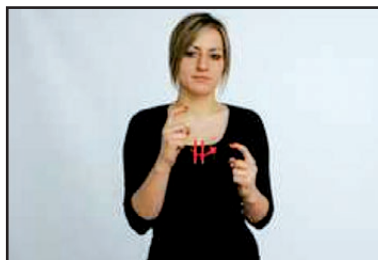
najpierw wykonujemy znak migowy „powiedzieć” następnie prawa w układzie „b” końcami palców skierowanymi w dół wykonuje ruch do przodu cierając się o wnętrze lewej ręki;

ODWOŁANIE

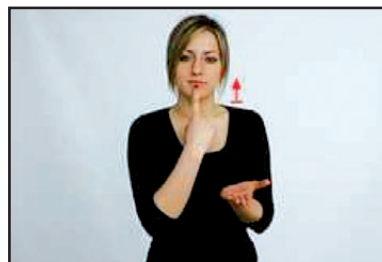
prawa i lewa ręka w układzie „x” kantami do przodu ustawione na wysokości szyi następnie prawa wykonuje ruch odwrócenia się wnętrzem do nadawcy dotykając brody;

WYPOWIEDZENIE

znak dwuelementowy najpierw wykonujemy znak migowy „powiedzieć”, następnie prawa i lewa w układzie „b” poziomo prawa grzbietem do nadawcy wykonuje ruch do przodu przesuając się po wnętrzu lewej ręki;

ROZWIĄZANIE

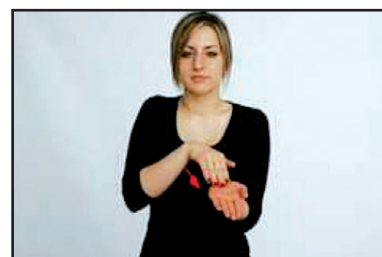
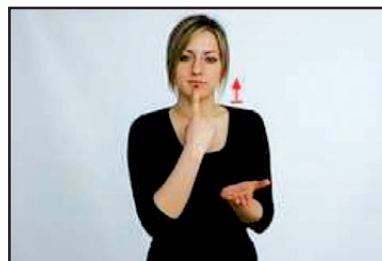
prawa i lewa ręka w układzie „aw” wykonują równocześnie ruch naprzemienny okrężny do tyłu i rozchodzą się na boki;

ZWOLNIENIE

prawa i lewa ręka w układzie „a” kantami w dół skrzyżowane w przegubach rozchodzą się na boki;

PODPIS

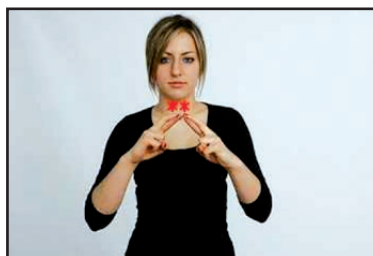
Prawa ręka w „e” wykonuje ruch po łukach dotykając wnętrza lewej ręki;

POROZUMIENIE

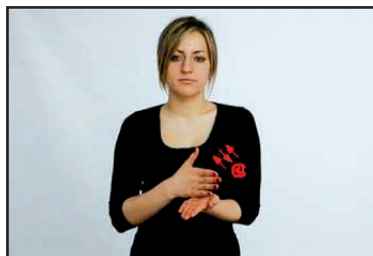
prawa i lewa ręka w układzie „r” kantami do przodu dotykają się dwa razy końcami palców;

ULGA

prawa i lewa ręka w układzie „b”,
prawa kantem wykonuje ruchy do przodu i do tyłu, przesuając się po wnętrzu lewej ręki;

ZADANIE

Podane zdania napisz w języku polskim.

– [JA PRACA PRZYJĄĆ JESTEM]

(Ja jestem przyjęty do pracy.)

- **[OSOBY GŁUCHE ULGA MAJĄ]**

.....
(Głusi mają ulgi.)

- **[TOMEK PRACA WYPOWIEDZIEĆ OTRZYMAŁ]**

.....
(Tomek otrzymał wypowiedzenie z pracy.)

- **[SZEFEK MÓJ UMOWA MÓJ ROZWIĄZAĆ]**

.....
(Szef rozwiązał ze mną umowę.)

- **[JA ZWOLNIENIE MÓJ ODWOŁAĆ]**

.....
(Odwołam się od tego zwolnienia.)

- **[UMOWA POROZUMIEĆ PODPISAC BĘDZIE]**

.....
(Umowa będzie podpisana za porozumieniem.)

- **[JA DECYZJA ZASIŁEK ODMOWA OTRZYMAĆ]**

.....
(Dostałem odmowną decyzję w sprawie zasiłku.)

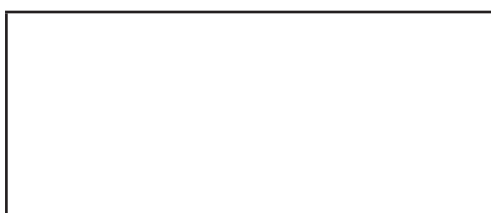
4.8.4. Test kontrolny

1. Zapisz podane słowa w notacji SW

– Świade^ostwo

– Dokument

– Zasilek

2. Odczytaj znaki migowe zapisane w SW

3. Podane zdania przełoż na PJM i zapisz w SW

1. Proszę przynieść podanie i odpis świadectwa szkolnego.

2. Czy ty otrzymujesz zasiłek?

3. Moja mama od dwóch lat jest na rencie.

4. Tu jest lista osób na turnus rehabilitacyjny?

5. Każdy uczeń ma legitymację szkolną.

6. O paszport trzeba wypełnić wniosek.

7. Tata otrzymał wypowiedzenie z pracy.

8. Jakie ulgi mają osoby Głuche?

9. Jutro podpisuję umowę o pracę.

10. Proszę napisać życiorys.

5. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości

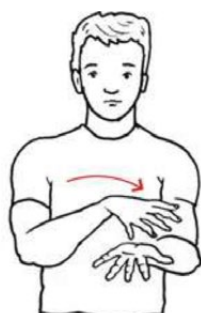
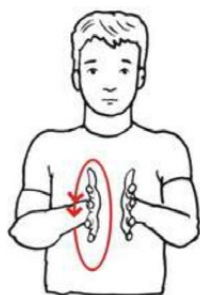
5.1. Powtórka znaków migowych

Celem lekcji jest powtórzenie i utrwalenie znaków migowych ze wszystkich lekcji, umiejętności zapisu tych znaków w notacji SignWriting, umiejętności odczytania zapisu znaków w SW, umiejętności przekładu zdań, dialogów i tekstów na PJM. Lektor powtarza znaki migowe w izolacji demonstrując je w PJM oraz przypominając zapis w SW.

Uczniowie wykonują zadania utrwalające znajomość znaków PJM i ich zapisu w SW.

Zadania powtórkowe:

1. Odczytaj znak migowy i zapisz go w języki polskim i w SW

2. Odczytaj znaki migowe w zapisie SW

3. Połącz rysunki znaków migowych z odpowiednim ich zapisem w SW.

4. Przełoż podane zdania na PJM i zapisz je w SW.

- Chemia to bardzo trudny przedmiot.

- Na lekcjach fizyki trzeba uważać.

- Ile znasz języków?

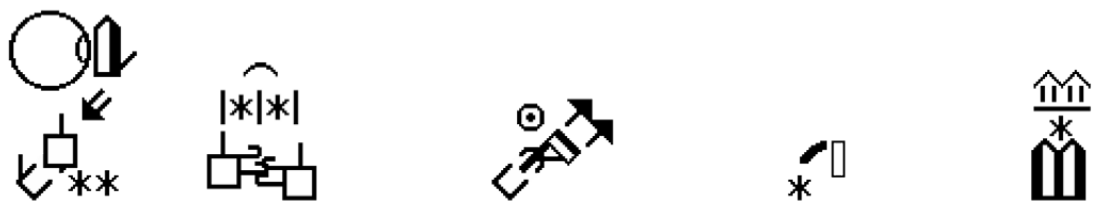
- Ja znam trzy języki: niemiecki, arabski, migowy

- O której godzinie przychodzi pani bibliotekarka?

- Chcę pracować jako opiekun do dzieci.

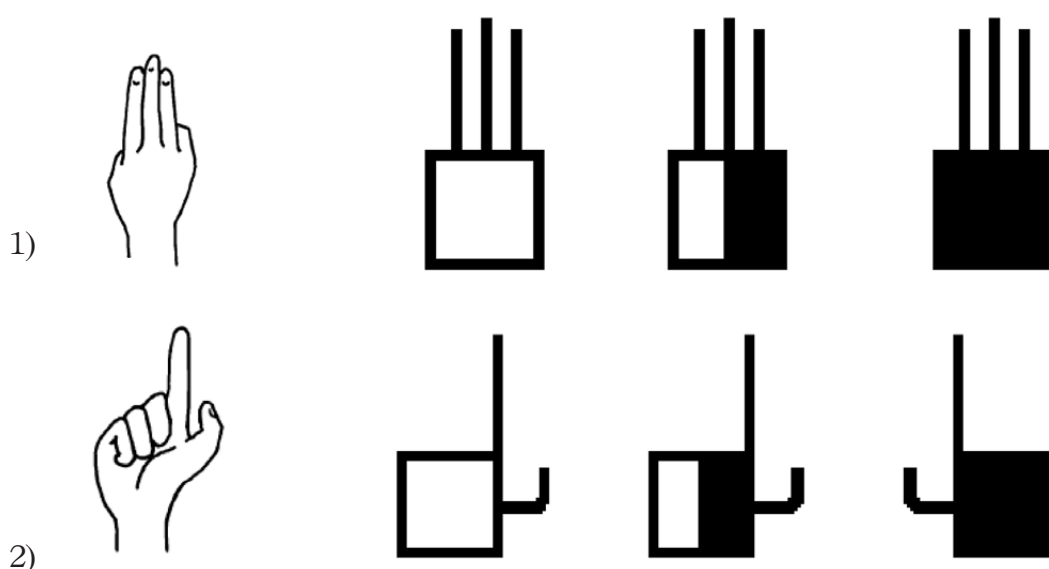
5. Odczytaj zdania zapisane w SW.

5.1. Test końcowy sprawdzający wiadomości z całości materiału nauczania

Poniższy test ma na celu sprawdzenie umiejętności słuchaczy posługiwania się zapisem znaków migowych w notacji SignWriting oraz sprawdzenie znajomości znaków migowych związanych z przedmiotami zawodowymi.

1. Zaznacz odpowiedni znak graficzny.

2. Zaznacz odpowiedni symbol kontaktu i ruchu w podanych zapisach.

mój 	słyszący
imię 	niedźwiedź

3. Zapisz w notacji SW swoje imię i nazwisko.

Imię

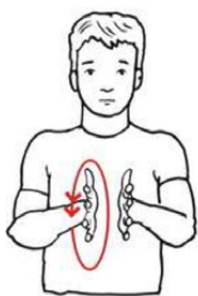
Nazwisko

4. Odczytaj znaki migowe i zapisz je w notacji SW i w języku polskim.

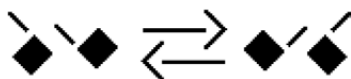

.....

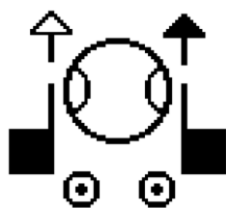

.....

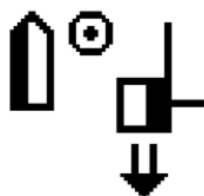
5. Podane zapisy znaków w SW napisz w języku polskim.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Podane zdania przełóż na PJM i zapisz w SW.

- W maju piszemy maturę z języka polskiego i matematyki.

- Gospodarstwo mojego ojca jest bardzo duże.

- Informatyk potrzebuje do swojej pracy komputer i laptop.

- Jakiego zawodu można się uczyć w szkole dla Głuchych?

- Moja mama pracuje w banku centralnym.

- Czy każdy znak migowy można zapisać w SignWritingu?

6. Słowniczek

A

adres internetowy
aktor
alarm
alkohol
allegro
aparat analogowy
aparat cyfrowy
aparat fotograficzny
architekt

B

bank
bank centralny
bankomat
bankowiec
bar
benzyna
bibliotekarka
biologia
blacha
blacharz samochodowy
brygadzista
budowlaniec
budżet
bułka

C

camfrog
cena
chemia

chleb
ciasto/ciastko
coca cola
cukier
cukiernik
CV
cytryna
czajnik
czytać

D

debet
dekoracja
długopis
doba
dokument
dowód osobisty
dramat
drink
drogi
druk/drukować
drukarka
drukarz
drzewo
dusić
działalność gospodarcza

E

ekonomia
elektronik

elektryka/prąd	I	
element		impreza
e-mail		indywidualny
emerytura		informacja
euro		informatyk
F		instytucja
facebook		Internet
faks	J	
film		jabłko
firma		jakość
fizyka		jechać
forma/kształt		jeść/jedzenie/potrawa
fotograf		język angielski
fotografia		język arabski
frytki		język francuski
fryzjer		język grecki
G		język hiszpański
garnek		język japoński
geografia		język migowy
GG		język niemiecki
głodny		język polski
gospodarstwo		język rosyjski
gotować	K	język włoski
gotówka		
grafika		kaletnik
gramatyka		kanapka
grosz		kapusta
grupowy		karta kredytowa
H		karta płatnicza
handlowiec		kawa
herbata		KFC
historia		kieliszek
		kierowca
		klasówka/egzamin
		klient/osoba

	M	
klucz		marchewka
kolacja		masło
kolejka		maszyna
komputer		matematyka
komunikacja międzyludzka		materiał
koniak		matryca
konstrukcja		matura /dyplom
kontakt		mąka
konto		McDonald's
kopia		mechanik
kosmetyczka		menu/jadłospis
krawiec		metal
kredyt		Międzynarodowy Język Migowy
kreślarz		mięso
krzesło		mistrz
ksero		mleko
książka		możliwość
kubek		myszka komputerowa
kucharz		
kupić		
kwifikacje	N	
		napiwek/ TIP
L		napój
lampa		naprawa
laptop		narzędzie
laryngolog		nauczyciel
leasing		nauka/uczyć się
legitymacja		nawigacja/GPS
lekarz		negatyw
likier		nie rozumieć
lista		niebezpieczny
literatura		notacja/zapisać
lokata		nóż
	O	
Ł		obiad
łączyć		obowiązek
łyżka		

obraz	piwo
obróbka/robić	pizzeria/pizza
ochrona	PJM
odmowa	płacić
odpis	płaski
odwołanie	płyta CD
odwzorowanie	płyta DVD
oferta/propozycja	podanie
ogórek	podawać
ogrodnik	подаж
olej silnikowy	podpis
olej/oliwa	poezja
ołówek	polewać
Onsi	policjant
oovoo	poligrafia
opiekun dzieci	pomidor
opowiadanie	popyt
oryginał	porozumienie
oszczędności	powieść
owoce	pracownik biurowy
P	pragnienie
paliwo	prezes
paragraf	program
paszport	projektant
patelnia	proza
pawilon	przekład
pedagog	przelew
pendrive/USB	przemysł
pić	przewodnik
piec/pieczeń	przybory kreślarskie
piekarz	przyjęcie
pielęgniarka	przyprawy/dodatki
pieniądze	pub
PIN	R
pisać	rata
pisarz	referat

regulamin	symbol
rehabilitacja	szkie
religia	szklanka
renta	sztuczny
restauracja	szybko
reżyser	
ropa	Ś
rozumieć	ślusarz
rozwiązanie	śniadanie
rozwój	świadectwo/ certyfikat
rysunek	światło
rzutnik/projektor	
S	T
sałata	talerz
samochód	tani
sekretarka	telefon
ser	telefon komórkowy
sędzia	termin
SignWriting	termin/ cel
silnik	tkacz
SJM	tłumaczyć
sklep	tort
Skype	tragedia
słowo	tworzywo
smak/smaczny	
smalec	U
smażyć	ubezpieczenie
sms	uczeń
sól	ulga
sprzedać	umowa
sprzedawca	usuwać/likwidować
stan techniczny	
stanowisko	W
stołówka	waluta
stół	warsztat
strona internetowa	warzywa

wędlina	zamówienie
wychowanie fizyczne (wf)	zapiékanka
widelec	zapisać
wiersz	zarabiać
wino	zasada
wklęsty	zasiłek
włączacz	zdanie
wniosek	zdjęcie
woda	zdolny
wolno	zepsuty
wódka	zespół
wpłacić	zeszyt
WWW/portal	ziemniaki
wychowawca	złoty
wykonać	zmiana
wyłączać	znak
wypłacić	zupa
wypowiedzenie	zwolnienie
wypracowanie	zwrot
wypukły	zysk
wyraz	
wzór	Ż

Y

youtube

żelazo
życiorys
żywność

Z

zabezpieczenie
założyć
zamek do drzwi

7. Bibliografia

- Bielak M., Cygler P., Rosik P., Tomaszewska E.** 2008, 2009, 2010. *Język i my – lekcje PJM*. [w:] Świat Ciszy 12/2008, 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9/2009, 1, 2/2010,
- Bielak M., Rosik P., Tomaszewski P.**, 2009. *Podręcznik do nauki PJM dla nauczycieli pracujących z młodzieżą głuchą i zajmującą się kształceniem zawodowym*. ZGPZG Warszawa.
- Bielak M., Rosik P., Tomaszewski P.**, 2009. *Podstawy Polskiego Języka Migowego. Podręcznik do nauki PJM dla lektorów (Basics of Polish Sign Language. Teacher's curriculum guide)*. ZGPZG Warszawa.
- Chronowska M., Gabowska-Orządała M., Józefiak J., Mazurek E., Podgórní K.** 2011. *Pismo migowe. Podręcznik do nauki SignWritingu*. Centrum Zespołów Analityczno–Strategicznych Sp. z o.o., Nowy Sącz.
- Długołęcka L.** 2004. *SignWriting - pismo migowe, które zachwyca głuchych na całym świecie*. Świat Ciszy 9/2004: 8-11.
- Garncarek M., Romanowska P., Rzeźniczak D.**, 2011. *Migaj migiem. Polski język migowy dla początkujących*. Studio Koloru, Łódź.
- Grzesiak I.** 2007. *Strukturalna klasyfikacja i systematyzacja znaków Polskiego Języka Migowego dla potrzeb leksykografii dwujęzycznej*, wyd. Fundacja na Rzecz Osób Głuchych i Języka Migowego w Olsztynie.
- Hendzel J. K.** 2000. *Słownik polskiego języka miganego*. Wyd. RAKIEL, Olsztyn.
- Język migowy w XXI wieku na świecie i w Polsce*. 2008. Materiały konferencyjne pod red. I. Grzesiak, wyd. Fundacja na Rzecz Osób Głuchych i Języka Migowego w Olsztynie.
- Język migowy we współczesnym szkolnictwie na świecie i w Polsce*. 2007. Materiały konferencyjne pod red. I. Grzesiak. Symposium naukowe, Malbork 31.03.2007.

- Korzon A.**, 1996. *Totalna komunikacja, jako podejście wspomagające rozwój zdolności językowych uczniów głuchych*. [w:] Prace Monograficzne WSP w Krakowie.
- Korzon A., Plutecka K.**, 2010. *Kształcenie zintegrowane uczniów niesłyszących w teorii i praktyce edukacyjnej*. wyd. „Impuls”, Kraków.
- Kosiba O.**, 2011. *Leksykon Polskiego Języka Migowego*. Bogatynia
- Kossakowska B., Szczepankowski B., Wasilewska T. M.** 2001. *Język migany pierwsze kroki*. Wyd. INFOPRESS, Olsztyn.
- Krakowiak K.**, 1994. *Dlaczego mówimy fonogestami*. Świat Ciszy, nr 2.
- Krakowiak K.**, 1995. *Fonogesty jako narzędzie formowania języka dzieci z uszkodzonym słuchem*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Krakowiak K.**, 1999. *Metoda fonogestów. Ręka matki pomaga dokładniej słyszeć, lepiej rozumieć i swobodniej mówić*. [w:] Kobasko, J. (red.) *Moje dziecko nie słyszy. Materiały dla rodziców dzieci z wadą słuchu*. Warszawa: Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niesłyszących i Niedosłyszących „Człowiek – Człowiekowi”, Warszawa.
- Mini rozmówki migowo (PJM) – polskie, polsko – migowe (PJM) ze słownikiem*. 2008. red. I. Grzesiak, Wyd. Olsztyn.
- Rona M., Szczepankowski B.**, 1994. *Szkolny słownik języka migowego*. Oficyna Wydawnicza „Vinea”, Bydgoszcz.
- Szczepankowski B.** 1994. *Podstawy języka migowego. Podręcznik dla nauczycieli*. WSiP Warszawa.
- Szczepankowski B.**, 1999. *Niesłyszący – Głusi – Głuchoniemi. Wyrównanie szans*, Warszawa.
- Szczepankowski B.**, 1996. *Historia ruchu głuchoniemych*. Publikacja wydana z okazji 120-lecia ruchu społecznego niesłyszących na ziemiach polskich oraz 50-lecia PZG. Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych, Warszawa

Strony internetowe:

http://en.wikipedia.org.pl.mk.gd/wiki/British_Sign_Language

http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Michel_de_l'Epee

<http://pl.wikipedia.org/wiki/SignWriting>

http://www.kuratorium.gda.pl/pliki/Materialy_konferencyjne_31.03.07_Malbork.pdf

http://www.logocom.pl/.../Rozwoj_jezyka_dziecka_nieslyszacego.doc

<http://www.movementwriting.org/>

<http://www.signbank.org/signpuddle/>

<http://www.signwriting.org/>

http://www.signwriting.org/archive/docs7/sw0617_Cross_Linguistic_Guide_SignWriting_Parkhurst.pdf

<http://www.valeriesutton.org/>

KONTAKT:

Biuro projektu „PI Zapisać ciszę”
ul. Białostocka 4, 03-741 Warszawa
tel. 725-457-679

Egzemplarz bezpłatny.

centrum
zespołów
analityczno
strategicznych

Lider projektu:

Centrum Zespołów Analityczno-Strategicznych Sp. z o.o.
ul. Myśliwska 4c/8, 33-300 Nowy Sącz
tel. 18/547-62-42, fax 18/547-67-09
biuro@czas.sacz.pl, www.czas.sacz.pl

Partner:

Polski Związek Głuchych Oddział Małopolski w Krakowie
ul. Św. Jana 18, 31-018 Kraków
tel. 12/422-73-45, fax 12/421-39-10
oddzial@pzg.krakow.pl
www.pzg.krakow.pl

www.zapisaccisze.pl